The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi".
Editor-in-Chief: ALEKSANDRS KUNDRATS.
Editorial and Business Office: 123 Huron St. Toronto, Ontario, Canada.
Telephones: EM 8-0792, EM 8-3239.
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 87 Ellwood St., New York 40, N. Y., U.S.A. Telephone LOrraine 7-6470.
Chicago: Editor — K. Ķezbers, 2727 Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., U.S.A.
SATURDAY, JULY 27, 1963.

LATVIJA
AMERIKĀ

60. n-rs. | SESTDIEN, 1963. GADA 27. JŪLIJĀ | 13. GADS

„AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH"

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi".
REDAKTORS: ALEKSANDRS KUNDRATS.
Redakcija un kantoris: 123 Huron Street Toronto, Ont., Canada. Telefoni: redakcijai — EM 8-3239, kantorim — EM 8-0792 vakaros tālrunis — 766-2001
Nujorkas redakcijas vadītājs red. V. IRBE, 87 Ellwood St., New York 40, N. Y., U.S.A.. Tālrunis LOrraine 7-6470.
Čikāgas redakcijas vadītājs red. K. KEZBERS 2727 N. Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., USA
Tālruņi: DI 2-2324, BR 8-8681.

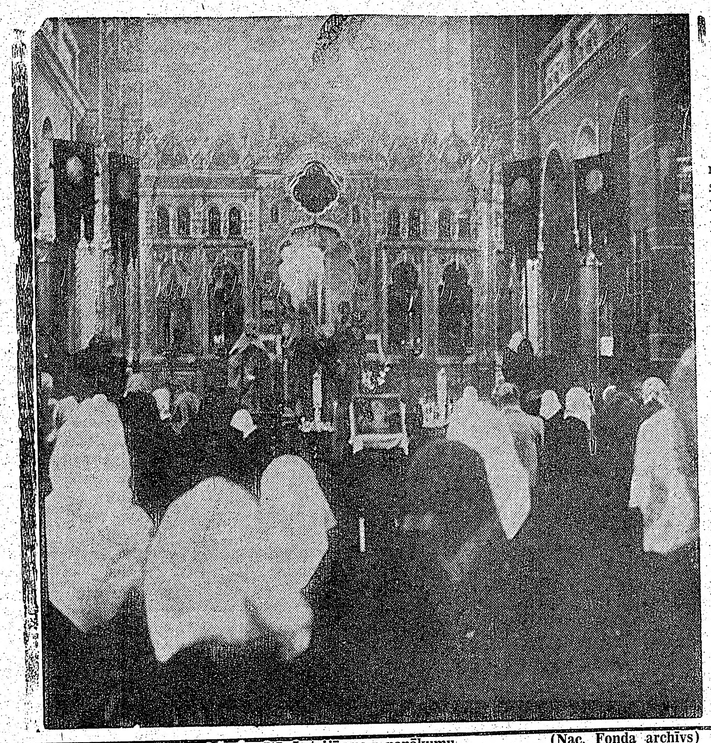

Pretreliģiskai propagandai okupētā Latvijā nav panākumu. (Nac. Fonda archīvs)

Vecās paaudzes neizpratne

Kā jaunajā un vidējā paaudzē, tā arī vecāko tautiešu vidū ir vairāku novirzienu pārstāvji. Grūti konstatēt, cik šādu novirzienu ir. Protams, ikvienā paaudzē kāds novirziens dominē. Bet visus tautiešus arī vecajā paaudzē nav iespējams vienādi raksturot: piem., nevar par visiem veciem cilvēkiem apgalvot, ka tie nespēj saprast tagadējās parežas, tikumus un visu sadzīves veidu, kā arī šejienes ideoloģijas, mentālitāti un mākslas virzienus.

Visās šajās kultūras nozarēs nav nekā neizprotama. Daudzu paradumu izveidošanos iespējams pat izskaidrot vēsturiskā perspektīvā; piem., sievietes stāvokli šejienes sabiedrībā, materiālās kultūras pārsvaru, bērnu ierašanos kādā vakarā pie kaimiņiem, lai saņemtu saldumus, augļus un citu. Vispār paražu un visa sadzīves veida izpratnē nav nekā tāda, kas prasītu īpašu smadzeņu piepūli. Arī pārmaiņas kultūras dzīvē un to nepieciešamība nav grūti izprotami temati.

Par grūtāk izprotamām jāatzīst zinātniskās atziņas. Bet arī tās daudzi vecākās paaudzes pārstāvji, kam ir attiecīgā pieredze, var pat vieglāk saprast nekā padsmitnieki, kas tikai gatavojas zinātniskam darbam, un citi, kam nav intereses par zinātni. Tagad zinātniskos jautājumos var iedziļināties tikai attiecīgie speciālisti. Tāpēc par šiem jautājumiem nebūtu vērts diskutēt, un to neizpratni laikam vecajai paaudzei arī nepārmet.

Šejienes kultūras īpatnības, kā jau minēts, ir veidojušās vēsturiskā perspektīvā, bet ne visas tās ir sekmējušas cilvēces augšupeju, kāpēc nav iespējams aizrauties ar dažām raksturīgajām šajā sabiedrībā parežām, tikumiem un citu; piem., lielo steigu darbā, skolās un citur. Arī to viegli izprast šejienes dzīves attīstības gaitā. Bet atzīt šo īpatnību par vēlamu un vēl censties to attaisnot skolās un veicināt darbā gan nav iespējams. Šo steigu vecā paaudze nevar atzīt, jo tā darbā veicina paviršību, skolās neļauj iedziļināties dažās mācībās, kas prasa lielāku nopietnību, un nenāk par labu neviena cilvēka veselībai. Protams, kam jāstrādā šejienes sabiedrībā, un jāmācās valsts vai pilsētas skolās, tiem nav iespējams izvairīties no nevēlamās steigas.

Ir arī paražas un mākslas veidi, kā vecie, tā arī jaunie, kas ras attīstības veicinātājam: piemēram, bērnu brīvība un atļauja tiem darīt visu, kas viņiem ienāk prātā, pārīšu gaitas naktīs, šādu mākslas darbu atbalstīšana, kas neveicina emocionālo attīstību, bet reizēm tikai uztrauc vai pat atstāj negātīvu iespaidu uz veselību, kā arī izpaužzemāko jūtu pārdzīvojumus, kas izglītotākai sabiedrībai nekā nevar dot. Nav attaisnojama arī sevišķa aizraušanās ar modi, kas bieži maina un reizēm nav nemaz piemērota šejienes dzīves apstākļiem. Protams, vairākiem uzņēmumiem tā nāk par labu, bet cilvēku gaļrīgo attīstību gan reti veicina.

Materiālās kultūras uzkundzēšanās šai kontinentā nav noliedzama. Bet tās priekšmeti ir izņicināmi, ko mūsu dienās ļoti viegli var izdarīt. Turpretim garīgās vērtības paliek cilvēkā un sekmē viņa kultūrālos sasniegumus visgrūtākos dzīves apstākļos, par ko liecina latviešu panākumi trimdā. Protams, dzīve viss pārveidojas un mainās, bet pārmaiņām jāveicina kultūras attīstība, ne cilvēka iegribas.

Uzskaitītās parādības ir tikai maza daļiņa no tā, par ko vecā paaudze nevar jūsmot un sekot ar aizrautību. Vai tāpēc viņai būtu jāpiedēvē neizpratne un jāpārmet tikai agrākās kultūras atzišana? Nav dzirdēts, ka šī paaudze būtu nostājusies pret zinātniskiem sasniegumiem un to izmantošanu darbā. Visā pasaulē atzītie un izplatītie mākslas veidi, kā vecie, tā arī jaunie, kas veicina cilvēka emocionālo attīstību, nav noraidāmi, ko vecā paaudze arī nav darījusi un ir turējusies to vidū, kas visbiežāk apmeklē koncertus, teātra izrādes, izstādes un diskusiju sanāksmes. Ja citu paaudžu locekļi šai ziņā būtu turējušies viņai līdz, tad nebūtu iemesla sūdzēties par vāji apmeklētiem sarīkojumiem.

Ar šīm piezīmēm lai ir atļauts ierosināt pārdomas par paaudžu saprašanās iespējām, spriežot taisnu tiesu par visu vecumu trimdiniekiem, bet neuzkraujot vainu vienīgi vecajai paaudzei.

P. Dreimanis

Chruščeva sateliti Maskavā

Pēc sarunu pārtraukšanas jeb pareizāk izjukšanas ar komūnistu Ķīnu, Maskavā sākusies steigā sasauktā Chruščeva satelitu konference. Tā domāta kā pliķis komūnistu Ķīnai, kā Austrumeiropas vienotības pierādījums Pekingai ,kā personīgs triumfs Ņikitam Chruščevam.

Pašreizējā Maskavas konference tika sasaukta zem komūnistu savstarpējās saimnieciskās palīdzības zīmes, bet nevienam nav nekāds noslēpums, ka aicinātie ministru prezidenti un komūnistu partiju vadītāji nerunās tik daudz par saimnieciskas kā ideoloģiskas dabas jautājumiem un Austrumeiropas attieksmēm ar komūnistu Ķīnu.

Austrumeiropas satelitu starpā Chruščeva pozicijas atkal liekas tās pašas vecās. Rumānija, kas pirms krievu sarunām ar Ķīnieši ignorēja Chruščeva aicinājumu sūtīt savu ministru prezidentu uz Austrumberlīni, tagad to pašu aizsūtījusi uz Maskavu nolūgties un apliecināt, ka Rumānija Albānijas maldu takas nemēģinās staigāt un uz komūnistu Ķīnas pusi vairs neskatīsies.

Pašreizējā Maskavas konferencē Chruščevam nācis klāt arī viens jauns sabiedrotais — Ārējā Mongolija. Mongoļi ilgi sēdēja uz sētas, nevarēdami izšķirties, vai nokāpt k r i e v u, vai ķīniešu pusē. Nesenās ideoloģiskās sarunās liekas, Ārējo Mongoliju tomēr pārliecinājušas, ka draudzība ar Pad. Savienību pašreiz daudz ideviģāka nekā draudzība ar komūnistu Ķīnu.

ĪSTENOJAS DAĻĒJS ATOMLĪGUMS

Rietumu delegāti Harimans un lords Heilšams Maskavā paskaidro, ka sarunas atomieročumēģinājumu pārtraukšanai izplatījumā, atmosfairā un zem ūdens rit ļoti sekmīgi un ka gala vienošanās var notikt kuŗu katru brīdi.

Pēdējo atlikušo šķērsli krievi tagad liekas novākuši. Viņi vairs neuzstāj, lai atomlīgums tiktu parakstīts vienlaicīgi ar neuzbrukšanas līgumu starp Ziemeļatlantijas organizāciju un Varšavas pakta valstīm.

Kā tagad liekas, pēc atomlīguma parakstīšanas abi Rietumu delegāti stāsies sakarā ar Ziemeļatlantijas organizācijas valstīm un pēdējo piekrišanas gadījumā parakstīs neuzbrukšanas līgumu ar Varšavas pakta nācijām.

IZRAĒLA ATZĪS RIETUMVĀCIJU

Lai arī viss nebūt nav nedz aizmirsts, nedz piedots Izraēlas valdība domā, ka pienācis pēdējais laiks atzīt Rietumvāciju. Ja tas tiks darīts, tad vienīgi saimnieciskā un militāru apsvērumu dēļ. Izraēlai nepieciešams Rietumvācijas tirgus; tāpat vācu ieroči un kara materiāli. Pašreiz gan stāvoklis vairs nav tik bīstams. Kamēr arabi plēšas savā starpā, Izraēla var ateļpot.

Labi informētas diplomātiskās aprindas Jeruzālemē paskaidro, ka, Izraēlai sākot diplomātiskas attieksmes ar Rietumvāciju, var tasties visai tālejošas sekas. Izraēlas draudzēšanos ar Rietumvāciju arabu valstis uzskatītu kā personīgu apvainojumu un, lai atspēlētos Bonnai, droši vien, atzītu Austrumvāciju. Tam notiekot, Rietumvācija, savukārt, pārtrauktu diplomātiskās attiekšmes ar arabiem.

A.N. REPRESIJAS PRET PORTUGĀLI

Runājot 32 Afrikas valstu uzdevumā Apvienoto Nāciju drošības padomē, padomju delegāts Federenko prasīja diktātoriskā prezidenta Salazara Portugāles imperijas likvidēšanu vēl līdz šī gada beigām.

Kamēr Maskavā Rietumi un Austrumi runā par mūžīgu mieru, draudzību un neuzbrukšanas līgumiem, Federenko Apvienotajās Nācijās apgalvoja, ka rijīgais un uzpūtīgais Salazars savu impēriju spēj saturēt vienīgi, pateicoties agresīvās Ziemeļatlantijas organizācijas atbalstam.

No Ženēvas ziņo, ka Apvienoto Nāciju saimnieciskā un sociālā padome izslēgusi Portugāli no saimnieciskās komisijas Afrikā; par Dienvidafrikas likteni galīgu izšķiršanos vēl nepanāca.

VĀCIEŠI TIESĀ KOMŪNISTU SPIEGU

No Karlsrūes, Rietumvācijā ziņo, ka vācu augstākā tiesa par spiegošanu Padomju Savienībai notiesājusi trīs agrākos Hitlera virsniekus. Visi trīs vācieši, Hitlera laika pretizlūkošanas virsnieki, darbojās Gēlena organizācijā Rietumvācijā. Ģen. Reinharda Gēlena organizācija, kā zināms, nodarbojas ar komūnistu aģentu ķeršanu un atmaskošanu Rietumvācijā, tāpat ar savu aģentu iefiltrēšanu Austrumvācijā.

Trīs komūnistu spiegu atklāšana smagi satricinājusi visu Gēlena organizāciju, līdz ar to visu Rietumu pretizlūkošanas mašinēriju. Kaut visa tiesas gaita atklātībā nav publicēta, ir zināms, ka notiesātie krieviem nodevuši veselu rindu Austrumvācijā operējošu Rietumvācijas aģentu vārdus. Pēdējie apcietināti un par viņu likteni nekas tālāk vairs nav zināms.

Rietumvācijas valdība paskaidro, ka Gēlena organizācijā paredzētas plašas tīrīšanas un pārmaiņas. Tas tagad esot kļuvis absolūti nepieciešams, jo viens no notiesātiem komūnistu spiegiem, Heincs Felfe, pat atradies visa Rietumvācijas pretizlūkošanas aparāta vadītāja lomā. Felfe tika notiesāts uz četrpadsmit gadiem spaidu darbos, viņa palīgi Hans Klements uz desmit un Hans Tībels uz trim gadiem.

Spiegu pasaulē 1963. gads ir izrādījies visai ražīgs. Lietpratēji tomēr paskaidro, ka apstākļi, kas noveduši pie tagadējiem notikumiem, sākuši risināties un attīstīties jau pirms vairākiem gadiem. Ap to laiku uz Rietumiem pārbēguši vairāki ievērojami padomju pretizlūkošanas dienesta darbinieki, kuŗu sniegtā informācija novedusi pie lielākas skaidrības aizbēgušo angļu diplomātu Burdžesa un Mekliīna lietā, pie atklājumiem žurnālista - diplomāta Filbija nedarbos; pārbēgušie krievi sniegući angļiem informāciju par komūnistu aģentu darbību angļu ministrijās un arodbiedrībās, viņu informācija novedusi pie četru komūnistu spiegu apcietināšanas ASV, un par iekrišanu pārbēgušiem krieviem varot pateikties zviedru pulkvedis Vennerstroms, kas Padomju Savienībai spiegojis jau ilgus gadus.

Lietpratēji tālāk paskaidro, ka komūnistu spiegu apcietināšana būtu varēta sākt jau agrāk, negaidot līdz 1963. gadam. Komūnistu aģentu vārdi bijuši zināmi, tāpat viņu dzīves vietas. Arī pierādījumu pietīcis. Bet atstājot viņus uz brīvām kājām, novērojot un uzmanot, bet netraucējot, sabiedrotie dabūjuši iepazīties ar šo aģentu darbības lauku un paņēmieniem. Citiem vārdiem, tad, kad spiegu lietas nonāca līdz angļu, amerikāņu un vāciešu tiesu telpām, Rietumos par komūnistu darbību bija zināms daudz vairāk nekā Maskavai to jebkad gribētos atzīt. Arī ātri likvidētā Penkovska darbošanās Rietumu uzdevumā krievu lietai nepalīdzēja. Labi informētas aprindas Vašingtonā paskaidro, ka tā sauktais aukstais karš — ieroču žvadzināšana, draudi, pārmetumi, nepildīti solījumi un diplomātiskas domstarpības ir tikai bērnu spēle salīdzinot ar to karu, kas tiek izcīnīts spiegu pasaulē. Padomju Savienības uzdevumā brīvā pasaulē darbojoties vismaz 250.000 aģentu un pat iespējams, ka vairāk. Komūnistu noslēpumu uzzināšanai apmēram tāds pats aģentu skaits darbojoties Rietumu uzdevumā.

AUSTRUMVĀCIJA ATSPĒLĒJAS

Gandrīz vienlaicīgi ar Felfes, Klementa un Tībeļa prāvas noslēgšanos Rietumvācijā, Austrumvācijas augstākā tiesa, tautas vārdā, pasludinājusi spriedumu pret kanclera Adenauera galveno palīgu un padomdevēju Hansi Globki. Pēdējais tika notiesāts uz mūžu spaidu darbos.

Komūnistiem atspēlēšanās būtu iznākusi tīri laba un labi mērķētā laikā — aptrūkās vienīgi pavisam mazas detaļiņas. Spriedums tika pasludināts Austrumberlīnē un Globke strādā Bonnā.

Globkes vienpadsmit dienu ilgās prāvas laikā komūnisti pārcilāja vecus dokumentus un filmas mēģinājumā pierādīt, ka, būdams augsts ierēdnis nacionālsociālistiskās Vācijas iekšlietu ministrijā, Globke personīgi nodarbojies ar žīdu iznīcināšanas plānošanu.

Lai komēdiju padarītu raibāku — tiesas prāvas pēdējā dienā bija pieslēgta visam Austrumeiropas televīzijas tīklam— Globkem komūnisti bija izraudzījuši arī aizstāvi. No sprieduma redzams, ka tas apsūdzības tomēr nav varējis atspēkot.

Kā Globke, tā kanclers Adenauers kategoriski noliedz komūnistu apvainojumus, ka viņš būtu spēlējis jebkādu ievērojamu lomu nacionālsociālistu žīdu iznīcināšanas terrorā.

KĀ JĀCINĀS?

„Pret komūnismu būtu jācīnās! Bet kā?" dažs labs jautā un nevarīgi parausta plecus. Lieks jautājums! Cīņai ir vajadzīga griba. Ja būs griba, tad paša prāts, sirds nemiera skubināts, dos atbildi. Cīņas veidu ir daudz un katram pēc spējām! Būtu naivi sākt presē sīkumos iztirzāt visiespaidīgākos cīņas līdzekļus pret komūnismu, lai pretiniekam atklātu visus nodomus un ar to viņam dotu atvaires iespēju. Ja citu pagaidām neko nevar darīt, tad vismaz mērķtiecīgi domāt. Domu dzirkstis ir izraisījušas vēsturisku pārmaiņu liesmas.

Bet ir jābūt skaidrai mūsu nostājai pret ienaidnieku, viņu pareizi kvalificējot, lai saprastu vispārējos vilcienos, kādiem cīņas veidiem ir jēga, un kādi ir bezjēdzīgi.

Ne jau tikai plaši izmeklētās ASV neveiksmīgās politikas dēļ bija izskaidrojami komūnistu panākumi austrumos. Kādas tad bija pašu tautu pretestības spējas komūnistiem? Atcerēsimies, ka, sākoties komūnistu invāzijām, valdību karavīri pa lielākai daļai šāva nevis ienaidniekiem virsū, bet pāri galvām. Lūk, budisma reliģija aizliedz izdzēst dzīvību!

Un vai, izņemot metodiku pret komūnismu, arī kristīanisma iestādījumi bieži neiet maldu ceļus? Ir taču ieteiktas tik „ideālas" receptes: labu, kristīgu piemēru rādīšana, pārliecināšana pat ar krustu rokā (misijas darbs). Atsevišķi komūnisti, zināms, arī bez jebkādas misijas iedarbības, bieži vien atmet savu maldu mācību un pārbēg brīvībā. Tāpat ir ieteikumi ciešāk sadarboties ar komūnistu zemju kristīgo baznīcu vadībām, pilnīgi ignorējot šo baznīcu vadoņu atrašanās komūnistu sātaniskās reliģijas kalpībā. Galējā konsekvence ir nepretošanās ļaunumam.

Visdievbijīgākais mednieks nav medījis tīgeri ar bībeli, bet ar ieroci! Bet fanātiskais komūnists vai varaskāres pārņemtais komūnistu vadonis ir kaut kas briesmīgāks par tīgeri!

Ir reiz jāsaprot, ka komūnisms ar savas mācības metodikas daļu — sarkano bauslību, ko konsekventi īsteno dzīvē, nav ne pagānisms, ne tikai bezdievība, bet vēsturē vēl nepiedzīvota parādība — absolūtā ļaunuma (sātanisma) dogma. Tāpat ir jāsaprot, ka komūnisma vadoņi ir varaskāres pārņemti fanātiķi, kas ne tikai šīs varaskāres apmierinājumā, bet pat ļaunuma bauslības izsēšanā sasniedz dzīves piepildījumu.

Cīņa pret idejām ir arī cīņa pret cilvēkiem, kas šīs idejas nes. Un ja nevar citādi ļaunuma ideju iznīcināt, tad jāiznīcina arī šīs idejas nesēji.

Idejiskie komūnisti ir labojami (tikai ne naīvā veidā). Tāpat komūnistu partijas biedru masas vairs nav tik ticīgas kā agrāk. Turpretim, komūnistu partiju vadībā ir varas maniaki, kas nav labojami.

Šiem apsvērumiem būtu jābūt kā aksiomai nostājā un cīņā pret komūnismu. Tikai tad izbeigtos naīvie koeksistences sapņi. Tāpat koeksistences un pasīvām baznīcām būtu jāizbeidz attaisnot savas antikomūnisma cīņas gribas trūkumu ar vienpusīgiem atsevišķu bībeles vietu tulkojumiem par kristīgā cilvēka stāju (piem., ienaidnieka mīlēšana), neapsverot bībeles mācību visumā.

A. S.

V JANUMS LIDO UZ AUSTRĀLIJU

TĀLAJĀ KONTINENTĀ VIŅŠ UZTURĒSIES LĪDZ SEPTEMBRA OTRAI PUSEI

Minstere (P. B.) Daugavas Vanagu organizācijas priekšnieks plkv. V. Janums šinīs dienās aizlido uz Austrāliju, apciemot šī tālā kontinenta lielo vanagu saimi. Austrālijā V. Janums ieradīsies 1. augustā un 2. augustā. Pertas tautiešiem stāstīs par dzīves un darba apstākļiem okupētajā Latvijā un stāstījumu illustrēs ar uzņēmumu diapozitīviem. Pertā V. Janums piedalīsies arī slēgtā DV biedru vakarā, paplašinātā valdes sēdē un šaušanas sacensībās.

Austrālijas DV valdē izstrādājusi V. Januma ciemošanās programmu, un tanī nav aizmirsts neviens lielāks latviešu centrs. Savā pusotra mēneša ilgajā uzturēšanās laikā Austrālijā, V. Janums apmeklēs 11 pilsētas, tiksies ar DV organizācijas vadītājiem un biedriem runās atklātos sarīkojumos un piedalīsies organizācijas lokālās sanāksmēs. Referātiem viņš izvēlējies trīs tematus: Dzīves un darba apstākļi okupētajā Latvijā, Tagadējais militāri - politiskais stāvoklis un Latviešu karavīrs ciņā par tautas brīvību. Pirmajam un pēdējam referātam viņš paņem līdz bagātīgu diapozitīvu klāstu.

Amerikas Sav. Valstu un Kanadas DV saimi V. Janums ir visā pastāvēšanas laikā apmeklējis divas reizes, tikai Austrālijas vanagi, kā tālākie, līdz šim palikuši it kā ārpus šī personīgās tuvības loka. Ka tas nepieciešams, to atzina visa Austrālijas DV saime un jau vairākus gadus plānoja V. Januma ciemošanās iespējas. Pagājušā gadā ciemošanos vajadzēja atlikt, jo organizācijas priekšnieks bija aizņemts citos pienākumos, un tikai tagad radās labvēligāki apstākļi.

ĢEN. BALODIS SASLIMIS

No Rīgas saņemta ziņa, ka saslimis Latvijas bij. kara ministrs ģen. Jānis Balodis. Viņš pagājušā ziemā Rīgā uz apledojuma kritis un lauzis gūžas kaulu. Sazvainojums dzijis ļoti lēni un beidzot satūcis. Baložam veselības stāvoklis esot nopietns.

Kā zināms, Latvijas atbrīvošanas cīņu dalībnieks sasniedzis jau ievērojamu vecumu. Šī gada 20. februārī viņam apritēja 82 mūža gadi

Pulcēsimies BĒRNU SVĒTKOS SAULAINĒ no 2. līdz 5. augustam

LATVIJA

60. n-rs. SESTDIEN, 1963. GADA 27. JŪLIJĀ

Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par mēn. $ 1.50; 3 mēn. $ 4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $ 16.00.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 1.60; tekstā $ 3.20 - $ 6.40 par vienas collas slejas telpu.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var neatbilst redakcijas viedoklim.

Vai iespējams negadījuma karš

(A. R) Par to ka negadījuma atomkaŗš ir ļoti bīstama iespējamība, runā Savienoto Valstu prezidents, raksta brošūras un atkal Apvienotās Nācijās atgādina krievu delegāti. Atgādina, ka vienmēr gaisā esošie amerikāņu bumbveži un jūŗa peldošās ar raķetēm apgādātās zemūdenes varot izraisīt atomkaŗu aiz techniskiem vai tīri cilvēciskiem iemesliem. Ņemot vērā lielo technisko attīstību un gatavību atomkaŗam, ir tiešām liela nepieciešamība noskaidrot cik droša ir valsts pret negadījuma atomkaŗa draudiem.

Parasti ļaudis, kuŗus šie jautājumi visvairāk interesē, ir avīžnieki, tiem arī ir vislielākās iespējas šos jautājumus noskaidrot. Šinī sakarībā tad arī kāds no preses vīriem ir apmeklējis Pentagonu un sarunājies ar augstākiem virsniekiem, kuŗi ir atbildīgi par šo tik svarīgo zemes aizsardzības nozari.

Viņš ir apmeklējis gaisa un jūŗas bazes Savienotās Valstīs un arī ārpus tām, vērojis bumbvežus un apkalpes viņu darbā. Viņš konstatē, ka ASV gaisa un jūŗas spēki šodien ir drošāki kā jebkad no negadījuma kaŗa. Nevar būt gadījums, kad mechanisku, elektronisku vai cilvēcisku iemeslu dēļ šis kaŗš varētu sākties.

Par to, cik liela drošība ir pret elektroniskām kļūmēm sazināšanās sistēmā, liecina sekojošs gadījums. Kādu rītu plkst. piecos stratēģiskās gaisa aizsardzības komandieri ģenerāli Thomas S. Power pamodināja vecākais dežūrējošais virsnieks no galvenā apakšzemes komandpunkta Omahā, ar ziņojumu, ka visi sakari ar raķešu bazi Thule, Grīnlandē, ir pārtrūkuši. Tanī pašā laikā bija pārtrūkuši sakari arī ar Ziemeļamerikas gaisa aizsardzības komandu Colorado Springs. Tas bija uztraucošs moments kuŗu pārdzīvoja ģen. Power. Nebija nekādas iespējas noskaidrot, vai tā ir ti kai sakaru līdzekļu kļūme, vai patiešām krievu bumbas ir šos centrus iznīcinājušas un kuŗu katru brīdi ienaidnieka raķetes var skart arī kontinentu.

Ģen. Power izsludināja trauksmi visās gaisa un raķešu bazēs kontinentā un visā pasaulē. Raidītāji tikšķēja, bumbvedēji ar bumbām apgādāti tika novietoti uz skrejceļiem, raķetes uz kontroles platformām. Gal. venais komandpunkts izdarīja sazināšanos ar dažādām gaisa bazēm visās pasaules malās par uzbrukuma iespējām. Technikī ar vislielāko piepūli strādāja, lai atjaunotu sakarus ar bazēm. Beidzot tas bija izdevies. Abas pazudušās bazes atbildēja ka bija radusies kļūme sazināšanās sistēmā. Atvieglots ģen. Power atsauca trauksmi.

Ja tā būtu bijusi patiesa trauksme, viss bijis sagatavots. Pārpratums bija nekavējoties novērsts, neviens bumbvedējs nepacēlās gaisā. „Pozitīvā kontrole" bija darbojusies nevainojami. Kā stratēģiskās gaisa aizsardzības komandierim, ģen. Power'am bija tiesības sūtīt savus bumbvedējus uzbrukumā, ja krievu uzbrukums patiešām būtu noticis un viņam draudētu iznīcināšana vēl esot uz cietzemes. Saprotams, viņam nav tiesību dot rīkojumu atomu karam, to var dot tikai prezidents.

Pat ASV prezidentam vienam pašam nav tiesības dot pavēli uzbrukumam, kaut arī pretinieks būtu uzbrucis ASV vai viņu sabiedrotiem. Viņam nekavējoši telefoniski jāsazinās ar aizsardzības ministru R. S. McNamaru, apvienoto stābu priekšnieku, Ziemeļamerikas gaisa aizsardzības priekšnieku, ģen. Power'u un citiem. Ja prezidents ir izšķīries par uzbrukumu, viņš dod pavēli ģen. Power'am, pie kam sazināšanās ierīces ir tā iekārtotas, ka arī pārējie var dzirdēt.

Pentagons ir darījis visu iespējamo, lai nekādi traucējumi nevarētu šinī procedurā gadīties. Vairākas metodes tiek pielietotas, lai prezidents būtu kontaktā ar saviem militāriajiem priekšniekiem, vienalga kur tie arī nebūtu. Ar zināmiem intervāliem tiek noturētas izmēģinājuma trauksmes, kuŗās prezidents un pārējie praktizējas savās lomās. Prezidents šinīs izmēģinājumos ir ļoti konsekvents un vēl nevienu nav izlaidis.

Stratēģiskajā gaisa komandas personālā valda visdrastiskākie piesardzības soļi. Neviena persona nedrīkst būt lidmašīnā, viņa pat nevar tuvoties ar atomiem apgādātiem lidaparātiem. Ikviena ar atomieročiem apgādāta lidmašīna tiek rūpīgi apsargāta un viņai var tuvoties tikai visa komanda, vai vismaz divi personāla locekļi, pie kam vienam no viņiem ir atļauja. Katram ir jāuzrāda sevišķa pazīšanās zīme. Pat bazes komandierim vienam pašam nav tiesības tuvoties lidaparātiem. Ja sargs to atļautu, viņam draud kaŗa tiesa.

„Pazitīvā kontrole" sasniedz augstāko pakāpi ar trauksmes izsludināšanas brīdi. Tā ir vesela pārbaužu un dubultpārbaužu sistēma, lai novērstu jebkādu lūdīšanos. Sistēmai ir pavisam piecas pakāpes.

1) Trauksmes pavēle tiek izsludināta tieši no stratēģiskās gaisa aizsardzības komandas galvenās mītnes ar radio vai citām elektroniskām ierīcēm. Tā norāda, kuŗa lidmašīna tiks lietota un arī uzlidojuma objektu. Vairāki virsnieki bazes komandpunktā ar majora vai pulkvežleitnanta dienesta pakāpi un vismaz desmit gadu izdienu katrs atsevišķi atšifrē kodu un pārbauda pavēli, pirms dod pavēli lidojumam.

(Nobeigums sekos)

PIESKAŅOJAS MASKAVAS RĪKOJUMIEM

Sekojot Maskavas mājieniem arī Rigā notikusi Latvijas kompartijas centrālkomitejas sēde, kur iztirzāti ideoloģiskie jautājumi un sevišķi ideoloģisko trūkumu atbalsošanās ikdienas darbā un valsts aparātā. Kā galvenais referents uzstājies ideoloģisko jautājumu „specs" A. Voss. Viņš patiesi ir centies atsegt trūkumus un pie tam ļoti nozīmīgus. Jau sen bija zināms, ka panākumi „sociālistiskās sacensībās" tiek mākslīgi organizēti. Tagad šīs aizdomas oficiāli apstiprina arī Voss. Viņš piemin, kā rīkojušies Mārsnēnu kolchoza komūnisti, lai slaucēja Ceriņa gūtu no katras govs 4500 litru piena gadā. Ceriņai papildus atvēlēta spēkbarība lopiem, atbrīvots no darba ar traktoru viņas vīrs, lai arī tas palīdzētu kopt govis. Šādi izrīkojušies nevien mārsnēnieši, bet arī daudzos citos kolchozos un padomju saimniecībās.

Vadītājas personas savukārt esot allaž rupjas, piemēram — Latvijas lauksaimniecības technikas Valmieras nodaļas galvenais inženieris Šimanis. „Kur viņš parādās, tur dzirdami rupji uzbļāvieni un lamu vārdi," teicis Voss. Atklājies arī, ka zemas ideoloģiskās apziņas dēļ lestādēs ieviešoties kukuļņēmēji, zagļi un zūpas. Rīgā ilgāku laiku nesodīti rīkojušies krāpnieki, valsts kases apzadzēji, kukuļņēmēji, kas ielavījušies atbildīgos amatos. Šajās noziedzībās bijuši ievilkti arī pilsētas partijas un padomju darbinieki: Paško, Tjurikovs, Temnovs, Češka. Paško, Tjurikova un Temnova noziedzīgie sakari ar kukuļņēmējiem izveidoti uz kopīgas iedzeršanas pamatiem privātos dzīvokļos. Visi trīs, liekas, krievi, izslēgti no partijas un smagi sodīti.

Līdzīgi gadījumi notikuši arī pārtikas vielu rūpniecībā. Sociālistisko īpašumu neviens nesargājot. Piemēram, Daugavpils un citu ražošanas pārvalžu rajonos kolchozniekiem blakus piemājas zemei piešķirti 1,5 - 0,5 hektaru aramzemes personisko lopu ganīšanai. Dažos kolchozos individuālām vajadzībām izmantojamo zemes gabalu platība pat sasniegusi 5 hektarus.

Tad A. Voss pievērsies jaunatnes audzināšanai un uzsvēris, ka jauniešu starpā, esot „mīkstpēdiņi" un „bezūsaini skeptiķi" (pēdējais teiciens pārņemts tiešī no Iljiča runas), kas ar savu samaitāto attieksmi pret dzīvi, ar savām bailēm no darba un mietpilsoniskiem paradumiem un uzskatiem nonākot pretrunā ar rīcības un domāšanas veidu, kas patlaban valdot padomju zemē. Piemēram, dažādi idejiski nenobrieduši jaunie cilvēki un mākslinieki sākuši atklāti vai maskēti cīnīties par literātūras bezpartejiskumu, par mākslas brīvību no partijas ideoloģiskās ietekmes. Nesen Rīgā mākslas un literātūras darbinieku neparezizie uzskati stingri kritizēti.

Jāpastiprinot jaunatnes audzināšana revolūcionārās cīņas varonīgo tradiciju garā. Sevišķi jāizceļot Sarkanās armijas varonība. Taču jaunatnes internacionālā audzināšana veicoties vāji. Voss tieši vēršas pret jaunatnes žurnālu Liesma un saka: „Lai cik tas dīvaini, jaunatnes laikraksti un žurnālš „Liesma" palikuši nomaļus no šā svarīga uzdevuma izpildes. Vai ņemsim mūsu literātūru tūristiem. Tur galvenā uzmanība veltīta senatnīgajām, proti feodālām pilīm un citiem pagātnes pieminekļiem, turpretim padomju tautas revolūcionārām un atbrīvošanās cīņas vietām ierādīts nepiedodami maz telpas. Un mesluss senatnei maksā ne tikai tūristu literātūra vien. Šādas tendences parāda arī daži inteliģences pārstāvji. Viņi zemojas senatnes priekšā un prasa līdzekļus, lai atjaunotu visdažādākās pilis, bazīnicas un pat mājas, kur kādreiz dzīvojuši baroni. Viens otrs ar ieganstu, ka jāsaudzējot dabas skaistums, būtībā vērsas pret republikas ekonomisko attīstību. Pietiek atcerēties, kāda kņada bija sacelta sakarā ar Pļaviņu spēkstacijas celtniecību. Toreiz daži zinātnieki un literāti lēja asaras, ka applūdīšot puse Staburaga klints."

Voss ar šo uzbrukumu latviešu intelīģencei aktīvizē Chruščeva ievadīto pārkrievošanas politiku Baltijas valstīs. Viņš arī pārmet ceļotājiem, kas pabijuši ārzemēs, no „objektīva novērotāja pozicijām" propagandējot maldīgus uzskatus un iespaidus, kas gūti vienpusīgi un pavirši. iepazīstoties ar kapitālistisko pasauli.

Sevišķi jārūpējoties par padomju tautu draudzību un to sevišķi veicinot skolas ar latviešu un krievu mācības valodu reizē. Šādu skolu skaits jau sasniedzis 240 un tajās mācoties 75.000 skolnieku. Skolu audzēkņi ne vien apgūstot abas valodas (krieviem gan latviešu valoda nav jāmācās, bet latviešiem krievu) un valodas nezināšana vairs netraucējot paplašināt garīgo apvārsni.

Runājot par reliģijas iznīdēšanu Voss uzsvēris: „Nedrīkst bezrūpīgi paļauties, ka reliģija, būdama nezinātniska ideoloģija, atmirs pati no sevis, bez jebkādas antireliģiskās cīņas. Partijas uzdevums ir likt pretim reliģijai kaujiniecisku, uzbrūkošu zinātniskā ateisma propagandu, plašāk un noteiktāk atmaskot reliģijas reakcionāro būtību." Jāizskaužot arī bērnu kristīšana, laulāšanās baznīcas tradiciju garā. Komūnistu uzdevums esot šo ieroci izraut no baznīcas kalpu rokām. Vosa uzbrukumus kultūras darbiniekiem sniegsim citā rakstā.

Visas runas pamattonis ir tāds, ka latviešu tautai jāsagatavojas uz vēl bargāku rusifikācijas politiku, kas arī mums trimdiniekiem uzliek jaunus atbildīgus pienākumus atvairīt šīs briesmas.

RIETUMVĀCIJAS NOSTĀJA BALTIJAS VALSTU JAUTĀJUMĀ NAV GROZĪJUSIES

Žurnāls „Baltische Briefe" sniedz Borisa Meisnera interviju

Sakarā ar jauno likumprojektu par ārzemniekiem, kuŗu apspriež Rietumvācijas parlaments, Baltijas vāciešu žurnāls „Baltische Briefe" griezies pie Kīles universitātes Austrumeiropas socioloģijas mācības spēka un Rietumvācijas sovjetoloģijas institūta vadītāja profesora Dr. iur. Borisa Meisnera ar jautājumu, vai jaunais ārzemnieku likums neskars arī Baltijas valstu pilsoņus, kuŗi dzīvo Rietumvācijā.

Prof. Meisners atbildējis: „Šīs bažas manuprāt nav pamatotas. Igaunieni, latviešiem un lietuviešiem Rietumvācijā tāpat kā citās zemēs, kuŗas nav atzinušas Baltijas valstu inkorporāciju, ir sevišķs stāvoklis. Baltijas valstis, tāpat kā Vācijas lielvalsts, juridiskā ziņā vēl pastāv. Tamdēļ arī Rietumvācijas valdība atzīst Igaunijas, Latvijas un Lietuvas pavalstniecību."

Žurnāls tālāk jautājis, vai sakarā ar diplomātisku attiecību atjaunošanu Rietumvācijas un Padomju Savienības starpā nav notikušas kaut kādas pārmaiņas Rietumvācijas nostājā pret Baltijas valstīm.

„Nē, tas nav noticis. Rietumvācijas parlaments vienbalsīgi ir atzinis valdības ierunas zīmējoties uz territoriju pārmaiņām Austrumeiropā, kādas deklarētas kanclera Adenauera vēstulē padomju premjēram Bulganinam 1955. gada 13. septembrī. Robežu jautājumu izšķiršana atstājama turpmākam miera līgumam, kuŗu parakstīs apvienotas Vācijas valdība. Tas pats zīmējas uz territoriju pārmaiņām."

Žurnāls vēl jautājis, vai jaunā padomju koeksistences politika nevar novest Rietumu valstis pie uzskatu maiņas Baltijas valstu atzīšanas jautājumā.

Meisners uz to atbildējis: „Šādas briesmas ir iespējamas. Rietumvācijas pozicijas lielā mērā vājinātu Baltijas valstu inkorporācijas atzīšana, sevišķi uz kontroles platformām. Gal. venais komandpunkts izdarīja sazināšanos ar dažādām gaisa bazēm visās pasaules malās par uzbrukuma iespējām. Technikī ar vislielāko piepūli strādāja, lai atjaunotu sakarus ar bazēm. Beidzot tas bija izdevies. Abas pazudušās bazes atbildēja ka bija radusies kļūme sazināšanās sistēmā. Atvieglots ģen. Power atsauca trauksmi.

Ja tā būtu bijusi patiesa trauksme, viss bijis sagatavots. Pārpratums bija nekavējoties novērsts, neviens bumbvedējs nepacēlās gaisā. „Pozitīvā kontrole" bija darbojusies nevainojami. Kā stratēģiskās gaisa aizsardzības komandierim, ģen. Power'am bija tiesības sūtīt savus bumbvedējus uzbrukumā, ja krievu uzbrukums patiešām būtu noticis un viņam draudētu iznīcināšana vēl esot uz cietzemes. Saprotams, viņam nav tiesību dot rīkojumu atomu karam, to var dot tikai prezidents.

Pat ASV prezidentam vienam pašam nav tiesības dot pavēli uzbrukumam, kaut arī pretinieks būtu uzbrucis ASV vai viņu sabiedrotiem. Viņam nekavējoši telefoniski jāsazinās ar aizsardzības ministru R. S. McNamaru, apvienoto stābu priekšnieku, Ziemeļamerikas gaisa aizsardzības priekšnieku, ģen. Power'u un citiem. Ja prezidents ir izšķīries par uzbrukumu, viņš dod pavēli ģen. Power'am, pie kam sazināšanās ierīces ir tā iekārtotas, ka arī pārējie var dzirdēt.

Pentagons ir darījis visu iespējamo, lai nekādi traucējumi nevarētu šinī procedurā gadīties. Vairākas metodes tiek pielietotas, lai prezidents būtu kontaktā ar saviem militāriajiem priekšniekiem, vienalga kur tie arī nebūtu. Ar zināmiem intervāliem tiek noturētas izmēģinājuma trauksmes, kuŗās prezidents un pārējie praktizējas savās lomās. Prezidents šinīs izmēģinājumos ir ļoti konsekvents un vēl nevienu nav izlaidis.

Stratēģiskajā gaisa komandas personālā valda visdrastiskākie piesardzības soļi. Neviena persona nedrīkst būt lidmašīnā, viņa pat nevar tuvoties ar atomiem apgādātiem lidaparātiem. Ikviena ar atomieročiem apgādāta lidmašīna tiek rūpīgi apsargāta un viņai var tuvoties tikai visa komanda, vai vismaz divi personāla locekļi, pie kam vienam no viņiem ir atļauja. Katram ir jāuzrāda sevišķa pazīšanās zīme. Pat bazes komandierim vienam pašam nav tiesības tuvoties lidaparātiem. Ja sargs to atļautu, viņam draud kaŗa tiesa.

„Pazitīvā kontrole" sasniedz augstāko pakāpi ar trauksmes izsludināšanas brīdi. Tā ir vesela pārbaužu un dubultpārbaužu sistēma, lai novērstu jebkādu lūdīšanos. Sistēmai ir pavisam piecas pakāpes.

1) Trauksmes pavēle tiek izsludināta tieši no stratēģiskās gaisa aizsardzības komandas galvenās mītnes ar radio vai citām elektroniskām ierīcēm. Tā norāda, kuŗa lidmašīna tiks lietota un arī uzlidojuma objektu. Vairāki virsnieki bazes komandpunktā ar majora vai pulkvežleitnanta dienesta pakāpi un vismaz desmit gadu izdienu katrs atsevišķi atšifrē kodu un pārbauda pavēli, pirms dod pavēli lidojumam.

(Nobeigums sekos)

GLEZNOTĀJS AR DA

Miljonu pilsētā Londonā ir daudz mākslas galeriju, ko katrs tūrists uzskata par savu pienākumu apmeklēt. Bet ir vēl kāda mākslas darbu krātuve, kurp vajadzētu vest ikviena latviešu soļiem: tā ir gleznotāja Arnolda Mazīša studija Londonas ziemeļu malā. Stunda, pavadīta latviešu mākslinieka pasaulē, veldzina un spirdzina mūsu lavisko skaistuma izjūtu un— arī pašapziņu.

Kaut deniņos jau iemeties mazliet sirmums, tomēr negribas ticēt, ka pagājuši jau piecdesmit gadi, kopš Cēsīs kūrts Arnolda Mazīša sūpulis. Tomēr, tā tas esot, pēc visiem rakstiem un liecībām; tādēļ jūlijā varam sveikt latviešu gleznotāju ar vēlējumu: „Daudz baltu dieniņu, Laimīte, lemī!"

Akadēmijā Mazītis mācījies no 1932. līdz 1941. gadam, viņa skolotāji bijuši Annuss, Ubāns, Eliass un Valdemars Tone kas, šķiet, uz jauno mākslinieku atstājis vislielāko iespaidu. Studiju laikā M. aktīvi darbojies līdzi akademijas studentu vienotnē Zaļā zeme, un pieslēdzies t. s. Rīgas grupai (Tone Svemps, Eliass un citi). Tajā laikā latviešu mākslā varēja attīstīties brīvaļā valstī, drīkstēja meklēt jaunus ceļus un izteiksmes veidus; mākslas darbus darināja mākslas dēļ, ne uz pavēli vai pasūtnājumu. Mazītis piedalās vēl studiju laikā kultūras fonda izstādēs, Mūksaliešu gleznu skatē, kopā ar Ansīavu Egliti, Nelli, Jūrasteteri, Noriti, Veroniku Janelsiņu u. c. Tad kaŗš un padomju okupācija pārtrauc mākslas gaitas, un Mazītis, tāpāt kā daudzi citi, velk mugurā kaŗa svārkus. Tikai drosme un attapība paglābj Mazīti no krievu gūsta, un viņš izkļūst no ielenkuma Pomerānijā. Kaŗam beidzoties Mazītis paliek Vācijas britu joslā, un vēlāk apmetas Mērbekas ciemā. Tur tajā laikā dzīvo daudz slinieku, starp Tone. Draudzīb ku stanpā pad vien Tones nos palīdz vieglāk trimdas dzīvi.

Pirmajos tri cijas nometņu mākslinieki bl Rīkoja izstāde viešu, gan kopē tām. Mezītis izstādē Oldenb Bad-Oinhauzen tālāk, un 194 zītis kopā ar mit britu salās

Grūtību bij bēgļi bez mājā Citam bija va rības un spēcī Mazītim māks pāri garīgajam reizēm apņem mē. Viņš at un jau pēc piedalās britu dēmijas vasar Mazīša darbu ti kritika no gleznu vēlāk stipri iz ku izstādē.

Mazītis vērt stingra kritik bas pret m stas. Nopietnu pievērš audek kur viņš pi techniku. Lab mats ir pri kura laba g ma. Mazītis su problēmas katram māks spējīgam str su gammā, grūtākā esot meistari — Rembants, u

Ja agrākos bos vēl šur skolotāju, pi tad tagad vi

LATVIEŠU TAUTAS TEI
UN PASAKAS

1. sēj. ZVĒRU UN PUTNU PASAKAS
2. sēj. ĪSTĀS PASAKAS, I daļa, 540
3. sēj. ĪSTĀS PASAKAS, II daļa, 52

Aplūkojiet šo izdevumu, tas ir visā

LATVJU

Oleogrāfija

KĀRĻA ĶEZBERA STĀSTS

Ap spuldzi lidinājās mušas. Griesti bija tumši un netīri. Gadiem tur nebija pieskārusies cilvēka roka un kvēpu melnums iedēdies apmetumā.

„Izmazgāju logu aizkarus," uz slimo sacīja Lība Vunderlicha. „Izskatās labāk."

Sieviete gultā nopūtās kā pateicoties. Bet viņa klusēja, neteica nekā, jo viņai bija vienalga, vai vecie aizkari balti, vai tādi paši kā visu laiku — brūngani pelēcīgi. Viņai tagad viss bija vienalga. Alīnai Pagaistai bija jāmirst. Cilvēkam, ja tas nav galīgā izmisumā, vai kaut kāda fanātisma dzīts, mirt netīkas. Nodzīvoti, teiksim piecdesmit, sešdesmit vai septiņdesmit gadiņi. Ja nav draugu vai radu, viņu saista citas lietas. Suns, kaķis, papagailis var kļūt bārenis. Kas dzīvnieku baros un uzraudzīs kā aizgājējs, kam tas pie sirds pieaudzis? Kustonim iznerrota atlikušā mūža daļa, ja tas paliek viens, pie svešiem, ar citām ierašām un cietām sirdīm. Ja aizgājējam dzīvnieki nav patikuši, varbūt ir mīļi priekšmeti, pie kuriem pēdējos brīžos saistās domas. Vecam vīram — pīpe, alus kauss, kāršu spēle, ja tas izglītotāks — laba gāmata, glezna vai mūzikas instuments.

Arī Alīnai Pagastai bija lietas, kuŗas tā mīlēja. Vispirms jauniestabiņa. Vienkārša, ne sevišķi kārtīga. Veca brūna kumode ar ieplaisājušu spoguli pie sienas. Gāzes plīts, uz kuŗas vārīja kafiju, uzcepa pa kartupelim vai gaļas kumosam. Ūdens izlietne, zāļu skapītis, citi sīkumi. Liela, plata dzelzs gulta bija visādiem izlīkumotiem un sakrikumotiem drāšu pinumiem izrotāta kā bruninieku pils vārti.

Pie sienas, virs gultas karājās bilde. Tā nebija glezna, tikai lēts novilkums, uz kuŗas bija attēlots meža stūris ar strautiņu. Pie strautiņa dzēra stirna gaŗām, slaidām kājām, bet aizvarenā ozola stumbra aizslēpies, ar bisi uz viņu tēmēja jauns mednieks.

Bildi Alīna Pagasta ļoti mīlēja. Mednieks viņai šķita visa laūnuma iemiesojums jau tāpēc vien, ka bija vīrietis. Alīna nebija precējusies, taču kā padzīvojusai sievietei tai bija savi iesksti par vīriešu cilti, un tie nebija labie. Stirna, saprotams, reprezentēja sievieti, vārgu, nevarīgu, nespējīgu sevi aizstāvēt pret pasaules jaunumiem — kā viņa pati. Alīnai jaunībā bija līgavainis, taču katrs no tiem viņu atstāja, tiklīdz acīs krita izskatīgāka, naudīgāka vai izmanīgāka sieviete. Šie gadījumi Alīni mācīja, ka lielais vairums vīriešu ir mednieki, neliešu bars un — nicināmi.

Pensijā aizejot un lielā dzīvokļu namā dzīvojot, Alīnai radās draudzenes. Tās bija tādas pašas fabrikas strādnieces kā viņa, kuŗas veikliem pirkstiem augu mūžu bija locījušas, skaitījušas, slaucījušas vai darījušas ko citu, un nu kā nederīgi vraki bija izmestas no fabrikām ar niecīgām pensijām, lai vegetētu līdz mūža pēdējai dienai kā nolietotu mašīnu riteņi, kas rūsēdami tām runu plūdi urdzēja kā dzīvs ūdens strautiņš pēc lietus gāzes. Alīna tikai laiku pa laikam piemetinēja savu „Jā, jā, ko tu neteiksi," un „ak tad tā gan," lai parādītu, ka teikto dzirdējusi.

Reiz draudzenes pārrunāja vecuma jautājumu. Šķiet, vienīgais radījums, kuŗš ilgojas kļūt vecāks, ir bērns. Pieaugušie no vecuma bīstas kā no kaŗa vai mēra. Vēl trakāk, cilvēki, jau itin brangi gados, nelabprāt vēlas atzīties, ka ir veci. Annas draudzenes bija starp septīto un astoto gadu desmitu, un allaž pārrunāja un pārlēma vecumdienu jautājumu. Vecumdienas viņu uztverē bija stāvoklis, kad cilvēks kļūst nevarīgs jeb saslimst, tā ka nevar vairs lāga kustēt. No šī nozīmīgā jautājuma pazeminošā stāvokļa katra vēlējās glābties. Kā cilvēks var glābties no nabadzības, posta un slimībām? Tur bija divi veidi: ar baznīcas apmeklēšanu, un ar naudu. Baznīcu viņas apmeklēja bieži un labprāt, jo tā tas pieklājās un bez tam pie baznīcas satikās daudzi cilvēki, bija labu labā izdevība parunāties. Ar naudu turpretim bija grūtāk. Sieviešu cilvēks daudz nepelnī un nevar sānis nolikt tūkstošus, it sevišķi strādnieces- fabrikā. Taču, kā katrs zina, sieviete spēj ietaupīt naudu dažādos veidos, ietaupot no pārtikas, atraujot sev no drēbju iegādes un citiem sīkumiem. Šai ziņā Alīna Pagasta pārējās vecās pārspēja. Viņa lietu prata. Sīki santīmi aizgāja ietaupījumos. Kāmēr draudzenēm bija negausīgi radi, kuŗi no viņām centās naudu aizņemties, un arī dažkārt guva šai ziņā panākumus, Anna bija viena.

Reiz, kad vecās sastapās gaitenī pie slimās durvīm, Lība Vunderlicha apstājās, pavērās visapkārt un, redzot, ka neviena nav, iečukstējās: „Jā, jā, Anna aiziet . . . ."

Draudzenes nopūtās, saraustīja lakatiņus un savilka vājās sejas zēlās grumbās. Protams, viņas zināja, par ko Lība Vunderlicha gribēja runāt, tā badakāse . . .

„Laba draudzene mums visus šos gadus," vēlreiz nopūtās Lība. „Gādīga un saticīga. Zēl, ka visa tā nauda pēc viņas aizsanas zudīs . . . "

„Zudīs," sarāvās Ieva Lapsa, gara, izstīdzējusi kā laternas stabs. „Kā gan tā var zust?"

„Kā var pazust? piebalsoja Marija Stagare un Erna Ķoce, pie kam pēdējā, kuŗai bija ārlaulībā iegūta meita, vēl zēlīgi piebilda: „Lai tak noraksta kādam jaunam cilvēkam, kamēr vēl nevarība nav aptumšojusi prātu."

Šo ierosinājumu Lība Vunderlicha nesaprata.

„Kādam jaunam? Vai tad kāds jauns par Alīnu tā rūpējies kā mēs, vecās, miļās draudzenes? Vai diena pagājusi, kad neesam slimo apciemojušas? Vai tas būtu labi darīts, ja viņa atgrūztu grūti krāto naudiņu kādam jaunam niekalbim, kuŗš to izplenderētu pa krogiem vai kādai palaidnīgai meičai," viņa launi paskatījās Ernā — kuŗa to nodzīvotu ar puišiem pāris dienās? Nē — Alīnai naudu vajadzētu novēlēt tām, kuŗas par viņu rūpējušās kā par savu miesīgu māsu, kuŗas tai visu pastāsta, kas pasaulē notiek, kamēr vien viņa mūsu saulē. Kuŗas sakārto istabu un padod ēst — cik nu slimam cilvēkam tās barības vajaga. Kā miesīgas māsas mēs par viņu esam gādājušas . . . "

„Kā tad, kā gan ne," piebalsoja Erna Ķoce un abas pārējās vecās ar steigu pievienojās. Viņa zināja, ka Alīnei naudas vajadzēja būt, jo slimā pēdējos gados nekur negāja, un mājās dzīvodams, cilvēks naudu nespēj notērēt tik viegli kā pilsētā, kur blēņu vietu netrūkst.

„Cik tad viņai ir tās naudas?" pavilkusi sānis Ernu, draudzenei ausī iečukstēja Lība Vunderlicha. „Vai neesi manījusi? Tu jau allaž pa viņas drēbēm un mantām rocies . . . "

Piezīme par vandīšanos Ernai nepatika.

„Tāpat jau slimās gultu sakārtoju, spilvenu sakratu, vai nu mani viņas panckas interesē!"

„Zinu, jau zinu," neatlaidās Lība. „Tev laba un mīksta sirds, bet slims cilvēks dažkārt nesajēdz, kāda naudai vērtība. Varbūt tev gadījies paprasīt?"

Pārējās vecas manīja, ka Lība Vunderlicha iedzinusi Ernu Ķoci strupceļā, un pievirzījās tuvāk.

„Tūkstotis un septiņi simti," nostenējās iztaujātā. „Tā viņa teica pirms mēneša."

„Tūkstotis un septiņi simti," plaukstas sasita Marija Stagare. „Tā ir liela nauda. Apbedīšanai tik daudz nevajaga."

„Ar septiņi simtiem ērti tiek zem zemes," apzinīgi noteica Lība Vunderlicha, kuŗa par šīm lietām bija interesējusies. „Protams, arī mironis var būt izšķērdīgs. Var apbedīties jaunās drānās, ņemt dubultvietu kapsētā, likt kapakmeni — krietni lielāku kā citiem, un citādi izniekot naudu. Bet vai šitādas ārišķības dvēseli debesu priekiem tuvāk pieved? Vai tukša niekalība un lielība nevar panākt pretējo — priecas valsts vietā cilvēks noklūst tur, kur vāra pilči un zēveli? Cilvēkam jābūt pietiekošam kā dzīvē, tā arī pēc nāves."

„Protams, māšel," piekrita Marija Stagare. „Septiņi simti pilnīgi pietiek. Tad tūkstotis paliek mantiniekiem . . . "

„Tūkstotis paliek mums," viņu lietiški pārlaboja Lība Vunderlicha. „Jo asinsradinieku aizgājējai nav. Esmu Alīni kopusi kā miesīgu māsu, man pienākas sešī, septiņi simti . . . "

Pārējās kļuva nopietnas.

„Tev? Vai tad mēs neesam skrējušas un plēsušās, lai slimajai palīdzētu? Vai neesam rīkojušās, kā īstām samārietēm pienākas? Nauda jādala uz četrām vienlīdzīgām daļām!"

Pāris stundas vēlāk pie Alīnes gultas sēdēja visas četras draudzenes. Slimajai klājās slikttāk ar katru brīdi.

„Nāves stunda ir tuvu," čukstēja Lība Vunderlicha. „Viņa vairs nesaprot, ko runājam. Pirmīt prasīju, kā jūtas, bet nelaimīgā tik stenēja un skatījās manī stulbu, apjukušu skatienu . . . "

Erna Ķoce sarāvās.

„Vai viņa teica, kur noglabājusi naudu?"

„Kur nu, jau stāstīju, ka tikai stenēja un vaidēja. Kaut kur istabā būs . . . "

Pārējās saskatījās. Vai tikai Erna nav atlidusi te viena pati un izvandījusi atvilknes? To varēja viegli izdarīt agrā rīta stundā, kamēr pārējās gulēja. No Ernas to varēja sagaidīt, šīs mantkārīgās rausles! Mironim naudu no rokas gatava rautin izraut!

„Vai atradi naudu? Saki!" ļaunu skatienu Ernai uzmetusi, iešņācās Marija Stagare. „Ja atradi, saki! Mironis vispirms jāaprok, un tikai tad pārpalikumu varam sadalīt . . . "

Draudzenes paskatījās uz slimo. Vienaldzīga un bāla tā gulēja spilvenos. Nē, tā vairs nesaprata par ko runā. Un ja arī saprastu, ko viņa varēja darīt bez valodas un spēka?

(Nobeigums sekos.)

(59. turpinājums)

Sanākot visiem kopā, noskaidrojās, ka da nejūtas literātūras vēsturniekam tik tuvu pa iebruktu pusaugurūši viņa mājā. Un tā Guna kas devās pie Bičoļiem, iekāpa abi Saliņi, tiņš un, protams, arī Antiņš, taisni tāpēc ta varonīgi visu laiku cīnījies ar miegu. Citi taisnā ceļā uz Ņujorku.

Bičoļu ģimenes īrētā nama vaļējā lieveņ tajām koka kolonnām redzēja kustamies va vas. Tātad citi ciemiņi bija pasteigušies būt

„Nu ir vakars — Velta arī jau atnāku saskatāmās galvas vērodams, bažīgi iesaucās

„Kas tā par Veltu?" Antiņam dūrās acīs nieks piepeši kļuvis manāmi rāmāks, un p āja Tauniņam.

„Tā ir Zeltiņa kundze, viņa sieva. Vienī pasaulē, ko Teodors kaut cik respektē."

Tā tas laikam arī bija. Jo kad viņi izkā nas, Zeltiņš lēndabīgi un klusu lūkoja tur aiz muguras, it kā slēpdamies no slaidas ga tas sievietes ar glītu, nopietnu galvu, kas pašām uzejas kāpnītēm un, likās, itin nepa ja jaunos atnācējus.

Nē, Teodoram neizdevās aizlavīties viņa

...karš

Pat ASV prezidentam vienam ...pašam nav tiesības dot pavēli ...uzbrukumam, kaut arī pretinieks būtu uzbrucis ASV vai viņu sabiedrotiem. Viņam nekavējoši telefoniski jāsazinās ar ...aizsardzības ministru R. S. McNamaru, apvienoto stābu priekšnieku, Ziemeļamerikas gaisa aizsardzības priekšnieku, ģen. Power'u un citiem. Ja prezidents ir izšķīries par uzbrukumu, viņš dod pavēli ģen. Powe...am, pie kam sazināšanās ierīces ir tā iekārtotas, ka arī pārējie var dzirdēt.

Pentagons ir darījis visu iespējamo, lai nekādi traucējumi nevarētu šinī procedurā gadīties. Vairākas metodes tiek pielietotas, lai prezidents būtu kontaktā ar saviem militāriem priekšniekiem, vienalga kur tie arī nebūtu. Ar zināmiem intervāliem tiek noturētas izmēģinājuma trauksmes, kurās prezidents un pārējie praktizējas savās lomās. Prezidents šinīs izmēģinājumos ir ļoti konsekvents un vēl nevienu nav izlaidis.

Stratēģiskajā gaisa komandas personālā valda visdrastiskākie piesardzības soļi. Neviena persona nedrīkst būt lidmašīnā, viņa pat nevar tuvoties ar atomiem apgādātiem lidaparātiem. Ikviena ar atomieročiem apgādāta lidmašīna tiek rūpīgi apsargāta un viņai var tuvoties tikai visa komanda, vai vismaz divi personāla locekļi, pie kam vienam no viņiem ir atļauja. Katram ir jāuzrāda sevišķa pazīšanās zīme. Pat bazes komandierim vienam pašam nav tiesības tuvoties lidaparātiem. Ja sargs to atļautu, viņam draud kara tiesa.

„Pazitīvā kontrole" sasniedz augstāko pakāpi ar trauksmes izsludināšanas brīdi. Tā ir vesela pārbaužu un dubultpārbaužu sistēma, lai novērstu jebkādu kļūdīšanos. Sistēmai ir pavisam piecas pakāpes.

1) Trauksmes pavēle tiek izsludināta tieši no stratēģiskās gaisa aizsardzības komandas galvenās mītnes ar radio vai citām elektroniskām ierīcēm. Tā norāda, kura lidmašīna tiks lietota un arī uzlidojuma objektu. Vairāki virsnieki bazes komandpunktā ar majora vai pulkvežleitnanta dienesta pakāpi un vismaz desmit gadu izdienu katrs atsevišķi atšifrē kodu un pārbauda pavēli, pirms dod pavēli lidojumam.

(Nobeigums sekos)

„Tūkstotis paliek mums," viņu lietišķi pārlaboja Lība Vunderlicha. „Jo asinsradinieku aizgājējai nav. Esmu Alīni kopusi kā miesīgu māsu, man pienāktos seši, septiņi simti . . . "

Pārējās kļuva nopietnas.

„Tev? Vai tad mēs neesam skrējušas un plēsušās, lai slimajai palīdzētu? Vai neesam rīkojušās, kā īstām samārietēm pienākas? Nauda jādala uz četrām vienlīdzīgām daļām!"

Pāris stundas vēlāk pie Alīnes gultas sēdēja visas četras draudzenes. Slimajai klājās sliktāk ar katru brīdi.

„Nāves stunda ir tuvu," čukstēja Lība Vunderlicha. „Viņa vairs nesaprot, ko runājam. Pirmīt prasīju, kā jūtas, bet nelaimīgā, tik stenēja un skatījās manī stulbu, apjukušu skatienu . . . "

Erna Ķoce sarāvās.

„Vai viņa teica, kur noglabājusi naudu?"

„Kur nu, jau stāstīju, ka tikai stenēja un vaidēja. Kaut kur istabā būs . . . "

Pārējās saskatījās. Vai tikai Erna nav atlīdusi te viena pati un izvandījusi atvilknes? To varēja viegli izdarīt agrā rīta stundā, kamēr pārējās gulēja. No Ernas to varēja sagaidīt, šīs mantkārīgās rausles! Mironim naudu no rokas gatava rautin izraut!

„Vai atradi naudu? Saki!" launu skatienu Ernai uzmetusi, iešņācās Marija Stagare. „Ja atradi, saki! Mironis vispirms jāaprok, un tikai tad pārpalikumu varam sadalīt . . . "

Draudzenes paskatījās uz slimo. Vienaldzīga un bāla tā gulēja spilvenos. Nē, tā vairs nesaprata par ko runā. Un ja arī saprastu, ko viņa varēja darīt bez valodas un spēka?

(Nobeigums sekos.)

GLEZNOTĀJS AR DAŽĀDĀM INTERESĒM

Edvarts Tūters

Miljonu pilsētā Londonā ir daudz mākslas galeriju, ko katrs tūrists uzskata par savu pienākumu apmeklēt. Bet ir vēl kāda mākslas darbu krātuve, kurp vajadzētu vest ikviena latvieša soļiem: tā ir gleznotāja Arnolda Mazīša studija Londonas ziemeļu malā. Stunda, pavadīta latviešu mākslinieka pasaulē, veldzina un spirdzina mūsu lavisko skaistuma izjūtu un— arī pašapziņu.

Kaut deniņos jau iemeties mazliet sirmums, tomēr negribas ticēt, ka pagājuši jau piecdesmit gadi, kopš Cēsīs kārts Arnolda Mazīša šūpulis. Tomēr, tā tas esot, pēc visiem rakstiem un liecībām; tādēj jūlijā varam sveikt latviešu gleznotāju ar vēlējumu: „Daudz baltu dieniņu, Laimīte, lemi!"

Akadēmijā Mazītis mācījies no 1932. līdz 1941. gadam, viņa skolotāji bijuši Annuss, Ubāns, Eliass un Valdemars Tone kas, šķiet, uz jauno mākslinieku atstājis vislielāko iespaidu. Studiju laikā M. aktīvi darbojies līdzi akadēmijas studentu vienotnē Zaļā zeme, un pieslēdzies t. s. Rīgas grupai (Tone Svemps, Eliass un citi). Tajā laikā latviešu mākslu varēja attīstīties brīvajā valstī, drīkstēja meklēt jaunus ceļus un izteiksmes veidus; mākslas darbus darināja mākslas dēļ, ne uz pavēli vai pasūtinājumu. Mazītis piedalās vēl studiju laikā kultūras fonda izstādēs, Mūkszaliešu gleznu skatē, kopā ar Anšlavu Egliti, Neili, Jūrasteteri, Norīti, Veroniku Janelsiņu u. c. Tad karš un padomju okupācija pārtrauc mākslas gaitas, un Mazītis, tāpāt kā daudzi citi, velk mugurā kara svārkus. Tikai drosme un attapība paglābj Mazīti no krievu gūsta, un viņš izkļūst no ielenkuma Pomerānijā. Karam beidzoties Mazītis paliek Vācijas britu joslā, un vēlāk apmetas Mērbekas ciemā. Tur tajā laikā dzīvo daudz latviešu mākslinieku, starp tiem arī prof. Tone. Draudzība abu mākslinieku stanpā padziļinās, un bieži vien Tones nosvērtība un miers palīdz vieglāk panest smago trimdas dzīvi.

Pirmajos trimdas gados Vācijas nometņu laikos latviešu mākslinieki bija stipri rosīgi. Rīkoja izstādes gan tikai latviešu, gan kopējas ar citām tautām. Mezītis piedalās 1947. g. izstādē Oldenburgā un 1948. g. Bad-Oinhauzenā. Tad ceļš ved tālāk, un 1948. g. beigās Mazītis kopā ar piederīgiem jau mīt britu salās.

Grūtību bija daudz; bijām bēgļi bez mājām un līdzekļiem. Citam bija vairāk garīgās izturības un spēku, citas — mazāk. Mazītim māksla palīdzēja tikt pāri garīgajam tukšumam, kas reizēm apņem bēgli svešā zemē. Viņš atkal atsāk gleznot un jau pēc nedaudz gadiem piedalās britu Karaliskās akadēmijas vasaras izstādē 1950. g. Mazīša darbu meitene ar beretī kritiķa novērtē labi, un šo gleznu vēlāk pieņem arī Braitonas stipri izsijātajā mākslinieku izstādē.

Mazītis vērtē savus darbus ar stingra kritiķa aci. Viņa prasības pret mākslinieku ir augstas. Nopietnu vērību gleznotājs pievērš audekla sagatavošanai, kur viņš pielieto vecmeistaru techniku. Labi sagatavots pamats ir priekšnoteikums, bez kuŗa laba glezna nav domājama. Mazītis labprāt risina krāsu problēmas. Pēc viņa domām katram mākslinieka ir jābūt spējīgam strādāt jebkuŗā krāsu gammā, starp kuŗām visgrūtākā esot sārtā. Iemīļotākie meistari — Ticiāns, Velaskezs, Rembants, un arī impresionisti.

Ja agrākos laikos Mazīša darbos vēl šur tur jūtama viņa skolotāju, piem., Tones iespaids, tad tagad viņš no tiem ir pilnīgi atraisījies. Viņš meklē jaunas gaismas un ēnas izsvērumus, krāsu saskaņas un kontrastus. Viņa iemīļotākie sižeti ir portreti, tad klusās dabas un puķes. Mazīša portretiem piemīt noslēgtais, uz sevi vērstais skats: ārpasaule vairumam viņa tēlu ir aizslīdējusi tālu prom. Gaismas un ēnu spēles Mazītis tver klusajās dabās. Ja atceras, ka mākslinieks gleznošanai var nodoties tikai pēc ikdienas maizes darba, tad patiesi ir jāapbrīno viņa spējas un neatlaidība, ar kādu viņš nododas savai mākslas misijai.

Pussimts gadu sasniedzis, Mazītis nolēmis, ka būtu jānodzīvo vēl otri piecdesmit. Lai to panāktu, esot jāvingrina prāts un miesa. Prātu viņš vingrinot šacha spēlēs, bet muskuļus stiprinot — intensīvi pingponga bumbiņu sitot. Gaŗa rinda sudraba kausu liecina, ka mūsu gleznotājs ir arī sekmīgs šacha un galda tenisa turnīru dalībnieks.

Vērojot jubilāra vieglo gaitu un klausoties viņa asajos spriedumos, jāatzīst, ka gleznieciba, šachs un galda teniss, piekopts pareizā proporcijā, ir labs līdzeklis jaunekļiga spara un spēka uzturēšanai. Vēlēsim jubilāram šo sparu un spēku saglabāt vēl ilgus gadus.

Austra Liepiņa

Gleznotājs Arnolds Mazitis savā studijā

JĀNIS KALMĪTE UN VIŅA RIJAS

FRAGMENTS

Blāzmo mēness, atmirdz saule,
Meistar, no tās tavas rijas;
Cerības dod sirdīm jaunas —
Stiprākas šai dzīvē sijas.

Viena tava rija zēlo
Karavīra mātes sirdi,
Kas par dēlu nebeidz sērot —
Pēdas meklēt, zintis tirdīt . . .

Rija cita — Vācu zemē —
Kanakam met liesmu krūtīs,
Lai viņš nepakrīt pie zemes —
Pirms plauks rīta blāzma rūtīs.

Atkal cita — Britu salā —
Kur visapkārt jūŗa šalko,
Migla sēd pat torņa galā, —
Palīdz jaunas atrast alkas.

Baltimelna. Sarkanmelna.
Zila. Violeta dīvi —
Tava rija glauž kā delna
Kāda trimdinieka dzīvi.

— — — — — —

Sarkana — it kā asiņu pilna —
Tagad saule lec Kauguru pusē.
Postu zvana tur sarkana dzilna...
Zemes arājam — brīv tikai klusēt.

— — — — — —
— — — — — —

1963. g.

LATVIEŠU TAUTAS TEIKAS UN PASAKAS

1. sēj. **ZVĒRU UN PUTNU PASAKAS**, 480 lapp. $ 7.80
2. sēj. **ISTĀS PASAKAS**, I daļa, 540 lapp. 7.80
3. sēj. **ISTĀS PASAKAS**, II daļa, 520 lapp. 7.80

Apliekojiet šo izdevumu, tas ir visās grāmatnicās.

LATVJU GRĀMATA

Kārlis Avens

Latviešu dziesmu svētki

II

Nākošie, 6. dziesmu svētki notiek 1926. gadā Rīgā un ir tātad pirmie neatkarīgajā Latvijā. Sestie dziesmu svētki ir vai viskrāšņākie visu svētku virknē. Tie noris īsi pēc tam, kad latvietis pēc nebrīvības gadsimtiem kļuvis „kungs pats savā zemē, pats sava likteņa un laimes lēmējs".

Svētku rīcības komitejas pr-dis ir profesors Jāzeps Vītols. Virsdiriģents Pauls Jozuus, Alfrēds Kalniņš, Emīls Melngailis, Teodors Reiters. Goda viesu vidū Somijas valsts prezidents. Svētku programma ilgst 3 dienas. Tanī 42 darbi, no tiem 32 ir pirmatskaņojumi, piemēram, Emīla Dārziņa „Mūžam zili", Harija Ores „Lauztās priedes".

Par šiem dziesmu svētkiem Mariss Vētra savā atmiņu grāmatā „Rīga toreiz" raksta: „Sajūsma, ko sestie Dziesmu svētki — pirmie brīvajā Rīgā, uzspieda visai zemei, bija daudz, daudz lielāka par 6526 balsīm. — Kad beidzās Dziesmu svētki, devos uz Piebalgu. Rīgas dzelzceļa stacijā dziedāja tūkstošām balsu. Ļaužu pārpildīti vilcieni stāvēja blakus un — apdziedājās. Ar dziesmām sarunājās vilcieni no augšējās stacijas, kas ved uz Kurzemi un Zemgali, ar vilcieniem uz Vidzemi un Latgali lejas sliežu peronos."

„Dziesmas neapklusa, kad vilcieni atstāja Rīgu. Ik vilciena vagons bija koris. Svešu cilvēku vilcienā nebija. Ļaudis, kas agrāk viens otru nepazina, bija sen seni radinieki, domāja vienu domu un dziedāja kopīgu dziesmu. — Dziesmotie vilcieni mīlēja visu, kam sakars ar dziesmām..."

„Kad vilciens dziedot piestāja Piebalgā, man bija sajūta, ka jaunais dziesmu autors (Ozoliņš) būtu kļuvis par sensāciju 6. dziesmu svētkos, ja nebūtu — Teodora Reitera. Jāņu dienai cauri, pat vēl pēc Pēterdienas par Teodoru Reiteru sapņoja un nopūtās 3861 sirds visos Latvijas novados un vēl dažas nezināmas — Rīgā."

Ne mazāka sajūsma bija par katriem nākošiem dziesmu svētkiem, kas patiesi kļuva par latviešu nacionālā stipruma avotu, par krāšņākiem svētkiem mūsu svētku virknē.

1930. gadā nodibina īpašu Dziesmu svētku biedrību, kuŗas pārziņā visu turpmāko dziesmu svētku rīkošana. Tās priekšnieks profesors Jāzeps Vītols.

7. dziesmu svētki ir Rīgā 1931. gadā, sniegdami veselu rindu dziesmu ar jaunu latviešu komponistu vārdiem. — Jau 1933 gada vasarā notiek 8. dziesmu svētki, kas domāti kā 60 gadu atcere pirmajiem vispārīgiem svētkiem.

9. vispārīgie dziesmu svētki 1938. gadā ir pēdējie Latvijas brīvvalstī. Tie dziedātāju un klausītāju skaita ziņā pārsniedz visus agrākos: 400 koŗu, 16.000 dziedātāju.

Domājot par dziesmu svētkiem kā nacionāla stipruma avotu, nedrīkstētu piemirst tās novada dziesmu dienas Daugavpilī, kas izskanēja tikai dažas stundas pirms sarkanarmijas iebrukuma Latvijā 1940. gada 17. jūnijā.

Kaut pati gatavošanās šiem svētkiem notika laikā, kad daudziem nebija vairs šaubu, ka Latvijas un latviešu tautas brīvība atkal stāv lielu pārbaudījumu priekšā, tad centība, ar kādu tika plānoti šie svētki un sagatavota svētku koncerta programma, patiesi bija vienreizēja. Mūsu dziesmu svētku vērtētāji apgalvo, ka Latgales novada dziesmu svētku programma Daugavpilī bijusi vislabāk sagatavotā dziesmu svētku programma vispār.

Valsts prezidents Kārlis Ulmanis, kas šos svētkus bija apsolījis atklāt, neieradās, jo pēkšņi no Latvijas sūtņa Padomju Savienībā bija saņemta telegramma, ka sagaidāma svarīga ziņa no Maskavas. Prezidents svētkus atklāja ar radio uzrunu. Viņa balss bija mierīga; tikai runājot par nākotni, par palikšanu uzticīgiem tēvzemei un brīvībai, ja par zemi nāktu ļaunas dienas, prezidenta balss aizlūza . . .

Varbūt nekad latviešu tauta savā pārdzīvojumā nav bijusi tik cieši vienota, kā šais pēdējos dziesmu svētkos brīvajā Latvijā. Trīs reiz atkārtotā Latvijas himna bija kā liela kopīga lūgšana...

Otrā dienā krievu tanki, nākdami no Lietuvas puses, iebrauca Rīgā. Izskanot dziesmai, aizvērās Latvijas brīvības vārti, un tautai bija jāiet pretim lielam iznīcības, pazemošanas, posta laikam.

Neraugoties uz grūtībām, latvietis ir dziedājis un savu „dziesmu pūru locījis" visos laikos un dara to arī šodien. Tie, kas atstāja dzimteni un apmetās svešās zemēs, dziedāja atkal, un dziesmu svētki kļuva par nacionālā spēka avotu. — Dziesmu svētki notiek arī dzimtenē. Tikai tiem rīkotāji sprauž citus mērķus, rada citu noskaņu, citu programmu. Latvietim krāšņajā tautas tērpā jāstāv blakus svešās zemes karavīriem, jādzied svešas dziesmas.

Bet dziesmu svētki dzimtenē tomēr notiek. Raksturīgu liecību par tiem sniedz laikraksts Laiks aculiecinieces stāstījumā par dzīvi Latvijā („Greizā saule"). Par „4. republikāniskajiem dziesmu svētkiem" Rīgā 1960. gadā rakstā teikts: „Kad jūrnieki un sarkanarmieši estrādi atkal bija atstājuši, tā vēlreiz uzziedēja tautas tērpu košumā, un Meža parks vēlreiz notrīcēja latviešu dziesmu skaistumā. Publika prasīja piedevas, un diriģenti ar tām arī neskopojās. Bet publika neapmierinājās vienigi ar „atjautām" dziesmām, tā sāka prasīt arī aizliegtās dziesmas."

„Vienā klausītāju sektorā sāka skanēt saucieni pēc „Mūžam zili ir Latvijas kalni". Bet tā ir aizliegta dziesma, un neviens diriģents necēlās, lai dziesmu nodirigētu. Saucieni publikā tomēr kļuva arvien skaļāki un nāca jau no visiem sektoriem. Izklausījās tā, ka viss Meža parks saukt: „Mūžam zili! . . . Mūžam zili!" . . . "

„Pa visiem Padomju Latvijā nodzīvotiem gadiem es nekad nebiju piedzīvojusi tādu demonstrāciju. Varēju redzēt, ka virsdiriģenti pirmajā rindā viens ar otru neveikli saskatās. Beidzot piecēlās Leonīds Vigners un tuvojās estrādei. Publika atšalca ovācijās, kas norima absolūtā klusumā, kad Vigners pacēla roku, mādams koriem. Dziesma vēl nebija nobeigta, kad Vilis Lācis un Valdemārs Kalpiņš („ministru prezidents", resp. „kultūras ministrs" — red.) kopā ar savām dāmām demonstrātīvi piecēlās un atstāja dziesmu svētku laukumu."

Rindas „Mūžam zili ir Latvijas kalni . . ." ir sākums Kārļa Skalbes dzejolim „Nemiers" —

Mūžam zili ir Latvijas kalni,
Mūžam nav miera zem Latvijas bērziem,
Mūžam raud taure pār Latvijas kalniem.

Sasisti mūsu upuŗu trauki,
Asiņu zvaigznēs dzimtenes lauki,
Zem sila sirmiem zariem
Miera nav moceklu gariem . . . .

Mūžam baltās Daugavas krāces
Vej caur klintīm varoņu lāstu,
Mūžam nerimst Daugavas krāces
Mūžam nerimst varoņu gars.

Draugs no Aijovas pavalsts raksta: šo dziesmu vajadzētu uzņemt arī Klīvlendas dziesmu svētku programmā — kā simbolu: kaut dzīvojam tālu un šķirtī, mēs domājam vienu domu.

„Mēs"

☆

Sorbonnas universitātē Parīzē doktores gradu neorganiskā ķīmijā ieguvusi Tanita Mīlmane. Tā kā Tanitai Mīlmanei ir tikai 24 gadi, tad jaunā doktore būs, laikam, arī visjaunākā latviešu ķīmijas doktore Eiropā, ja ne pat visā brīvajā pasaulē. Jāpiemin, ka T. Mīlmane ir aktīva latviešu studenšu korporācijas Varavīksne, kā arī ELJAs locekle.

TEODORS ZELTIŅŠ

Antiņš modina Ameriku

Mākslinieks Ģ. Tiltiņa viņete.

(59. turpinājums)

Sanākot visiem kopā, noskaidrojās, ka daļa ciemiņu nejūtas literatūras vēsturniekam tik tuvu pazīstami, lai iebruktu pusapguruši viņa mājā. Un tā Gunara mašīnā, kas devās pie Bičoļiem, iekāpa abi Saliņi, Tauns, Zeltiņš un, protams, arī Antiņš, taisni tāpēc tak bija tik varonīgi visu laiku cīnījies ar miegu. Citi aizbrauca taisnā ceļā uz Ņujorku.

Bičoļu ģimenes īrētā nama vaļējā lievenī šķarp baltajām koka kolonnām redzēja kustamies vairākas galvas. Tātad citi ciemiņi bija pasteigušies būt pirmie.

„Nu ir vakars — Velta arī jau atnākusi," lievenī saskatāmās galvas vērodams, bažīgi iesaucās Zeltiņš.

„Kas tā par Veltu?" Antiņam dūrās acīs, ka balādnieks piepeši kļuvis manāmi rāmāks, un paklusu jautāja Taunam.

„Tā ir Zeltiņa kundze, viņa sieva. Vienīgā persona pasaulē, ko Teodors kaut cik respektē."

Tā tas laikam arī bija. Jo kad viņi izkāpa no mašīnas, Zeltiņš lēndabīgi un klusu lūkoja turēties citiem aiz muguras, it kā slēpdamies no slaidas gaumīgi ģērbtas sievietes ar glītu, nopietnu galvu, kas stāvēja pie pašām uzejas kāpnītēm un, likās, itin nepacietīgi gaidīja jaunos atnācējus.

Nē, Teodoram neizdevās aizlavīties viņai garām.

„Anna, jums gan nebūtu ko smieties," pasmaidīja arī balādnieks. „Jūs taču tur ar kājām pie zemes daudz stingrākas ģimenes galvas valdīšana. Jūsu vīrs . . . "

„Čalīt, ko tu tur atkal čabini par Annas vīru? Liec Annai mieru!" padzirdējis pieminam savu vārdu, pienāca tik varena auguma vīrs, ka katrā trimdas teātrī varētu spēlēt Lāčplēsi. Bet tā ka viņa dotības neviens režisors nebija pamanījis, tad, kā šķita, viņš savu talantu lika lietā šaurākā, bet tādēļ ne zemāk vērtējamā draugu un ģimenes lokā.

„Klausies, Lāčplēs, esi pazīstams ar Antiņu," Zeltiņš ar atvāztu īkšķi badīja uz Jēra pusi, laikam lai novirzītu draudīgo mīlzi sāņus.

„Nedzen velnu!"

„Tici vai netici — viņš tiešām ir Antiņš."

„Jā, es esmu Antiņš Jērs," pasteidzās apliecināt apšaubītā vārda īpašnieks, it kā bīdamies, ka viņa dēļ varētu izcelties nopietna ķilda.

Milzis pastiepa Antiņam delnu, ko gluži labi varētu saukt par lāpstu: „Mans vārds ir Valdmiers Aukuperons."

Nu, vārds viņam arī bija varens, tāpēc Antiņš tikvien kā jaudāja goddevīgi izdvest: „Priecājos iepazīties."

„Nepriecājies par agru, kad neesi ar mani pa īstam nemaz vēl sācis pazīties. Ar ko tu nodarbojies, diega dvēsele, es domāju, ar ko šai zemē pelnī maizi, lai žobi nav jākaļ vadzī," jautājas Aukuperons.

„Strādāju par namzini Ņujorkā."

„Vai esi pie krāsns notupinājis sievu, ka pats tik ilgi vari daužīties apkārt pa pasauli?"

„Es neesmu precējies," atzinās Antiņš. „Laimīgi izdevās šoreiz sarunāt laipnu kaimiņu, lai pieskata māju."

„Tad jau, čalīt, tev jādzīvo ar pieslietu asti."

„Tā iznāk. Bet ko lai dara? Iebraucis no laukiem, kur ilgāku laiku strādāju putnu farmā, nekādus citus pilsētas darbus neprotu."

„Nāc pie manis — es tevi izmācīšu par īstu cunftes mālderi, ja tev nav vāja galva," piedāvājās Aukuperons.

„Galva man laba, par savu galvu nevaru sūdzēties," apgalvoja Antiņš.

„Vai tā tev nereibst, kad kādreiz? . . . "

„Ne reizes . . . Nekad es tīšu prātu ar alkoholu sevi neesmu apreibinājis."

„Ģeķi, es domāju — nereibst no augstuma."

„No augstuma?" Antiņš patiesi brīnījās, ka varētu reibt arī no augstuma, citiem vārdiem, no tīra gaisa.

„Jā, no augstuma!" ar uzsvaru atkārtoja Aukuperons. „Ir tādi vīklingi, kam reibst ne tikai galva, bet dreb arī bikses, kad jāstāv uz augstāk uzvilkta skēfeļa. Paskatās cilvēks lejā, kur autiņi skrien tik mazi kā vaboles un gājēji kļuvuši par mušām, kas rāpo pa ietves asfaltu, un nevar vairs nostāvēt kājās. Jāgrābj un jātur ciet aiz apkakles. No tāda mālderi neiztaisīsi. Kā domā, vai tu uz skēfeļa varētu nostāvēt, sacīsim, desmitā stāva augstumā?"

„Domāju gan, ka varētu," droši atteica Antiņš, jo pamanīja sev pievērstas vairāku blakusstāvētāju acis. Viņam gan nebija īstas skaidrības, kas tie skēfeļi tādi ir. Tak laikam Aukuperons runāja par tām pašām dēļu lāviņām, kādas bija Ņujorkā jau redzējis. No jumta malas lejup nolaistās virvēs iekārtas, tās krāsotāji uzvilka gar nama sienu augšup līdz stāvam, kur vajadzēja krāsot.

„Nu, tad taisnā ceļā atvelcies pie manis, ja kādreiz sadomā rāpties laukā no ogļu pagraba," labvēlīgi draudzīgs mudināja viņu Valdmiers Aukuperons.

„Labi, paturēšu jūsu piedāvājumu prātā," solījās Jērs. „Ļoti var būt, ka tiešām rodas vajadzība apskatīties pēc cita darba."

„Klausies, tagad gan virzīsimies tālāk," Tauns slepus piegrūda viņam pie sāna. „Beidzot jāapsveicina arī ar citiem ciemiņiem."

Un Antiņš sekoja dzejniekam, sniegdams pēc kārtas roku vairākiem iesirmiem kungiem, kas nopietni sarunājās, dārza krēslos lievenī sēdēdami. Tie bija: Jānis Ozols, kādreizējais ķeizariskās Krievijas valsts domes deputāts un viens no 1905. gada revolūcijas vadītājiem, atbraucis jau 1908. gadā uz Ameriku, kur beidzis Harvardas universitāti ar tautsaimniecības doktora gradu, senators Augusts Rumpēters, agronomijas profesors Pēteris Starcs, tiesnesis Kārlis Velme un tiesu darbinieks Kārlis Igals.

(Turpinājums sekos)

Latviezi Kanādā

CILVĒKI GRIB SASTAPT ANŠLAVU EGLĪTI

Fakts: Toronto mākslinieku grupa „Latvis" atzīmēja rakstnieka Anšlava Eglīša viesošanos šajā pusē, viņam sarīkojot saviesīgu vakaru Daiņa Miezāja studijā, Janga ielā.

Gaŗā virknē brīvi un nepiespiesti soļo smalki — kā porcelānā veidoti — tēli: tur veicīgais Maestro; mūmijai līdzīgais Vāravs, tikko no kafejnīcas iznācis; mazliet smagnēji un neveikli tur aizslīj meiteņu ģimnazijas skolotājs — mākslinieks Upenājs; no pūļa savrup atdalījies ar tikko samanāmu smīnu stāv Tēns; spīgojošā līnijdrošķā, lēni bez trokšņa tur aizbrauc Omartija kungs, bet kas tad tur? No senatnes tur uz veclaicīga, sveķaina kuģa mums pretim mājo Epalts un tā vien liekas, ka kuģis atkal būtu iegriezies Daugavas smilšainajā grīvā, jo raugi, priecīgie studenti un mākslinieki tur vēl arvien jūsmo par Grīzeldu!

Skatuve pildās ar spožu, visnotaļ gleznu un liegu gaismu, tā ka visas ēnas ir daiŗas un izgaismotas ar vismaz trim atspulgiem, jo ne par velti te darbojas Roberts Mūris, mākslinieks - fantasts - aktieris - režisors. Kā profesora Eipura orķestrī te pulcējas rakstnieka Anšlava Eglīša pagātnes un tagadnes tēli, un rakstnieks pats, kluss, vērtējošs, novērojošs, mazliet kalsnējs, patinētā, pelēcīgā, precīzi piegrieztā uzvalkā, kas pat apsēžoties nekrokojas.

To pašu iejūtu un rūpību, kādu rakstnieks apskaužami lietā, gaismodams savus, mūsu literatūrā vienreizējos, tēlus, viņam dot bez skaļiem aplausiem arī vēlējās mākslinieku vienības „Latvis" biedri, šim nolūkam ar nodomu izvēlēdamies Daiņa Miezāja ērto un telpīgo, samērā precīzi izsvērto un iekārtoto mākslas studiju, kas, rakstnieku gaidot, bija piepulcināta ar ūdenskliņģeru groziem un desu virtenēm. Jau krietnu brīdi pirms sākuma te drūzmējās un studijas istabu gaumīgi iekrāsotās sienas balstīja vakara dalībnieki: mākslinieki, literāti, žurnālisti, redaktori, mākslas patroni un draugi. Mīkstajos krēslos zvilnēja uzposušās dāmas, un maza, bet priecīga čala lēnām pacēlās no mazliet satraukto gaidītāju galvām.

Tad ienāca viņš pats ar kundzi, pakluss, pat it kā bez skaņas, un priecīgie vakarētāji, kā stacijas peronā sagaidot vilcienu Parīze - Berlīne - Rīga atbraucēju, pieslīja telpu un sabīdījās dzīvās kolonnās, vēlēdamies viesi godināt, aicināt un mīkstā sēdeklī nosēdināt.

Te nu viņš sēdēja, atbildēja, runāja, pateicās. Skaļu runu un sevišķi sagatavotu apsveikumu nolasīšanas nevajadzēja, un par to rīkotājiem paldies. Rakstnieks piecēlās, apstaigāja studijas daudzās istabas, laudis viņu apturēja, jautāja, vēlējās zināt, lūdza, ieteica, rādīja, paskaidroja, novēlēja, un, kur vien rakstnieks devās, laudis tam sekoja. Ar rakstnieku, tālo viesi no rietumu piekrastes, visi vēlējās kādu vārdu, domu, atziņu vai nodomu pārmīt, bet rakstniekam bija jāiet, jo tālais turnejas ceļš, izlocījies cauri plašajai Kanadai un Savienotajām Valstīm, vedinājа par jaunu, bija jādodas tālāk, jādzīvo, jāredz nākamā diena, un tikpat klusu kā ienācis, viņš aizgāja, bez fanfarēm un lielgabalu kanonades, bez glāžu skandināšanas un bez koristu dziesmām.

Ka skatuvē, kad smalka, gaiga un liega aina beidzas ar sekojošiem baltas, stipras un intensīvas gaismas kūļiem, tā studijā pēc rakstnieka aiziešanas gaismai pietrūka mīlīgās pastelkrāsas. Taču Daiņa Miezāja violēti - sarkanie audekli pie sienas vēl ilgi meta kādu pazīstamu un agrāk redzētu atspulgu, kas šķita sakām:

„Viņu var viegli pazīt. Viņš vienmēr turas mazliet nost no drūzmas, allaž ļoti laipns, allaž smaida — it kā nekas pasaulē nebūtu nopietnības vērts. Tā smaida visi, kas glabā noslēpumu."

T. K.

Tautību mākslas padomes locekļi apspriež uzvedumu š. g. 2. septembrī Kanadas Nacionālās izstādes laukuma lielajā skatuvē: Sēž no kr.: F. Glokovskis, Kanadas etniskās preses apvienības prezidents, L. Pauels, Nacionālās izstādes sabiedrisko attieksmju un reklāmas direktors, un Dž. Basets, Tautību mākslas padomes pr-dis. Stāv no kr.: A. Lumba, L Teresa un D. Flins, Tautību mākslas padomes sekretārs

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. 465-1169.
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q.
5210 VICTORIA AVE., APT. 16.

ALEKSANDRA KĀNBERGA
RAKSTU DARBU BIROJS
65 Ferrier Ave., Toronto,
(pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3 2667

V. BEBRIS
APDROSINĀŠANAS
SPECIĀLISTS
41 PITCAIRN CRESC.
TORONTO. PL. 9-0266

ANDRIEJSONS
APDROŠINA.
HI 7-4323

TORONTO

Š. g. maijā Toronto nodibinātā Tautību mākslas padome sagatavojusi pirmo uzvedumu. Darba dienas (Labour Day) programmai Nacionālās izstādes laukumā. Tas tiks izstrādāts ne kā atsevišķo tautību grupu patstāvīgi sniegumi, bet parādīs Kanadas vēsturisko attīstību dziesmās un dejās. Uzvedumam dots nosaukums Nationbuilders 1963, tekstu runās Mr. Canada — Džons Fišers, un tas būs pirmais tautību festivāls, kas jebkad parādījies izstādes lielajā skatuvē.

Apmēram 60 tautību piederīgo starpā, kas uzvedumā piedalās, ir arī indiāņi un rietumindieši.

TLB drāmatiskais ansamblis saņēmis vairākus aicinājumus viesoties ar lugas Ugunī izrādi. Toronto lugas atkārtojums būs 5. oktobrī. Tāpat nolemts sniegt izrādi Hamiltonā un Klīvlendā.

Pēc ilgākas slimošanas 24. jūlijā 82 gadu vecumā mirusi Elfrida Timermane, pianistes Edites Timermanes māte. Aizgājēju no Cook's bēru nama, 721 Bloor St. W. uz Jorkas kapu latviešu nodalījumu 26. jūlijā izvadīja mācītājs A. Lūsis.

Nelaikē atstāj dēlu un meitu Toronto. Virs Arturs Timermanis pazudis Rīgā boļševiku okupācijas gadā. Pirms slimības viņa dzīvi interesējās par visiem latviešu dzīves notikumiem, lasīja grāmatas, laikrakstus.

Diždancis novembrī atzīmēs 15 gadu pastāvēšanu ar lielāku sarīkojumu Toronto Iespējams, ka svētkos aicinās arī citas tautas deju vienības.

Toronto pilsētas daļas Scarboro, North York, Etobicoke un Toronto jau izlēmušas, vai arī vēl apsver uzlikt apartamentu īrniekiem noteiktu elektrības

BIROJA DARBINIECE
VAJADZĪGA
Toronto latviešu kreditsabiedrībai. Jāprot mašīnrakstīšana latviešu un angļu valodās, kā arī jābūt zināšanām grāmatvedībā.
Rakstveida pieteikumi iesniedzami ,minot vēlamo atalgojumu,
LATVIAN (TORONTO) CREDIT UNION
27 Bloor St., E. Toronto.

Māc. A. Cops Toronto Sv. Andreja baznīcā salaulājis Sarmīti Endzelinu un Vili Butānu.
Foto A. Jānītis

maksu mēnesī, neatkarīgi no patēriņa. To iekasētu ēkas īpašnieks un pilsētu pārvaldēm atkristu daudzo elektrības skaititāju ierikošana, kā arī izdevumi par aprēķiniem.

Sv. Jāņa draudzes nams Balmoral ielā ir nojaukts. Izrakta arī būvbedre, ielieti pamati un dažos segmentos sācies jau mūrēšanas darbs. Darbus vada R. Puriņš.

Bērnu svētki Saulainē notiks garajā nedēļas nogalē. Svētku ievadījums būs piektdien, 2. augustā, kad pie lielās mājas plkst. 9 vakarā varēs noskatīties filmu izrādi ar bērniem piemērotu saturu.

Sestdien būs sporta sacensības pieaugušiem dažādās sporta disciplīnās. Plkst. 6,30 lielais svētku ugunskurs, to vadīs māc. A. Lūsis. Bērni uz ugunskura priekšnesumiem gatavojas centīgi un apņēmīgi. Vakara noslēgumā deja pieaugušiem.

Svētdien, 4. augustā, plkst. 10,30 mācītājs A. Lūsis vadīs dievkalpojumu pie ābeles, Saulaines sētā. Pēc bērnu svētku atklāšanas sekos grupu vingrojumi, tautas dejas un citi priekšnesumi.

Nodarbības novietnēs sāksies pēc pusdienas, tās būs visai dažādas, lai dotu iespējas bērniem parādīt savas gudrības un izmaņu.

Plkst. 16 sāksies peldēšanas sacīkstes, kuŗās piedalīsies arī Sidrabenes nometnes bērni. Vakarā notiks tradicionālā bērnu masku balle.

Pirmdien, 5. augustā, paredzētas sporta sacensības, tām sekos izcīnīto balvu pasniegšana.

MINIMĀLĀS ALGAS

(C. S.) — Minimālās algas — $1,- par stundu apmērā vīriešiem — pirmoreiz sāka maksāt Ontario un Prinča Edvarda salā. Tā ir daļa no kāda visai svarīga minimālo algu pacelšanas procesa, kas pagājušā gadā norisinājās vairākās provincēs. Jaunās likumdošanas vajadzību pasvītroja ne tik daudz vispārīgā aina kā neatliekama vajadzība paaugstināt dzīves standartu pārāk daudziem, kuŗus izmantoja. Šādu, it īpaši immigrantu, izmantošanu, pieļāva Kanadā gadiem ilgi, un jaunajai likumdošanai šī problēma ir taisnīgi jānokārto.

Ontario ir izstrādājusi pavisam jaunu minimālo algu sarakstu. Minimālās algas sievietēm paaugstina no 67¢ līdz 85 ¢ par stundu, un tās vēl pieaugs, lai līdz 1964. g. martam sasniegtu tādu pašu līmeni kā vīriešiem. Galvenais izņēmums vīriešu algu minimā (ar $ 1,- stundā) būs būvstrādnieku $ 1,25 stundas atalgojums. Sākumā šīs likmes attiecinās tikai uz Toronto, Hamiltonas un Ošavas apgabalu, bet pakāpeniski, kad departamenta ierēdņiem būs mēraukla, ar ko mērot jauno likumu iedarbību, tās attiecinās uz visu provinci.

Šai programmā jāpielaiž daži loģiski izņēmumi: mācekļiem, studentiem, tiem, kas kādu darbu apmācās dzīvojamo māju pārziņiem un zināmām katēgorijām tirdzniecības personālā. Pat šinīs katēgorijās ir jāmaksā minimālās algas. Studenti, kas nestrādā vairāk par 28 stundām nedēļā, jaunākiem par 18 gadiem, kuŗus nodarbina kā pasūtināmos zēnus, piegādes zēnus, laikrakstu pārdevējiem un bumbotavu zēniem jāmaksā ne mazāk par 80 ¢ stundā. Šī pati 80 ¢ likme jāpiemēro sezonas strādniekiem, kuŗus nenodarbina ilgāk par 16 nedēļām no vietas kalendāra gadā rūpnīcās, kas pārstrādā ātri bojājošos augļus un dārzeņus.

Klasificējums „apmācāmais" rada speciālu problēmu. Tomēr pēc rūpīgas šīs problēmas un gabala darba un nepilna laika strādnieku problēmas iztirzāšanas izdevās izstrādāt taisnīgu un piemērotu atrisinājumu. Darbinieku var klasificēt par „apmācāmo" tikai pirmos četrus nodarbināšanas mēnešus. Šinī laika sprīdī apmācāmam jāmaksā pēc likmes ne mazāk kā 90 ¢ stundā un apmācāmai sievietei ne mazāk kā 75 ¢ par stundu. Darba devējs var tikai vienu piektdaļu savu darbinieku klasificēt kā apmācāmos. Ja nodarbināto skaits ir mazāks par pieciem cilvēkiem, tikai vienu var klasificēt par apmācāmo.

Darbiniekam, kas strādā mazāk par trim stundām dienā, jāmaksā minimālā alga par trīs darba stundām.

Citās minimālo algu pārgrozībās ietelp: Alberta — $ 4,- algas paaugstinājums līdz $ 34,- nedēļā vīriešiem lielos pilsētu centros un $ 30,- vīriešiem centros ar iedzīvotāju skaitu zem 5.000,-.

Saskaņevaņa 1962. g. jūlijā paaugstināja savus algu minimus līdz $ 34,- vīriešiem minimālās un sievietēm lielos centros un — $ 32,-, mazos centros. Britu Kolumbija pacēlusi algas vīriešiem un sievietēm līdz $ 1,- pārstrādājošā rūpniecībā, siktirdzniecībā, zivju un pārtikas rūpniecībā. Ņubransvika papildinājusi tās 60 ¢ minimālās algas sievietēm un 65 ¢ vīriešiem zivju un pārtikas konservu rūpniecībā, ar $ 1,05 minimālo algu likmi zāģētavās. Maksimālais stundu skaits bez virsstundu maksas zāģētavās ir 54 stundas nedēļā, salīdzinot ar 48 pārējās rūpniecības nozarēs.

Darba devēji vai darbinieki, kam rodas šaubas par jebkuŗu minimālo algu likuma fazi attiecīgās provincēs, var stāties sakaros ar darba departamentu. Ontario provincē izsniegti 1.500 telefoniski paskaidrojumi pirmajās piecās dienās pēc pārgrozību paziņošanas.

AGLONAS DIEVMĀTES SVĒTKI

šogad notiks 17. un 18. augustā Londonā, Ontario; uz tiem pulcēsies tautieši no Kanadas, kā arī no Sav. Valstīm, lai raiditu kopīgās lūgšanas pie **Tās, Kuŗa** gadu simteņu plūsmā mierināja latvju tautu visās tās grūtībās un bēdās.

Sestdien, 17. augustā, plkst. 7 (DST) Čenstochovas Dievmātes baznīcā, 417 Hill St., svinīgas vesperes un benedikcija ar aizlūgumu par tautas brāļiem un māsām dzimtenē.

Pēc dievkalpojuma turpat baznīcas zālē notiks svētku programmas laicīgā daļa.

Svētdien, 18. augustā, plkst. 9 no rīta minētajā baznīcā svinīga svētā misa, kuŗu celebrēs mūsu sirmais valsts un baznīcas vīrs Viņa Ekselence biskaps Rancāns no Grand Rapidiem, asistējot latviešu priesteriem un semināristiem. Stundu pirms dievkalpojuma būs grēksūdze.

Londonas latviešu katoļi ar savu draudzes ganu sirsnīgi aicina tautiešus piedalīties šais tradicionālajos Māras zemes Karalienes godam rīkotajos svētkos skaistajā pilsētā Londonā, Ont.

KANADAS SPOGULĪ

Pagājušā nedēļā ministru prezidents Lesters Pīrsons sagādāja jaunu pārsteigumu federālā parlamenta locekļiem Otavā. Pīrsons paziņoja, ka Pasaules izstādes, kas 1967. g. notiks Montreālā, organizācijas komitejā līdzdarboties aicināts bijušais konservātīvo partijas valdības tirdzniecības ministrs Hīss. Pēdējais aicinājumu pieņēmis. Politiskās aprindās klīst valodas, ka Hīss eventuāli piesliesies liberāļu partijai.

Lai gan Hīsa un dažu citu konservātīvo ministru demisija pēdējo vēlēšanu priekšvakarā sagādāja bij. min. prez. Difenbēkeram neparedzētas grūtības, konservātīvo partijas vadība ir pārliecināta, ka Hīss paliks uzticīgs savai vecajai partijai.

Nozīmīga ir arī ziņa, ka bij. kaŗa ministrs Harkness preses pārstāvjiem izteicies par nepieciešamību sasaukt konservātīvo partijas vadītāju kongresu. Harkness gan piebildis, ka kongress varētu sanākt nākamajā gadā. Domājams, ka šajā kongresā runās arī par gados jaunāka partijas līdera izvēli.

☆

Labi zināma patiesība, ka mazās naudu aizdevēju sabiedrības Kanadā par pakalpojumiem ņem nesamērīgi augstas likmes. Šo jautājumu tagad apspriedīs Ontario parlamentā, jo atklājies, ka Toronto kāda izpalīdzīga bancina desmit bērnu lielai ģimenei par aizdevumu prasījusi 87,3 proc.

☆

Ostas strādnieku streiks Toronto ilga tikai divas dienas. Panākts izlīgums, kuŗu pieņēmuši kā darba devēji, tā arī strādnieki.

MEKLĒ

svarīgā lietā **Aleksandru Celmu** Kanadā (bij. Saeimas deputāta Jūlija Celma dēlu).

Meklējamo, vai kādu, kas zinātu viņa adresi, lūdz rakstīt: prāvestam A. Skrodelim, 99 Herkimer St., Hamilton, Ont.

Paredzētās Kanadas DV šaušanas sacīkstes tehnisku iemeslu dēļ pārceltas no 7. septembŗa uz 24. augustu. Tās notiks tai pašā vietā — River Valley Lodge šautuvē Kičenerā. Sacīkšu sākums plkst. 11 no rīta. Sacīkstēs šogad tiek aicinātas piedalīties arī vanadzes.

Ontario provinces valdība noteikusi minimālās algas mūrniekiem. Pagaidām 1200 Toronto mūrnieki dabūs $ 3.05 stundā, bet pēc 30. septembŗa $ 3.10. Melns darbs — balta maize.

☆

Ar federālās valdības pieteikto nodokļu paaugstināšanu nākamgad dārgākas būs automašīnu daļas un līdz ar to uz augšu kāps auto apdrošināšana.

3. augustā
DEJU VAKARS
SIDRABENĒ
Sākums plkst. 8 vakarā.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

3. augustā — plkst. 8 vak. Mežciemā paviljona atklāšanas balle Rīko TLKV.

4. augustā Saulainē — Bērnu svētki.

21. septembrī — plkst. 7,30 vak., DVT Kanadā izrādīs T. Zeltiņa Viņa raugs Karaliskā Ontario mūzeja zālē.

28. septembrī — Unitarian baznīcas auditorijā, St. Clair Ave. W., Ksenijas Brantes koncerts.

28. septembrī — Latviešu strēlnieku biedrības biedru vakars ar Dr. A. Freiberga priekšlasījumu DV namā.

5. oktobrī, — plkst. 7,30 vak. Royal Ontario Mūzeja zālē TLB Drāmatiskais ansamblis uzvedīs R. Blaumaņa „Uguni".

10. oktobrī — First Unitarian baznīcas zālē Antonina Vaivode (kontralts) T. L. Koncertapvienības koncerts.

11 oktobrī — Toronto Latviešu biedrības 15 g. pastāvēšanas jubileja.

12. oktobrī — ALT Bostonas ansambļa viesizrāde Eaton auditorija.

19. oktobrī — Jaunās Gaitas ceturtais kokteilis Sv. Andreja baznīcas zālē.

25. oktobrī — inženieŗu un tehniķu balle Park Plaza Hotelī, Empress zālē.

26. oktobrī — Studenšu korporāciju kopa Toronto rīko slēgtu tējas vakaru Royal Canadian Curling kluba telpās.

26. oktobrī — TLTA Sestdienas ģimnazijas 10 g. atceres vakars plkst. 7,30 vak. Sv. Andreja baznīcas telpās.

2. novembrī — Mārtiņu balle Kolumbus zālē. DVT nod. sarīkojums.

9. novembrī — ALT Vašingtonas ansambļa viesizrāde Eaton Auditorium.

14. novembrī — First Unitarian baznīcas zālē Ingrida un Karīna Gutbergs (divas klavieres) T. L. Koncertapvienības koncerts.

16. novembrī — plkst. 8 vakarā Massey Hall Latvijas valsts svētku atceres sarīkojums.

30. novembrī un 1. decembrī — DV Ziemsvētku tirdziņš.

30. novembrī — TLB Diždanča 15 gadu jubileja; plkst. 14 priekšnesumi un plkst. 19,30 balle Royal York zālē.

SV. KATARĪNES

14. septembrī — Sv. Katarīnes Mednieku un makšķernieku kluba balle Atlanta kluba telpās.

HAMILTONA

28. septembrī — Miķeļa tirgus HLB namā.

5. oktobrī — Ham. latviešu jaunatnes pulciņa Rota rudens balle Rainbow zālē.

19. oktobrī — Hamiltonas DV gada svētki.

16. novembrī — Valsts svētku sarīkojums.

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (TORONTO) CREDIT UNION LIMITED
maksā 4% gadā par noguldījumiem un 3½% par depozītiem izdara visas parastās banku operācijas. Izsniedz aizdevumus un atklātas māju hipotēkas. Birojs atvērts 5 dienas nedēļā.
27 BLOOR ST., E. TORONTO.
TEL. 924-2775,
no pirmdienas līdz piektdienai, no plkst. 12—8 vakarā.
Sākot ar 15. septembri birojs būs atkal atvērts sestdienās.

LATVIEŠU VIENĪBAS NAMAM
Latviešu nama akcijas iepirkuši sekojoši tautieši: M. Sproģe, A. Bērziņš, I. Lauss, M. Placiņš, Z. Kalniņš, I Zilāns, St. Cukuls (2), A. Eglītis, R.Dulmanis, A Kalns, V. Burkevics, G. Pļavnieks, St. Pizans un E. Strādnieks.

PANĀKUMI, KAS VAR GA

Leikvjū, Mič. (V.Z.) — Kādas 50 jūdzes no Grand Rapidiem ziemeļu virzienā atrodas nelielā Leikvjū pilsētiņa, kuŗas iedzīvotāju skaits apm. 800. Tur savu trimdas mājvietu pirms 13 gadiem atrada Dr. N. Kazmērs ar ģimeni. Viņš sāka strādāt vietējā slimnīcā, kuŗas iekārta pavisam neatbilda modernām prasībām. Pateicoties Dr. N. Kazmera enerģiskai rīcībai aizvadītajos gados, šī pilsētiņa pakāpeniski izveidojusies par plašu medicīnas centru. Modernizēta un paplašināta slimnīca, izbūvētas divas operāciju zāles, un tagad uzsākti būvdarbi jauna slimnīcas korpusa izbūvei, kas paplašinās uzņemšanas iespējas vēl ar 60 gultām. Blakus slimnīcai izbūvēta klīnika ar vismodernākiem aparātiem un tanī pastāvīgi strādā 4 ārsti. Bez tam katru n listi: urolog go slimību, speciālisti u progress ie pateicoties kumiem un nīgi vērtēju dības amatp ņu kollēgas mers kā sp locekļis vai stu ārstu Dr. N. Kaz ceturtā ge kirurgu kor ŗā nolasīja ga dziedze laksi un ār ņēmis atzi ĢIstinguishe devotion to surgical ed

DZĪ

AR PĪPI U

Kad Janīna Maikovska, tērpusies krāšņā tautas tērpā, pēc apspiesto tautu dievkalpojuma Sv. Patrika katedrālē pēc katoļu paražas noskūpst Spelmana gredze viņu sauca atpak zināt, kādas viņa nā noskaidrojās, pazist Latviju u arī šo valstu likte kā vairāki Nujor preses fotografi i mus saviem laikr kāņu fotografi j zes iepriekšējos juši Janīnu. Vai tas tērps vai uzņē rota seja pievelk nību, un tā vir reizes nokļuvusi rakstos.

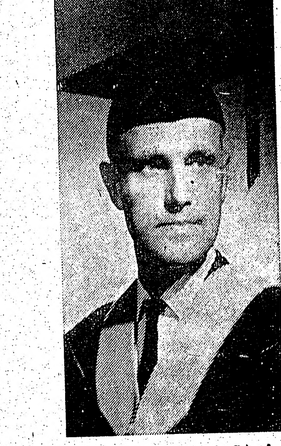

OJĀRS LIDUMS
ieguvis Delavares universitātē B.A. gradu vēsturē un armijas leitnanta pakāpi. Viņš ir pašreiz iesaistījies uz diviem gadiem karadienestā. Ojārs pieder Phi Kappa Tau un stud. korp. Beveronia saimei.

Apspiesto Eiro stā nav Ukraina arī pie Apspiest Nujorkā nevarēj nas karogu un himnu. Pēc apsp jas atklāšanas co ņiem atļāva dzi Dziedātāji lielāk raiņu jaunatne, tautas tērpos. daudzas citas t cities.

Klausītāju bu dzēt arī kādu zī rakstu: Slovakij atgādināja, ka kristīgo ticību j klausītājos bij redzēts formas vu cara armij ma, kas no tālie Pestīšanas armi šo tērpu tuvāk valkā kāds kaz gādinot, ka arī vību.

Varēja arī re ņus tērpus. K lielas, igauņu sešas rindas d dzēja arī nepa

ULDIS KAKTIŅŠ
ieguvis Delavares universitātē B. S. gradu inženierzinātnēs (B.S.C.E.). Viņš pieder stud. korporācijas Beveronia saimei.

VALDIM Z 60

Uz raženi r diem atskatīji riskais darbin V. Zēbauers. Permā, pārnāc dzis universit fakultāti. Stud jies korp. Se jis pilsētas a Ventspilī un Sākoties bē ers aizbrauca pirms uz Vāc bojās Augsbu nometnē; tur ceļi man, kā dītājam. Zēba laž dzirdīgu nāca talkā. Dz šanā ar pra vai baletskolu pilsētas bloko dēļ šī skola šanu, jo bē lākajā ceļā kurp arī Zēb savu ģimeni. Zēbauers strādā savā rā, James St rojā. Bez tam tējās latviešu priekšnieks. dzīvojumiem bilārs jopro aktīvs. Šo l novēlam viņa

Ķīmijas maģistrs (M. S.) Arturs Vatvars ieguvis Delavares universitātē maģistra gradu (M. B. A.) uzņēmumu administrācijā. Viņš pieder stud. korporāciju saimei.

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. 465-1169.
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q.
5210 VICTORIA AVE., APT. 16.

ALEKSANDRA KĀNBERGA
RAKSTU DARBU BIROJS
65 Ferrier Ave., Toronto,
(pie Danforth & Carlaw)
Tel. HO 3 2667

V. BEBRIS
APDROŠINĀŠANAS
SPECIĀLISTS
41 PITCAIRN CRESC.
TORONTO. PL. 9-0268

ANDREJSONS
APDROŠINA.
HI 7-4323

TORONTO
LATVIEŠU
KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (TORONTO)
CREDIT UNION LIMITED
maksā 4% gadā par noguldījumiem un 3½% par depozitiem, izdara visas parastās banku operācijas. Izsniedz aizdevumus un atklātas mājas hipotēkas. Birojs atvērts 5 dienas nedēļā.
27 BLOOR ST., E. TORONTO.
TEL. 924-2775,
no pirmdienas līdz piektdienai, no plkst. 12—8 vakarā.
Sākot ar 15. septembri birojs būs atkal atvērts sestdienās.

LATVIEŠU VIENĪBAS NAMAM
Latviešu nama akcijas iepircuši sekojoši tautieši: M. Sproģe, A. Bērziņš, I. Lauss, M. Placiņš, Z. Kalniņš, I. Zilāns, St. Cukuls (2), A. Eglītis, R. Dulmanis, A. Kalns, V. Burkevics, G. Pļavnieks, St. Pizans un E. Strādnieks.

Dzīve Savienotās Valstīs

AR PĪPI UZ JUMTA

Kad Janīna Maikovska, tērpusies krāšņā tautas tērpā, pēc apspiesto tautu dievkalpojuma Sv. Patrika katedrālē pēc katoļu

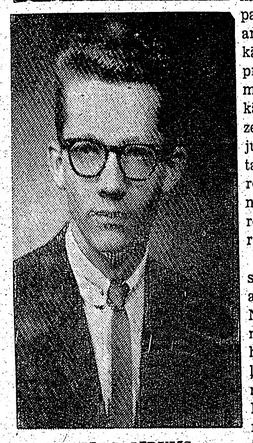

OJĀRS LIDUMS
ieguvis Delavares universitātē B.A. gradu vēsturē un armijas leitnanta pakāpi. Viņš ir pašreiz iesaistījies uz diviem gadiem karadienestā. Ojārs pieder Phi Kappa Tau un stud. korp. Beveronia saimei.

paražas noskūpstīja kardināļa Spelmana gredzenu, kardinālis viņu sauca atpakaļ, vēlēdamies zināt, kādas viņa tautības. Sarunā noskaidrojās, ka kardinālis pazīst Latviju un Lietuvu, zina arī šo valstu likteni. Sarunas laikā vairāki Ņujorkas amerikāņu preses fotografi izdarīja uzņēmumus saviem laikrakstiem. Amerikāņu fotografi jau vairākas reizes iepriekšējos gados fotografējuši Janīnu. Vai nu krāšņais tautas tērps vai uzņēmumiem piemērota seja pievelk fotografu uzmanību, un tā viņa jau vairākas reizes nokļuvusi Ņujorkas laikrakstos.

Apspiesto Eiropas tautu sarakstā nav Ukrainas vārda, tāpēc arī pie Apspiesto tautu nama Ņujorkā nevarēja uzvilkt Ukrainas karogu un nospēlēt viņu himnu. Pēc apspiesto tautu nedēļas atklāšanas ceremonijas ukraiņiem atļāva dziedāt viņu himnu. Dziedātāji lielāko tiesu bija ukraiņu jaunatne, pa lielākai daļai tautas tērpos. Piemērs, no kā daudzas citas tautas varētu mācities.

Klausītāju bariņā varēja redzēt arī kādu zilu plakātu ar uzrakstu: Slovakija 863 — 1963. Tās atgādināja, ka slovaki pazīst kristīgo ticību jau 1100 gadu. Bet klausītājos bija arī kāds sen neredzēts formas tērps: vecās krievu cara armijas kazaku uniforma, kas no tālienes izskatījās pēc Pestīšanas armijas tērpa. Vērojot šo tērpu tuvāk, atklājās, ka to valkā kāds kazaku pārstāvis, atgādinot ka arī kazaki vēlas brīvību.

Varēja arī redzēt dažādus krāšņus tērpus. Kādai tautu meitai, liekas, igauņu tautas tērpā, bija sešas rindas dzintara kreļļu. Redzēja arī neparastas vīriešu gal-

ULDIS KAKTIŅŠ
ieguvis Delavares universitātē B. S. gradu inženierzinātnēs (B.S.C.E.). Viņš pieder stud. korporācijas Beveronia saimei.

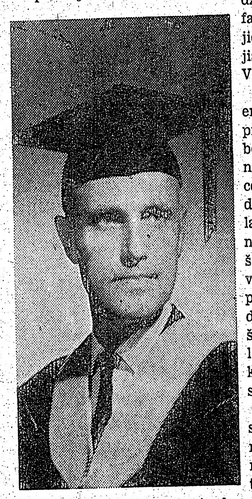

Ķīmijas maģistrs (M. S.) Arturs Vatvars ieguvis Delavares universitātē maģistra grādu (M. B. A.) uzņēmumu administrācijā. Viņš pieder stud. korporācijas Beveronia saimei.

VALDIM ZĒBAUERAM 60 GADI

Uz raženi nostaigātiem 60 gadiem atskatījās rosīgais sabiedriskais darbinieks un architekts V. Zēbauers. Dzimis Krievijā, Permā, pārnācis Latvijā, nobeidzis universitātes architektūras fakultāti. Studiju laikā pievienojies korp. Selonijas saimei. Bijis pilsētas architekts Liepājā, Ventspilī un Jelgavā.

Sākoties bēgļu laikam, Zēbauers aizbrauca no Latvijas vispirms uz Vāciju, kur čakli darbojās Augsburgas - Hochfeldas nometnē; tur ar viņu saskārās ceļi man, kā kultūras daļas vadītājam. Zēbauerā es atradu alaž dzirdīgu cilvēku, kas man nāca talkā Dziesmu svētku rīkošanā ar praktiskiem darbiem, vai baletskolu izbūvējot vecajos pilsētas blokos. Dažādu apstākļu dēļ šī skola nepiedzīvoja atklāšanu, jo bēgli sāka doties tālākajā ceļā — uz Ameriku, kurp arī Zēbauers aizbrauca ar savu ģimeni.

Zēbauers kopš 10 gadiem strādā savā speciālitātē Denverā, James Sudler architektu birojā. Bez tam viņš ir čakls vietējās latviešu ev.-lut. draudzes priekšnieks. Par spīti visiem pārdzīvojumiem un gadu nastai, jubilārs joprojām ir dzīvīgs un aktīvs. Šo prieku un aktivitāti novēlam viņam arī turpmāk.

Otto Krolls

PANĀKUMI, KAS VAR GANDARĪT

Leikvjū, Mič. (V.Z.) — Kādas 50 jūdzes no Grand Rapidiem ziemeļu virzienā atrodas neliela Leikvjū pilsētiņa, kuras iedzīvotāju skaits apm. 800. Tur savu trimdas mājvietu pirms 13 gadiem atrada Dr. N. Kazmers ar ģimeni. Viņš sāka strādāt vietējā slimnīcā, kuras iekārta pavisam neatbilda modernām prasībām. Pateicoties Dr. N. Kazmera enerģiskai rīcībai aizvadītajos gados, šī pilsētiņa pakāpeniski izveidojusies par plašu medicīnas centru. Modernizēta un paplašināta slimnīca, izbūvētas divas operāciju zāles, un tagad uzsākti būvdarbi jauna slimnīcas korpusa izbūvei, kas paplašinās uzņemšanas iespējas vēl ar 60 gultām. Blakus slimnīcai izbūvēta klīnika ar vismodernākiem aparātiem un tanī pastāvīgi strādā 4 ārsti. Bez tam katru nedēļu ierodas speciālisti: urologs, ortopēds, iekšķīgo slimību, kakla, deguna, ādas speciālisti un rentgenologs. Šis progress ievērojami sekmējies, pateicoties Dr. N. Kazmera ieteikumiem un līdzdalībai, to atzinīgi vērtējušas vietējās pašvaldības amatpersonas un amerikāņu kolēģes — ārsti. Dr. N. Kazmers kā speciālists kirurģijā ir loceklis vairākās Savienoto Valstu ārstu - ķirurgu biedrībās. Dr. N. Kazmers piedalījās arī ceturtā gadskārtējā iekšķīgo kirurgu kongresā Ņujorkā, kurā nolasīja referātu par aizkuņģa dziedzeŗa iekaisuma profilaksi un ārstēšanu, par ko saņēmis atzinības rakstu „For distinguished leadership and devotion to the advancement of surgical education."

V. Z.

MĀC. ALFREDAM GULBIM 50 GADI

Gluži nemanot aizritējuši gadi, un 19. jūlijā piepildījās māc. A. Gulbim pusgadusimts. Mūsu dzīves saskārās skautu gaitas staigājot, un, kad Vācijā, bēgļu gaitas vadot, braucu ar latviešu māksliniekiem pa nometnēm, rīkojot priekšnesumus, sastapu viņu Fišbachas nometnē kā tās priekšnieku.

1961. gadā archibīskaps T. Grīnbergs viņu iecēla par latviešu ev. - lut. baznīcas pārstāvi Venecuēlā. Šo amatu Gulbis pildījis līdz pat šai dienai. Gulbis ļoti labi izprot pašreizējos apstākļus un ir ne vien lielisks sava amata veicējs, bet bijis arī palīgs un organizētājs Venecuēlas, īpaši Karakasas bēgļiem.

Jau kā students A. Gulbis sāka darboties mācītāja amatā Jelgavā pie māc. O. Krauļa. Pēc ordinēšanas viņš joprojām bija māc. palīgs šajā draudzē. Sākoties bēgļu gaitām, arī māc. A. Gulbis devās tālos ceļos.

Draudze iemīļojusi savu enerģisko mācītāju un kā pateicību viņam dāvinājusi zelta krustu. Novēlēsim viņam dievpalīgu turpmākajās gaitās.

Otto Krolls

MĀRĪTE IR LABA TĒVA MEITA

Latviešu televīzijas skatītāji ASV sestdienas vakarā, 20. jūlijā pie saviem aparātiem pakavējās mazliet ilgāk un ar lielāku interesi, jo Maiēmi Bīčā, Floridā „Miss Universe" pasaules skaistumkaralieņu vēlēšanās piedalījās arī latviete Mārīte Ozere no Čikāgas. Pirms trim dienām viņa bija ieguvusi „Miss USA" titulu un kā visu Savienoto Valstu skaistākā šī gada meitene pārstāvēja ASV. Pēc iepriekšējas tiesnešu šķirošanas un vētīšanas Mārīte bija iekļuvusi 15 labāko skaistumkaralieņu vidū, kas piedalījās „Miss Universe" finālē.

Raidījumā arī rādīja, kā Mārīte kļuva par „Miss USA" trešdien, 17. jūlijā. Šis tituls ir, varbūt, visvērtīgākais jauno amerikāņu skaistuļu dzīvē, ko ievēl no visu 50 ASV pavalstu pārstāvēm. Kā godalgu Mārīte saņēma $ 2.500,-, bez tam vēl $ 5.000,- līgumu par personīgo uzstāšanos.

Intervijā ar televīzijas pārstāvjiem viņa pastāstīja, ka iecelojusi ASV 6 gadu vecumā, vecāki ir latvieši un bez viņas ģimenē vēl ir 8 bērni. Viņa ir trešais bērns, bet vecāka par viņu ir 21 gadu vecā Spulga Džonsone un 20 gadu v. Alnis. Viņai ir 19 gadu, vēlas būt skolotāja, bet gribētu arī uzstāties ar priekšnesumiem sarīkojumos. Viņa studē Čikāgas skolotāju kolledžā un līdzekļus studijām pati nopelnī. Tomēr daļu no iegūtās naudas, ko viņa saņēma par „Miss USA" viņa nodomājusi dalīties ar tēvu, jo tēvam kārtojami vairāki rēķini.

„Miss Universe" fināla sacensībās alfabētiskā kārtībā Mārītei vienmēr bija jāuzstājas pēdējai. Tautisko kostīmu sacensībā viņai bija īpatnējs tērps, bet runājot mazliet nervozēja, kā tas gadījās gandrīz ikvienai sacensību dalībniecei. Pēdējā pārbaude bija vakartērpu sacensība, kur tiesneši vērtēja ne vien tērpu, bet arī nēsātāju, tāpat arī peldkostīmu vērtēšanā. Mārītei šī sacensība nebija tik sekmīga, jo viņa neiekļuva 5 godalgoto starpā. Kroni saņēma Miss Brazilija.

Kļūstot par Miss USA, latvietei tas ir liels panākums, jo šis tituls ir ikvienas amerikāņu meitenes ilgu sapnis.

V.Irbe

Miris dēla iesvētīšanas dienā

Saginava (Mich.) V. Z. 30. jūnijā Saginavas latviešu ev - lut. draudzē notika jauniešu iesvētīšana, ko izdarīja māc. A. Piebalgs no Kalamazū. Iesvētīto jauniešu vidū bija arī Dunduru ģimenes vienīgais dēls Juris. Viņa tēvs, 41 g. v. Mārtiņš Dundurs šīs dienas rītā nebija juties visai labi un tādēļ īsi pirms dievkalpojuma lūdzis Jāni Klovānu no Grand Rapidiem aizvest viņu uz St. Lukasa slimnīcu, lai tur saņemtu medikamentus. Mācas un dežūrējošais ārsts pārņēmuši M. Dunduru savā rīcībā, bet jau pēc dažām minūtēm J. Klovānam paziņots, ka palīdzība bijusi nesekmīga un draugs miris ar smadzeņu trieku. Traģiskā vēsts dievkalpojuma laikā paziņota arī māc. A. Piebalgam; iesvētāmie un baznīcēni nodziedāja „Kādā nu mierā . . . " Aizgājēju apbedīja 2. jūlijā Forest Lawn kapos, latviešu nodaļījumā. Izvadīšanu bēru namā un uz kapiem vadīja māc. A. Piebalgs. Bija daudz vainagu no vietējās latviešu biedrības, darba biedriem sardžu rotā Vācijā u. c. M. Dundurs Saginavā bija iepircis māju, strādāja mēbeļu rūpniecībā un bija sirsnīgas un izpalīdzīgas dabas tautietis.

V. Z.

Klīvlendas Dziesmu svētkiem dekorācijas un saukļus gatavo meistars B. Sniedze ar palīgiem.

ČIKĀGAS IMPRESIJAS

Grūti pateikt, kāds notikums čikāgiešiem 20. jūnijā bija svarīgākais — Mārītes Ozeres ievēlēšana par Sav. Valstu skaistumkaralieni, saules aptumšošanās vai rakstnieka Anšlava Eglīša un viņa teātŗa ierašanās. Zāle bija par mazu, lai uzņemtu Čikāgas latviešus, kuŗi gribēja redzēt Anšlava Eglīša komēdiju Cilvēks grib spēlēt.

Donkichotiskā luga rādīja mūs, trimdiniekus, mūsu traģēdiju Kultūras darbinieku izmisīgo cīņu pret asimilāciju un par latviskās kultūras saglabāšanu. Rolands Mūrs paliek viens, bet viņš tomēr ir, un, satvēris zobenu, viens metas cīņā pret neuzvaramām 20. gadsimta otrās puses dzīves vējdzirnavām.

Pārrunās ar skatītājiem noskaidrojas, ka visi ir vienis prātis vienā jautājumā — Anšis Tipāns bija lielisks — tēloja Rolandu Mūru viss, mazo rokas pirkstiņu ieskaitot. Viņa mēmais tēlojums vietumis ilga vairākas minūtes, bet ne reizi negaŗlaikoja skatītājus, bija izbalansēts un izjusts. Lieki minēt, ka čikāgieši gribētu redzēt viņu vēl un vēl.

Lieliskas bija arī Spodra Zaļuma Andas Salas lomā un Deborra Novaka, kuŗu tik efektīvi un nevainojami tēloja Maija Cukura.

Nākamā dienā šo rindu rakstītājam bija izdevība apmeklēt vairākus izbraukumus, un visur runāja par teātri, autoru un tēlotājiem.

Dienu pirms izrādes Čikāgas Latviešu biedrība sadarbībā ar Čikāgas un Milvoku preses kopu bija rīkojusi vakariņas autoram un aktieriem. Čikāgieši pavējās ar vairākas stundas pārrunās ar rakstnieku, viņa kundzi — gleznotāju Veroniku Janelsiņu, un aktieriem.

Sanāksmē viesus ar klātesošiem iepazīstināja Čikāgas Latviešu biedrības priekšnieks V. Vīksniņš, sveicienus no Preses kopas nesa Kārlis Kezbers.

V. Z.

Anšlava Eglīša teātris nocelojis tūkstošiem jūdžu, lai trimdā iepriecinātu teātŗa draugus. Par to autoram un režisoram sirsnīgs latviešu paldies. Protams, mēs visi gaidām nākošo lugu un izrādi, cik ātri vien iespējams!

☆

Dziesmu svētku koŗa koncerta dalībnieki un tautas deju uzvedumā dejotāji no apkārtējām pilsētām sestdien bija pulcējušies Čikāgas Latviešu namā mēģinājumiem. Tautas deju kopas vadītājs V. Dzelme saskaitīja 99 dejotājus, kuŗi stundām ilgi griezās tautas dejās, lai gūtu pēdējo slīpējumu lielajai dienai Klīvlendā. Mēģinājumu „incognito" noskatījās rakstnieks Anšlavs Eglītis.

ASV skaistumkaralieni Mārīti Ozeri gaida atgriežamies no Maiami sacensībām pēc dažām dienām. Viņas panākumus vērojot, gribot negribot nāk prātā pasaka par pelnrušķīti. Čikāgā šīnīs dienās katru latvieti apstāj amerikāņi, un saka: „Tā jūsu tautietei? Priecājamies!" Un mēs? Mēs esam traki aiz sajūsmas!

Mārītes sagaidīšanu plāno arī Čikāgas pilsētas galva Dēlijs. Jaunatnes svētku apmeklētāji atcerēsies mēra Dēlija palīga sabiedriskās lietās — plkv. Reilija vārdus, ka no Čikāgas sen nav nākusi skaistumkaraliene un ka, redzot tik daudz skaistu latviešu meiču, jācer, ka kāda latviete reiz šo uzdevumu veiks. Viņa vēlējums piepildījās pēc nepilna gada.

Latviešu organizāciju apvienības priekšsēdis V. Landmanis pilnvaroja A. Vanagu kārtot Mārītes sagaidīšanu Čikāgā no latviešu puses. Jāpiezīmē, ka Mārītes jaunā „amata" pienākumi nezin vai pieļaus viņas līdzdalību V. un E. Dzelmju tautas deju kopas mēģinājumos, jo plašā programma sakarā ar Dziesmu svētkiem prasīs sanākt vairākas reizes nedēļā. Mārīte bija Dzelmju deju kopas dalībniece, kad kopa uzvarēja Toronto Dziesmu svētku sacensībās.

NUJORKA

LONGVJŪ

DV Longvjū nodaļas valde amatus sadalījusi šā: priekšnieks Jānis Endziņš, pr-ka biedrs, sekretārs un informācijas vadītājs Eduards Škudra, kasieris Adolfs Briedis, biedrzine Velta Vennere. Līdzsinējais nodaļas sekretārs Jānis Cintiņš darba apstākļu dēļ izstājies no valdes. Revīzijas komisijā darbosies P. Švalbe, A. Venners un A. Krūms.

Biedru sapulce piešķīra $ 50,- balvu Sarmītei Pakalnei , viņu atzīstot par aktīvāko jaunieti Longvjū.

A. Briedis un A. Krūms valdes uzdevumā izstrādās stipendiju projektu gadskārtējai stipendijai vietējā kolledžā. Nodaļa dāvājusi balvas Vašingtonas un Oregonas bērnu vasaras nometnēm un nolēmusi dāvāt vietējām bibliotēkām A. Bērziņa grāmatu „The unpunished Crime".

I.

KALAMAZŪ

„Lai pastāvētu brīvība, mums, kā dzīviem lieciniekiem, jāinformē savas valsts pārstāvji un vadītāji par apspiestajām tautām tik ilgi, kamēr viņi izprot nebrīvību," Apspiesto tautu nedēļas sarīkojumā ļoti dedzīgā runā, labi izprotot nebrīvībā esošo tautu pašreizējo situāciju, aicināja republikāņu deputāts Antonijs N. Sadlaks no Konektikatas. Komūnistu taktikas gājienus runātājs raksturoja ar vairākiem piemēriem, kuŗos skaidri saskatāmi viņu mērķi, bet brīvā pasaule tam neveltī vajadzīgo uzmanību.

„Ja krievu zooloģiskā dārzā lācis ar jēru atrodas vienā krātiņā, tad tas ir tikai tāpēc, ka pēc iknedēļas saplosīta jēra tam tiek pielikts atkal klāt kāds jauns jērs," teica deputāts, kuŗš valsts darbā bijis 12 gadus un pats pēc izcelsmes, ko viņš arī vairākārt uzsvēra savā runā, kuŗa ilga turpat stundu.

Sarīkojumu vadīja Micīgenas valsts kontrolieris, bij. Kalamazū pilsētas galva Glenns S. Allens, kas ievadā nolasīja prezidenta J. Kenedija deklarāciju par Apspiesto tautu nedēļu. Gubernātora G. Romnija izsludinātā vēstījumu Micīgenā bija pilnvarots sarīkojumā nolasīt republikāņu partijas nacionālitāšu daļas vadītājs Ilmārs Heinars, pēc izcelsmes igaunis. Kalamazū pilsētas galvas P. Marisona un pilsētas valdes vārdā runāja Dr. R. Haitovers.

Pirms oficiālās daļas notika kopīgas vakariņas ar māc. D. Mecshanes aizlūgumu un solista P. Lielzuikas dziedāto valsts himnu V. Siliņas klavieŗu pavadījumā. Tanī pašā telpā J. Avotiņa sakārtojumā bija izlikts jo plašs pretkomūnistiskās literātūras klāsts Sarīkojumu noslēdza krāsu filmas „Divas Berlīnes" izrāde.

„Cik labi, ka man nav valŗs par sevi ko baidīties, saskaņoties ar lugā tēlotām, mūsu šī laikmeta jauniešu problēmām," pēc Anšlava Eglīša lugas Cilvēks grib spēlēt izrādes atzinās mon-

treāliete Gita Vaks. Turpretim, vietējā studente Zaiga Pole jautāja: „Nu, vai tad mēs tiešām tik traki esam?" Vispār, luga ar savu īpatnējo saturu un labajiem aktieŗu tēlojumiem ierosināja gan jauniešus, gan vecāko paaudzi dzīvai domu izmaiņai. Pēc izrādes autors un aktieŗi saņēma bagātīgus sumināju-mus un ziedu devas. Lugu vēsinātās Civic teātŗa telpās noskatījās pāri par 300 personu.

Roveru dzimta no 12. līdz 14. jūlijam izgāja kārtējā nometnē pie Galesburgas ezeriņa. Nometnē ieradās arī rov. Jānis Ievāns, kuŗš pašreiz atvaļinājumā no kaŗa dienesta. Nokošo nometni tanī pašā vietā roveŗi rīkos no 2. līdz 4. augustam.

Kalamazū ev.-lut. draudzes kapu svētki notiks 4. aug. plkst. 10 no rīta Riverside kapos, latviešu nodaļījumā. Lietus gadījumā tanī pašā lakā dievkalpojums Ciānas baznīcā. **V. Bokis**

ASV BAZNĪCĀS

NUJORKA

28. jūlijā, plkst. 9 Bronksas Sv. Toma baznīcā, māc. R. Zariņš; plkst. 11,30 Betlemes b-cā, māc. R. Zariņš; plkst. 11 draudzes lauku īpašumā, māc. O. Gulbis .

4 augustā, plkst. 2 Port Vašingtonas Mūsu Pestītāja b-cā, māc. O. Gulbis; plkst. 11 draudzes lauku īpašumā, māc. A. Ozols.

ČIKĀGA

Čikāgas latviešu ev. - lut. Ciānas draudze, 5015 W. Ferdinand St.

28. jūlijā, plkst.10 dievkalpojums ar dievgaldu, māc. A. Rautenšilds.

AURORĀ

28. jūlijā, plkst. 3 p. p. dievkalpojums, māc. A. Rautenšilds.

Mūsu Pestītāja baznīcā, 420 Dawners Place.

Latvijas ev. - lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1648 So. 11th Ave., Meivudā. Mācītājs Pāvils Kirsons, tel. FI 3-2420.

DETROITA

Sv. Pāvila ev. - lut. draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdien... plkst. 12 dienā Holy Trinity ev. - lut. baznīcā, Maxwell un E. Warren Avenues, pie Van Dyke. Turpat plkst. 11 notiek Latviešu skola un bērnu dārzs. Baznīcas, skolas un grāmatu galda telefons: WA 2-2248. Māc. V. Līventāls.

Katra mēneša beidzamā svētdienā, plkst. 3 p. p. dievkalpojums Redeemer luterāņu baznīcā, 1360 Pauline Blvd., Ann Arborā.

28. jūlijā dievkalpojums. Dziesmu lapiņas.

Plkst. 2 p. p. dievkalpojums Ann Arborā, Redeemer luterāņu baznīcā, 1360 Pauline Blvd. Māc. V. Līventāls.

4. augustā dievkalpojums. Dziesmu grāmatas. Pēc dievkalpojuma draudzes valdes sēde.

SACRAMENTO

Sakramento, Sv. Krusta ev. lut. baznīcā, 45 un H ielā.

28. jūlijā, plkst. 11 dienā dievkalpojums.

OKLANDE, KALIF.

Oklandē, Centrālā luteraņu baznīcā, 215 Ridgeway avenijā.

SVARĪGU DATUMU KALENDĀRS
26. oktobrī — TLTA Sestdienas ģimnazijas 10 g. atceres vakars plkst. 7,30 vak. Sv. Andreja baznīcas telpās.
2. novembrī — Mārtiņu balle Kolumbus zālē. DVT nod. sarīkojums.
9. novembrī — ALT Vašingtonas ansambļa viesizrāde Eaton Auditorium.
14. novembrī — First Unitarian baznīcas zālē Ingrida un Karlna Gutbergs (divas klavieres) T. L. Koncertapvienības koncerts.
16. novembrī — plkst. 8 vakarā Massey Hall Latvijas valsts svētku atceres sarīkojums.
30. novembrī un 1. decembrī — DV Ziemsvētku tirdziņš.
30. novembrī — TLB Dižd. 15 gadu jubileja; plkst. 14 priekšnesumi un plkst. 19,30 balle Royal York zālē.

SV. KATARĪNES
14. septembrī — Sv. Katarīnes Mednieku un makšķernieku kluba balle Atlanta kluba telpās.

HAMILTONA
28. septembrī — Miķeļa tirgus HLB namā.
5. oktobrī — Ham. latviešu jaunatnes pulciņa Rota rudens balle Rainbow zālē.
19. oktobrī — Hamiltonas DV gada svētki.
16. novembrī — Valsts svētku sarīkojums.

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V PALMA PĀRSTĀVIS
61 Hogarth Ave., Toronto HO 1-3670

NEMAKSĀJIET VELTI IR! IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PASI SAVUS ĪPAŠUMUS!

DANFORTH - BROADVIEW — 8 istabu dubultķieģeļu māja, 2 vannas istabas, 2 virtuves, ejļas apkure. Kopīgā cena $15,000,-, iemaksa $ 1.500,-.

ST. CLAIR - KENNEDY — Atsevišķs 6 istabu dubultķieģeļu bungalovs ar pagrabā izbūvētu atpūtas telpu, 2 vaannas istabas, ejļas apkure, garāža. Kopīgā cena $ 12.900,-, iemaksa $ 2.500,-.

WILLOWDALE — Atsevišķs 6 istabu dubultķieģeļu māja, 2 vannas istabas, ejļas apkure, pritvāts iebraucamais ceļš. Kopīgā cena $ 13.900,-, iemaksa $ 2.000,-.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCEJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOSO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 3 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOSAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLE VISĀ PILSĒTĀ.

KĀ VECAIS STĀRS IERADIES UN DZĪVOJIS KANADĀ

Kad Lakdibonetei aizbraukts gar ām un sākas īstie džungli, tad no kāda sānceļa krūmos iegriežas ceļš, kas ar zāli apaudzis un, tikai labi ieskatoties, var redzēt, ka tur tiešām ir sliedes, un kāds ir tur iepriekš braucis.

Vecais džīps, gāzelēdamies kā pīle uz ledus un bargi stenēdams, lēnām velkas uz priekšu, bet mēs ar sievu, ieķērušies džīpa malās, sargājamies, lai nepazaudētu kādu mantu un neizkristu paši ārā.

Beigās džīps ieslīd mājas pagalmā, ur tur mūs sagaida mājas saimnieks vecais Stārs, kā viņu sauc vietējie un Vinipegas latvieši.

Pie pusdienu galda saimnieks lēnām sāk atklāt savus noslēpumus un stāstīt detaļas no sava 70 gadu prāvā mūža, kas bagāts piedzīvojumiem un, kā viņš pats saka ,raibs kā dzeņa vēders.

„Jā, jā, mani jau te visi sauc par veco Stāru un tā iesaukuši arī manu fārmu par Stāra farmu. Vecā vārdu esmu iemantojis, kamēr dzīvoju te viens pats, un liekas, ka vārds vientuļnieks aizstāts ar vārdu „vecais".

Esmu no Rudzātu pagasta, kur manam tēvam piederēja 35 ha zemes. Tēvs mūs, bērnus, sūtīja skolā, un tā jau pirms 1. pasaules ņaka bijām visa ģimene labi nostiprinājušies un ar labu vārdu visā Līvānu apgabalā.

Kad biju sasniedzis pilngadību, 21 gadu, bija jālēt pie lozēm. Man nelaimējās, un tā es caram dabūju nokalpot veselus septiņus gaŗus gadus. Izceļoties 1. pasaules kaŗa bijām visa ģimene labi vienībā un vēlāk 5. latviešu strēlnieku pulkā. Krievijā sākoties boļševiku revolūcijai, strēlnieku galvās bija sakāpis „sarkanais velns". Redzēdams, ka tur gaisa nav, pazudu no šī zaņķa un ierados atpakaļ Rudzātos.

Pēc 1. pasaules kaŗa, nodibinoties Latvijas brīvvalstij, tiešām klājās labi, bet man gribējās redzēt pasauli. Tā kādu dienu mēs ar kaimiņu Andreju, kuŗam tagad Lakdibonetē pieder maiznīca, ieradāmies Rīgā un sākām apstaigāt ārzemju konsulātus. Kanadas konsuls bija ļoti vēlīgs, aizsūtīja pie ārsta, lika iemaksāt 250 latus, un mums bija vīzas un biļetes nākošā dienā rokā.

Sēdāmies kuģī un pēc 10 dienu brauciena ieradāmies Halifaksā.

Tā kā man nebija angļu valodas, tad devos pie vācieša Šmita uz Saskačevānu, kur strādāju lauku darbos. Dabūju dzirdēt, ka Lakdibonetē esot daudz latviešu. Tas mani vilka turp, un kādu dienu sēdos vilcienā un ierados tur. Šeit Dancītim bija veikals un maiznīca. Sāku strādāt maiznīcā, un vēlāk to nopirku no Dancīša.

Desmit gadus cepu maizi un maisos nogādāju uz ziemeļiem: raktuvēm, mežu cirtēju nometnēm, arī trapeŗiem un apmaiņas punktiem (trading points). Darba un pieprasījuma netrūka un nauda nāca kā pa vagu.

Iegādājos šito fārmu un vēlāk piepirku otrā pusē vēl dažus gabalus, tā tagad kopā šeit ir 450 akru.

Drīz pēc tam iepazinos ar kādu vietējo daiļavu un apprecējos. Maiznīcu pārdevu Andrejam, kas vēl šodien ir vienīgais latvietis, šāda veida amatnieks visā apkārtnē, un pats devos uz sievas mājām.

Sievas tēvs bija saimniecību nolaidis, un tur nebija dzeŗamā ūdens. Atsaucu ūdens zīlētāju, izraku aku un sākām nodarboties ar lopkopību. Viss gāja ļoti labi un turība pieņēmās, bet kad es ierunājos par mantas dalīšanu, jo arī man kaut kā vajaga, ne tikai strādāt vien, tad bija nelabais gals gaisā. Sievas tēvs sāka mani neieredzēt un sieva pieteica šķiršanos!

Tā kopš tā laika esmu pārvērties par veco Stāru. Pēc 2. pasaules kaŗa ieradās manas māsas dēls Ilgonis, kas liels palīgs un kam tagad esmu atdevis visas tiesības uz šo skaisto, dabisko, bet mežonīgo īpašumu. Pats paturu vecā Stāra vārdu un ermoņikas, ar kuŗām vēl vienu otru reizi uzrauju pa „stiķim."

Pēc jautājuma par sabiedrisko dzīvi Kanadā vecais Stārs padomā un tad iesāk: „Sākumā latvieši visi bija ļoti vienoti: kopā svētīja Jāņus, kopā priecājās un bēdājās, bet tad mūsu vidū sāka parādīties daži nelieši, kas, tā sakot, rāva otram aci no pieres ārā. Ar to sabiedriskā dzīve pajuka un katrs sāka noenkuroties vientuļi, pavisam sāņus, un sabiedriskā dzīve izkusa kā sniegs pavasaŗa saulē.

Sevišķi pēc 1. pasaules kaŗa un 2. pasaules kaŗa laikā šinī rajonā visai aktīvi sāka darboties komūnistu partija, kuŗa visiem spēkiem gribēja iesaistīt arī mūs un speciāli mani. Tā kā komūnistu varas darbus biju redzējis revolūcijas laikā, tad nebija nekāda patika ar šiem neliešiem lelaistīties, tāpēc pateicu skaidri un gaiši, ka ar viņiem nesadarbošos, un lai liek mani mierā.

Jautājot Ilgonim Strautam par viņa nodomiem nākotnē, viņš atbild: „Esmu tikko apvilcis žogu saimniecībai apkārt un gribu turēt gaļas lopus. Pinavas kanāļa un Back upes krastus gribu pārvērst tūristu mītnēs, bet tā kā tur vajadzīgs kapitāls, tad tas viss kustas ļoti lēnām uz priekšu."

Atvadoties vecam Stāram jautāju: „Un kādi jūsu nākotnes nodomi?"

„Nekādu," seko ātra atbilde. „Reizi mēnesī ar dzīpu iebraucu Lakdibonetē, izmainu pensijas čeku, paprieķājos ar paziņām, un tad atpakaļ pie kaķa un suņa, kas gan arī tapuši palaidņi, — reizēm dauzās apkārt nedēļām ilgi, un tā bieži mūsu rezidence ir tukša. Atbrauciet atkal. Prieks tomēr ar latviešiem satikties."

J. Zariņš

LATVIETE TIEKAS AR KARĀLIENI MĀTI

DAUGAVAS VANADZŪ PRIEKŠNIECE IRMGARDE ZARIŅA SARUNĀJAS AR ANGLIJAS BIJUŠO KARALIENI.

Atverot 5. jūlija angļu laikrakstu The Herts Advertiser, preī raugās Anglijas karaliene māte Elizabete, kas ar balti cimdoto roku norāda uz Daugavas vanadžu Londonas nodaļas komitejas priekšnieci Irmgardi. Kā mūsu vanadzei gadījies kopā būt ar Anglijas bijušo karalieni un vēl pie tam sēdot, kad karaliene māte stāv?

„Ar karalieni māti bija pavisam viegli sarunāties," stāsta I. Zariņa par savu reto piedzīvojumu. Satikšanās notikusi Sarkanā Krusta 100 gadu pastāvēšanas svinībās St. Albansā. Tur vietējā nodaļa sarīkojusi izstādi, demonstrēdama dažādus veidus, kā izpaužas Sarkanā Krusta darbība. I. Zariņu, kas ir aktīva Sarkanā Krusta St. Albansas nodaļas biedre, aicinājuši piedalīties izstādē kā „slimnieci"; ar satītu kāju viņai bijis jāsēž „slimnīcas" istabā, kur Sarkanā Krusta darbinieki tai piegādājuši ēdienu, grāmatas, iepirkumus u. c. speciāli mani. Tā kā komūnistu Karalienei mātei ierodoties izstādē „Sarkanā Krusta māsiņa tieši pārsējusi „slimnieces" kāju, kas, protams, neatļāvis pieceltties un kniksēt, kā to prasa etiķete.

„Karaliene smaidīja man, es smaidīju pretī, tad viņa man jautāja, kas es esmu. Izstāstīju, ka esmu latviete, no Rīgas, Latvijā," atceras „slimniece". Karaliene māte esot vēl prasījusi par dzīvi Anglijā, par darbību Sarkanā Krustā. Zariņa teikusi, ka caur Sarkano Krustu viņai esot izdevies sameklēt savu audžu dēlu, par ko viņa šai organizācijai esot ļoti pateicīga. Saruna ar latviešu trimdinieci ievilkusies tik ilgi, ka karalienes mātes pavadoņi kļuvuši jau nepacietīgi, jo šāda uzkavēšanās programmā neesot bijusi paredzēta. Tikko karaliene māte aizgājusi, mūsu vanadzi apstājuši angļu laikraksta korespondenti, iztaujādami par sarunu. Rezultātā arī avizē minēts, ka I. Zariņa ir latviešu bēgle, kas patvērumu atradusi Anglijā.

Karaliene māte ir jau ceturtā karaliskā lēdija, ar ko latviešu trimdiniekiem izņākusi tikšanās: ar karalienes māsu, princesi Margaretu, runājusi skolotāja T. Sīnka, bet Kentas un Glosteres hercogienēm atsevišķos gadījumos pasniegtas atmiņai miniatūras latviešu kokles.

MŪSU LAIKRAKSTA
atsevišķi
numuri dabūjami
Toronto latviešu
veikalos.
Pieprasiet bezmaksas
paraugnumurus —
Tel. EM 8-0792, Toronto.

LĪDUMNIEKS AR KAŖA TANKU

LATVIETIS Ž. ŠAULIS TASMĀNIJĀ IZKOPIS LIELU SAMNIECĪBU.

Tasmānijas salā, 16 jūdzes no Hobartas, Bridžvoteras Bojora lielceļa malā, stāv Dromedarijas baznīciņa. Pie idiliskā lauku dievnama nozarojas lauku ceļš uz Augšdromedariju. Ceļš vijas pa auglīgu ieleju un izbraucot cauri Augšdromedarijai, strauji kāpj, koki. Jaunās saimniecības budžetot pārgalvīgas cilpas pretī 3000 pēdu augstā kalna virsotnei. Nobraucot pa šo kalnu meža ceļu 4 jūdzes, sasniegts 2000 pēdu augstums. Ceļa labajā pusē, cauri slaidajiem eikaliptu stumbriem, paveras paliels līdzenums. Klajumu no trīs pusēm iežogo koši zaļi lapojošs mežs, virs kuŗa dienvidus pusē paceļas 1000 pēdas augsta klinšaina smaile. Ziemeļu pusē līdzenums nolaižas ielejā ar plašu skatu. Tālē viz Bridžvoteras pilsēta, ar gandrīz jūdzi gaŗo tiltu pāri Derventas upei. Māju ceļš ved uz ēku puduri vienā laukā stūrī. Augstajā līdzenumā, Tasmānijas mežu vidū, ir latvieša Žaņa Šauļa saimniecība.

Zemi kopt un vadīt lauku saimniecību 56 gadus vecais Tasmānijas latviešu līdumnieks mācījies tēvu mājās Asītes pagastā, Kurzemē. Boļševikiem okupējot Kurzemi, mājā palika 30 liellopu un 6 zirgi. Kopš Latvijas atstāšanas pagāja 8 gadi, kamēr Asītes Saukantu saimnieks kļuva jaunsaimnieks Tasmānijā. Starplaikā Dānijā bija apgūts jauns, zemkopībai neradnieciskais automechanika amats. Izvēle izrādījās noderīga, sākot dzīvi Tasmānijā. Vispirms algotā darbā vienā no Hobartas lielākajām garāžām, bet vēlāk paša iekārtotajā darbnīcā Springfildā, lietpratīgi tika iztaisnoti daudzi saspiesti, iedauzīti, salocīti un noskrāpēti automašīnu skārdi. Lauku dzīves pievilcība tomēr bija spēcīgāka par pilsētas ērtībām. Metalla dauzīšanas troksnis un autogenā metinātāja šņākšana Springfildas darbnīcā pakāpeniski apklusa 1956. gadā. Citīgā darbā bija nopelnīts pirmajam maksājumam par lauku Dromedarijas kalnos.

Saimniecības platība ir 100 akru. Puse šīs smilšainās māla melnzemes bija vecs, savu mūžu nodzīvojis auglu dārzs. Uz pārējās daļas auga eikaliptu mežs. Ēkas nebija nevienas. Lai izveidotu tīrumus, bija jāķeŗas pie visai neparasta līduma lišanas — jāizplēš vecie un nederīgie auglu gātības, kā ceļu segumam noderīga grants.

Ēku jautājums ir nopietni nodarbinājis katru jaunsaimnieku. Saimniekam un mechaniķim jākļūst arī būvmeistaram, jo šīs postenis nebija paredzēts jaunās saimniecības algu sarakstos. Bija gan iecerēta saimniecības smagā automašīna. Ar to atveda nepieciešamos būvmateriālus un drīz meža vidus sētā pacēlās gaŗa vistu kūts un neliela dzīvojamā māja. Šīm ēkām tagad pievienojusies cūku kūts un telpas saimniecības vienīgajai govij un zirgam. Govs ir saimnieces Zelmas Šaules mīlue, bet zirgs noderīgāks par mechaniskajiem vilcējiem rušināšanas un aparšanas darbiem.

Saimniekošana sākās ar vistkopību. To turpināja 3 gadus. Lielākais vistu skaits šajā laikā bija 1800. Iekoptajos tīrumos izaug ļoti labas kartupeļu ražas. Daļu kartupeļu pārdod, bet lielāko vairumu izbaro cūkām. Tās ir saimniecības pašreizējais pamats. Audzē Jorkšīras un Gaŗās baltās sugas cūkas. Aizgaldos rukš krietns kuilis ar savām sešām sievām un 45 dažāda vecuma sivēniem. Nākošajā gadā nodomāts audzināt zemenes. Septiņos gados divu uzņēmīgu latviešu darbs pārvērtis pamestu zemes gabalu iekoptā un ienesīgā lauku saimniecībā.

Ž. Šaulis nav tikai sekmīgs lauksaimnieks un labs amatnieks. Darbi saimnieciskajās nozarēs viņu nekad nav arī kavējuši dzīvi piedalīties sabiedriskajā dzīvē. Latvijā darbīja galvenokārt risinājusies Asītes izglītības biedrības valdē, lauksaimniecības un mednieku biedrībās un vietējā aizsargu nodaļā. Šo organizāciju ietvaros dziedāts korī un mīti skatuves dēļi teātŗa izrādēs. Aizsargu orķestrī spēlēta taure. Sabiedriskā darbība trimdā galvenokārt izpaudusies Tasmānijas Sv. Pāvila ev. - lut. draudzes dzīvē. Kopš pirmā draudzes pr-ka J. Zālīša pārcelšanās uz Melburnu, izņemot 2 gadu periodu, Ž. Šaulis ir šīs draudzes vadītājs.

Žanis Šaulis.

Austrālijas Latvietis

HANOVERIEŠI APMEKLĒ LEJASSAKSIJAS BĒGĻU MINISTRIJU

Uzņēmumā no kr.: Hanoveras koŗa pārstāve Dž. Birzgale, ministra pārstāvis E. Vronka un A. Glinka.

Hanoveras koŗa pārstāvji apmeklēja Lejassaksijas bēgļu ministriju, lai pateiktos par korim sniegto atbalstu. Koŗa delegāciju pieņēma bēgļu ministrijas atbildīgie vadītāji ar E. Vronku priekšgalā. No ministrijas puses pieņemšanā bija pieaicināti valdības padomnieks Kamprs, valdības virspadomnieks Baguss un Finzelbergere.

Korists O. Blūms Vronkam koŗa vārdā pateicās par sniegto morālisko un materiālo atbalstu. Ar Vronkas gādību Hanoveras koris saņēmis lielāku materiālo atbalstu, kas korim palīdzēs sekmīgi gatavoties pirmiem Eiropas dziesmu svētkiem.

Pieņemšana ievilkās gaŗumā, jo bez pieaicinātiem ministrijas pārstāvjiem kori iepazīstināja vēl ar citiem. Ministrijas vadītāji sarunās pierādīja labu mūsu stāvokļa izpratni. Līdz šim bēgļu ministrija atbalstījusi visus mūsu pasākumus, kas liek cerēt, ka tāda labvēlība pret mums būs arī nākotnē.

K. Zītars

Melnais kaŗš

Priekš septiņpadsmit gadiem par Austrāliju es zināju tikai 5 lietas, un tādas, kuŗas nekur citur pasaulē nav sastopamas. Es zināju, ka šeit dzīvo melnie gulbji, ka šeit ir pusgada veca tēla lielumā ķenguri, kuŗi piedzimst pusceļas lielumā, bet izaug mātes kulītē. Tāpat zināju, ka šeit ir pīļknābji, zvēri ar pīļu knābi, ka tie dēj olas un ka vietējos melnos cilvēkus sauc par bušmeņiem, kuŗi medī zvērus un putnus ar bumerangiem. Bumerangu kā līku koka gabalu biju redzējis uz bildēm un biju dzirdējis, ka tas gaisā apgriežoties un atnākot atpakaļ pie sviedēja.

Iebraucot Austrālijā, mums visiem vairāk vai mazāk bija bailes no bušmeņiem. Bet jau otrā dienā immigrantu nometnes angļu valodas skolotājs mūs nomierināja. Viņš ienesa klasē lielu bildi, uz kuŗas bija uzzīmēti divi pakārti cilvēki: viens melns, otrs balts. Skolotājs paskaidroja, tas nozīmējot vienlīdzību un vienādas tiesības, t. i., ja mēs nositīšot melno, tad sitēju pakāršot, bet ja melnais nositīšot kādu no mums, tad pakāršot melno. Mēs izrēķinājām, ka abos gadījumos divi būs beigti, tātad vienlīdzība tiešām iznāca, bet neviens no mums tomēr nevēlējās, ka viņa dēļ melno pakaŗ.

Tad skolotājs mūs nomierināja pa otram lāgam, un tas jau skanēja pieņemamāk. Bušmeņi izmirstot, Austrālijā viņu esot vairs tikai ap 40.000, un tie tagad esot novietoti zināmos rajonos, kur varot dzīvot pēc saviem ieradumiem un veidot tālāk savu dzīvi, vai arī varot apmeklēt misioņu skolas. Viņiem Austrālijas pavalstniecība neesot piešķirta un neesot arī atļauts dzert ne šņabi, ne alu. Un Tasmānijā, kuŗa ir uz mata Latvijas lielumā, bušmeņu vairs neesot pat neviena. Pēdējie esot izmiruši, un mēs vairāki tagad sākām domāt par braukšanu uz šo salu. Es paliku tomēr Viktorijas provincē.

Un tad, pēc pāris gadiem, bibliotēkā atradu grāmatu ar nosaukumu The Black War. Šī grāmata ir sarakstīta, dibinoties viscaur uz vēsturiskiem faktiem. Tanī ir daudz rīkojumu un dekrētu norakstu, un tanī ir minētas desmitiem personu, kuŗu darbība ir autoru ierosinājuši šo grāmatu rakstīt. Šai grāmatā ir tik daudz detalizētu un atkaiinātu faktu, ka neko līdzīgu salīdzinājumā vēsmu lasījis un no tās tad nu arī dabūju zināt, kā ir miruši Tasmānijas melnie iedzīvotāji.

Ir vispārīgs atzinums, ka melnie Austrālijā nav pirmatnējie iedzīvotāji, ka viņi nav ne kareivīgi, ne kanibāli. Pirmie baltie immigranti sākuši izmantot un izvarot melnās tasmānietes, un, tā atrasts, kāds baltais noziedznieks nosists. Baltie tūliņ nosituši vairākus melnos, un tā sākusies melno iznīcināšana. Melnie slēpušies mežā un kalnu alās, bet kuŗš kritis gūstā, tas padarīts par vergu. Pat izšūtīte baltie kriminālnoziedznieki dabūjuši pa vergam.

Baltie ar melno darbu nav bijuši apmierināti un paši sākuši tos sodīt. Tā viens nocirtis melnajam pirkstu, un to izlietojis, lai pīpē sabakstītu tabaku. Otrs pirmo gribējis pārspēt un iekasījis miltu mucā vilku dzelzs lamatas. Tad sūtījis melno pagrābt miltus, un dzelži nocirtuši melnajam roku. Bet trešais gribējis būt vēl pārāks — viņš savam melnajam vienkārši nocirtis galvu, uzkāris asiņaino galvu melnā sievai kaklā un viņu dzinis pa pilsētas ielām, lai citi redz viņa „varonību". Un šādu nežēlīgu izdarību noticis daudz. Baltie pēc tasmāniešu asinīm sākuši slāpt vēl vairāk un uzsākuši masveida eksekūcijas.

Tā, saņemtos gūstekņus sadzinuši laivās, braukuši jūrā un viņus vienkārši izgrūduši no laivām. Kas tūlin nenoslīcis, lūgušies pēc žēlastības un ķērušies pie laivu malām, tiem visiem nocirstas rokas.

Bet arī šī tasmāniešu iznīcināšanas metode baltiem likusies par lēnu. Tad visi baltie civilizēti apbruņoti ar šaujamiem ieročiem un kopā ar militāristiem sākuši īstas tasmāniešu medības — viena daļa stāvējusi uz masta, otra daļa gājusi kā dzinēji. Nu apšauti visi, sievietes un bērnus ieskaitot. Līķi sacirsti gabalos, gaļa izvārīta un izbarota suņiem.

Grāmatā nav ziņu, cik īsti tasmāniešu noslepkavots. Bet tad radies kāds sektantists, kuŗš pēdējos 140 tasmāniešus izlūdzies sev, un tos novietojis netālu no Melburnas uz Filipa saliņas. Šeit uzcelta baznīciņa, būdas gulēšanai un izsniegtas arī drēbes. Bet tasmānieši nežēlīgi saluši, jo viņiem nebijis vairs ķenguru tauku, ar ko ieziest ķermeni. un daudzi no viņiem īsā laikā saslimuši ar tuberkulozi. Viņi nav varējuši panest arī jauno barību. Viņi baroti, galvenām kārtām, ar sālītu gaļu, jo svaigo jēra gaļu apēdis administrācijas personāls. Īsā laikā arī visas sievietes, ieskaitot jaunas meitenes, tikušas aplaistas ar sifilisu.

Nometnē bijusi stingra kārtība un uz baznīcu bijis jāiet divas reizes dienā. Dažiem tasmāniešiem bijušas skaistas balsis, bet viņiem neatļāvuši rīkot koroleriju, kad tasmānieši ar sētām pret Tasmāniju gribējuši vakaros dziedāt savas dziesmas un dejot savas dejas. Īsā laikā šie pēdējie gūstekņi sākuši strauji izmirt un lūgušies: „Nokauj jiet taču mūs ātrāk, — kāpēc jūs mūs tik ilgi mokāt?"

Un tā nu arī uz Filipa salas drīz vien dzīvi palikuši vairs tikai viena sieviete un viens jauns vīrietis. Sievieti paņēmusi gubernātora sieva, ietērpusi to zīdā un samtā, un vadājusi sev visur līdzi, līdzīgi kā to tagad dara modes dāmas ar uzfrizētiem sunīšiem. Pēdējais tasmānietis ielikts darbā kādā hospitālī, nosaukts par karali Bilū, bet arī tur viņš drīz nomiris. Viņam sarīkotas pompozas bēres, ielikts pat šķirstā un uz šķirsta uzlikuši šķēpu, bumerangu, un šķirsts apsegts pat ar reti sastopamo melno posuma ādu. Tanī pat naktī gan Bila kaps atrakts un viņa līķis ar visiem piederumiem kristīgi sadalīts starp suvenīru tikotājiem. Vēlāk kādā dzelzceļu stacijā kā durvju rokturis tieši lietots kāda cilvēka žokļa kauls, un zinātāji mēdza teikt, ka tas kādreiz piederējis Bilam. Pēdējās tasmānietes kauli tomēr atraduši mieru kādā aizcinnētā dzelzs kastē, un šo kasti var apskatīt Melburnas mūzejā.

(Nobeigums 8. lpp.)

NOTARS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā,
iepriekš pieteicoties pa
tālr. LE 5-5555. Toronto.

BĒRNU SVĒT
Piektdien, 2. augustā, pl. 21.00 — FILMU
Sestdien, 3. augustē, — VISU DIE
pl. 20.30 — LIELAIS
pl 22.00 — DEJA PIE
Svētdien, 4. augustā, pl. 10.30 — DIEVKAI
pl. 11.00 — BĒRNU S
pl. 11.30 — NOMETNE
pl. 12.30 — PUSDIEN
pl 13.30 — NODARBI
pl. 16.00 — PELDĒSA
spēle sta
pl. 19.00 — VAKARIŅ
pl. 20.00 — TRADICI
NIEM.
Pirmdien, 5. augustā, pl. 10.30 — VISĀDA
pl. 14.00 — PUSDIEN
pl. 15.00 — SACĪKSŪ
NOSLEGU
Ieeja visos svētkos $ 1.00 no personas un 5
Visa Saulaines territorija uzrādītos laikos
Laipni lūdz a

WASAG
2 un 3 ist
nogalēm u
vieta: pel
J. BAJARS

Kur pēkšņi izgaisa tavas sku
Kas tevi iepriecināja?
Es ziedu uzlūkoju . . .
LOTUS PUĶU
802 Bathurst ielā, pi
tel.: LE 3-3884,
KANADAS DAILAMATNIE
SALONS.
Sveicieit AR Z
LOTUS

DĀVANU SAIŅI UZ L
UN PĀRĒJĀM PADOMJ
Maksājam 20% komisiju pārstāvjiem, ka
lielāko paciņu sūtīšanas uzņēmumu Lond
Piedāvājumus adresēt šim laikraksta

VALUDE
Zeltkalis A. ĶIV
Gatavo un labo visu, kam
19 Pretoria Ave., To
HO 3-100
PIEPRASIET KA

VENUS
PUĶU
Zie
sakā
vaja
Latviešu k
Ādas izstr
231 Roncesval
LE 4-4645; LE

KLUSĀ UN SKAISTĀ
ATPŪTAS VIETĀ pie
HURON EZERA
izīrējamas istabas ar visām ērtībām atvaļinājuma pavadīšanai.
Edienu pašgatavošana.
Ļoti laba makšķerēšana, peldēšanās un atpūta.
Zvaniet LE 4-0563, Toronto.

I
AP
D
par z
Liek a
Zvanīt

ATVIJAS
AMERIKĀ
SP
TO
PIENEM VISADA VEIDA
IESPIEDUMDARBU PAS
LAULIBU un IESVETIBU IELŪGU
VIZITKARTES.
DOKUMENTUS BIEDRIBU
KONCERTU PROGRAMMAS
SARIKOJUMU BILETES.
PLAKATUS. DZIESMU L
GRĀMATAS un ŽURN
VESTULU VEIDLAP
u. c
PASŪTINĀJUMUS PIENEM.
LA BIROJĀ, 123 HURON IELA.
ONT., CANADA.
Pasūtinājumus lūdzam nodot l

ET PASI SAVUS IPAŠUMUS!

— Atsevišķs 6 istabu dubultnas istabas, ejļas apkure, priceļš. Kopīgā cena $ 13.900,-, ie-

EKIEM UZ 3 GADIEM UZ
IZVĒLE VISĀ PILSETĀ.

S BĒGĻU MINISTRIJU

ministra pārstāvis E. Vronka un

guss kam egto lstu. eras riālo sek- Eiro-

Pieņemšana ievilkās garumā, jo bez pieaicinātiem ministrijas pārstāvjiem kori iepazīstināja vēl ar citiem. Ministrijas vadītāji sarunās pierādīja labu mūsu stāvokļa izpratni. Līdz šim bēgļu ministrija atbalstījusi visus mūsu pasākumus, kas liek cerēt, ka tāda labvēlība pret mums būs arī nākotnē.

karš

minē- kuŗu ājuši matā atkai- sa- n no t, kā ie- mel- nējie karei- kaltie t un , un, ziedz- nosi- ā sā- Mel- kalnu . tas ūtītie a da- av bi- ākusi cirtis izlie- taba- ārspēt vilku mel- ži no- t tre- ks — nkārši inaino n vi- m, lai Un otīcis āniešu vairāk sekūci- sadzi- ī un no lai- lūgu- ērušies visiem iznīci- ikusies ivīlisti iero- ristiem medī- usi uz dzinē- tes un sacirsti izba-

Grāmatā nav ziņu, cik īsti tasmāniešu noslepkavots. Bet tad radies kāds sektantists, kuŗš pēdējos 140 tasmāniešus izlūdzies sev, un tos novietojis netālu no Melburnas uz Filipa saliņas. Šeit uzcelta baznīciņa, būdas gulēšanai un izsniegtas arī drēbes. Bet tasmānieši nežēlīgi saluši, jo viņiem nebijis vairs ķenguru tauku, ar ko ieziest ķermeni, un daudzi no viņiem īsā laikā saslimuši ar tuberkulozi. Viņi nav varējuši panest arī jauno barību. Viņi baroti, galvenām kārtām, ar sālītu gaļu, jo svaigo jēra gaļu apēdis administrācijas personāls. Īsā laikā arī visas sievietes, ieskaitot jaunas meitenes, tikušas aplaistas ar sifilisu.

Nometnē bijusi stingra kārtība un uz baznīcu bijis jāiet divas reizes dienā. Dažiem tasmāniešiem bijušas skaistas balsis, bet viņiem neatļāvuši rīkot korolerijas, kad tasmānieši ar sejām pret Tasmāniju gribējuši vakaros dziedāt savas dziesmas un dejot savas dejas. Īsā laikā šie pēdējie gūstekņi sākuši straujī izmirt un lūgušies: „Nokaujiet taču mūs ātrāk, — kāpēc jūs mūs tik ilgi mokāt?"

Un tā nu arī uz Filipa salas drīz vien dzīvi palikuši vairs tikai viena sieviete un viens jauns vīrietis. Sievieti paņēmusi gubernātora sieva, ietērpusi to zīdā un samtā, un vadājusi sev visur līdzi, līdzīgi kā to tagad dara modes dāmas ar uzfrizētiem sunīšiem. Pēdējais tasmānietis ielikts darbā kādā hospitālī, nosaukts par karali Bilu, bet arī tur viņš drīz nomiris. Viņam sarikotas pompozas bēres, ielikts pat šķirstā un uz šķirsta uzlikuši šķēpu, bumerangu, un šķirsts apsegts pat ar reti sastopamo melno posuma ādu. Tanī pat naktī gan Bila kaps atrakts un viņa līķis ar visiem piederumiem kristīgi sadalīts starp suvenīru tikotājiem. Vēlāk kādā dzelzceļu stacijā kā durvju rokturis tieši lietots kāda cilvēka žokļa kauls, un zinātāji mēdza teikt, ka tas kādreiz piederējis Bilam. Pēdējās tasmānietes kauli tomēr atraduši mieru kādā aizcinnētā dzelzs kastē, un šo kasti var apskatīt Melburnas mūzejā.

(Nobeigums 8. lpp.)

BĒRNU SVĒTKI SAULAINĒ

Piektdien, 2. augustā, pl. 21.00 — FILMU IZRĀDE.
Sestdien, 3. augustē, — VISU DIENU SPORTA NODARBĪBAS.
pl. 20.30 — LIELAIS UGUNSKURS, vadīs māc. A. Lūsis.
pl 22.00 — DEJA PIEAUGUSIEM.
Svētdien, 4. augustā, pl. 10.30 — DIEVKALPOJUMS.
pl. 11.00 — BĒRNU SVĒTKU ATKLĀŠANA.
pl. 11.30 — NOMETNES BĒRNU PRIEKŠNESUMI.
pl. 12.30 — PUSDIENAS.
pl 13.30 — NODARBĪBAS NOVIETNES — SAUŠANA.
pl. 16.00 — PELDĒŠANAS SACĪKSTES, turpinājumā volejbola spēle starp SIDRABENES un SAULAINES komandām.
pl. 19.00 — VAKARIŅAS.
pl. 20.00 — TRADICIONĀLĀ MASKU BALLE NOMETNES BĒRNIEM.
Pirmdien, 5. augustā, pl. 10.30 — VISĀDA VEIDA SPORTA SACĪKSTES.
pl. 14.00 — PUSDIENAS.
pl. 15.00 — SACIKŠU DALĪBNIEKU APBALVOŠANA un SVĒTKU NOSLĒGUMS.

Ieeja visos svētkos $ 1.00 no personas un 50 ¢ auto novietošana.
Visa Saulaines territorija uzrādītos laikos ir sarīkojumu vieta.

Laipni lūdz apmeklēt SAULAINES PĀRVALDE.

WASAGA BEACH — ROSEBUD COTTAGES
LATVIEŠU PASĀKUMS

2 un 3 istabu kabines un atsevišķas istabas izīrējam nedēļu nogalēm un nedēļām. Ēdienu pašgatavošana. Lieliska atpūtas vieta: peldēšanās - makšķerēšana. Brīva laivu lietošana.

Pieteikumus telpu rezervācijai adresējiet
J. BAJARS — ROSEBUD COTTAGES, MOSELEY ST. R. R. 1, WASAGA BEACH, ONT.,

Sestdien, š. g. 3. augustā, plkst. 8 vakarā
MEŽCIEMĀ
PAVILJONA ATKLĀŠANAS BALLE
pie labas deju mūzikas (zem jumta).
Visus laipni ielūdz
TORONTO LATVIEŠU KATOĻU VIENĪBA.

Mežciems atrodas ziemeļos no Gravenhurst aiz Muskoka lidlauka un 0,8 jūdzes no Muskoka upes dambja (2 jūdzes pirms Bracebridge), ½ jūdzi austrumos no 11. lielceļa.

Ar š. g. 15. jūliju esam pārņēmuši
BROADVIEW DELICATESSEN VEIKALU,
105 Danforth Ave. (pie Broadview).
Tel. HO 5-9905.

Piedāvājam bijušiem un nākošiem klientiem gaļas izstrādājumus eiropiešu gaumē. A. Kristapsona ražojumus. Tortes, kūkas, pīrāgus, ūdenskliņģerus u. c. cepumus. Visu šķirņu konservus un delikateses. Garantēti svaigas preces.
J. un A. MIĶELSONI.

LATVIEŠU PUĶU VEIKALS
CALLA
727 Danforth Ave., Toronto.
HO 6-9911.
BAGĀTIGAS ZIEDU VELTES UN ZIEDU SAKĀRTOJUMI KATRAM GADIJUMAM ZAĻUMU UN TROPISKIE STĀDI.
TAUTISKIE IZSTRĀDĀJUMI.
PIEGĀDE MĀJĀS.

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

A. EGLĪTIS—
RADIO un TELEVĪZIJAS veikals - darbnīca
Ierīko TV antenas. Atvērts no pl. 1 līdz 9 vak., sestdienās no pl. 1 līdz 6 vakarā.
IZIRĒ TV par $ 8,- MĒNESĪ.
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

KAS? KUR? KO? TORONTO

PARTIKA - DELIKATESES

LITTLE RĪGA — delikatešu veikals LE 4-8974
343 RONCESVALLES AVE.
Viesību galdi, aukstās bufetes.

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview).
Tel.: HO 5-9905. J. un A. MIĶELSONI.

Adolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca — HO 6-5152
1095 QUEEN ST. E.

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja — LE 1-7
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. CUKU

VIKING DELICATESSEN
1077 Bathurst St. (pie Dupont). Tālr. LE 2-9068.
DELIKATESES, KŪKAS, TORTES, IMPORTETAS SOKOLADI UN KONSERVI.
EMILIJA un GEORGS DUMPES.

ERIC'S DELICATESSEN
375 BROADVIEW AVE (PIE GERRARD) HO 1-4473
atvērts līdz pl. 9 vak.
ERIKS OZOLIŅŠ.

NEKUSTAMI ĪPAŠUMI

BĒRZIŅŠ Realty Limited
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI — OBLIGĀCIJAS
APDROŠINĀŠANA — NOTĀRS
LE 4-8447, TORONTO. 316 Harbord St.

DAŽĀDI

R P M ELECTRIC
ELEKTRIBAS UZŅĒMUMS
160 Woburn Ave., Toronto 12.
Labo un atjauno elektrisko installāciju. Ierīko jaunus degpunktus, slēdžus, skaitītājus u. c.
Garantēts darbs. Rūdolfs Purvs HU 3 1640.

Alder's Esso Service — HO 6-0496
1151 QUEEN ST. E.
Atlas riepas un baterijas. Lubrikācija, „Undercoatings" un remonti. Atvērts 24 st. katru trešo nedēļu.
LAIMONIS ALDERS.

Benjamin Film Laboratories Ltd. — EM 3-6496
51 DUCHESS ST., TORONTO 2, ONT.
Krāsu un balti - melno filmu attīstīšana, bildes, palielinājumi un citi foto darbi ar izcilu kvalitāti. Tautiešiem atlaid.

Everlast Heating Co. — LE 1-1101
62 GEAREY AVE. Gāzes un eļļas apkures ierīces.
Īpašn. A. RASA. Tālr. mājās HO 5-5317

New Era Home Appliances Ltd. — OX 9-7143
2902 DANFORTH AVE. Televizijas aparāti. Stereo
Ledusskapji, veļas mašinas, veļaszāvētāji. Elektriskās plītis
Lielākā mēbeļu izvēle Toronto. AUSEKLIS JANSONS

Laimon's Auto Service — TEL. 466-0544
603 GERRARD ST E. (pie Broadview Ave.)
DAŽĀDU VEIDU AUTO REMONTI, SMĒREŠANA un ELLAS MAINIŠANAS. DARBS GARANTĒTS.
LAIMONS MAROVSKIS

Kur pēkšņi izgaisa tavas skumjas?
Kas tevi iepriecināja?
Es ziedu uzlūkoju . . .
LOTUS PUĶU VEIKALĀ
802 Bathurst ielā, pie Bloor ielas,
tel.: LE 3-3884, Toronto.
KANADAS DAILAMATNIEKU SAVIENĪBAS SALONS.
Sveiciet AR ZIEDIEM!
LOTUS

ALFRED STIKUTS REALTOR 481-0431
592 Mt. Pleasant Rd. Toronto 7.

ARTURS ZUTIS, B. A.
RO 6-8354 (mājās).
ADVOKĀTS un NOTĀRS
Suite 213
4 Richmond Street East,
Toronto 1, Ontario,
Tel. EM 6-5946.

NEDĒĻAS NOGALES PAVADIET
„Happy Hills" parkā
Informācijai
zvaniet LE 4-0563, Toronto.

A. LAGUNS
APKURU IERĪKOTĀJS
204 Oakwood Ave.,
LE 1-6583, Toronto.

DĀVANU SAIŅI UZ LATVIJU UN PĀRĒJĀM PADOMJU ZEMĒM
Maksājam 20% komisiju pārstāvjiem, kas vēlas pārstāvēt lielāko paciņu sūtīšanas uzņēmumu Londonā — Anglijā.
Piedāvājumus adresēt šim laikrakstam Nr. 473.

Zeltkalis A. ĶIVLENIEKS
VALUTE
Gatavo un labo visu, kam sakars ar rotām
19 Pretoria Ave., Toronto 6, Ont.
HO 3-1008.
PIEPRASIET KATALOGU.

VENUS
PUĶU VEIKALS
Ziedi un ziedu sakārtojumi visādām vajadzībām.
Latviešu keramika.
Ādas izstrādājumi.
231 Roncesvalles Ave., Toronto.
LE 4-4645; LE 3-4037 pēc darba.
A. PUTNINS

KLUSĀ UN SKAISTĀ ATPŪTAS VIETĀ pie HURON EZERA
izīrējamas istabas ar visām ērtībām atvaļinājuma pavadīšanai.
Ēdienu pašgatavošana.
Loti laba makšķerēšana, peldēšanās un atpūta.
Zvaniet LE 4-0563, Toronto.

IZDARA APMETUMA DARBUS
par ziemas cenām.
Liek arī grīdas plates
Zvanīt 769-8280, Toronto.

J. KREIĻA FOTO STUDIJA
izdara uzņēmumus iekš- un ārpus studijas, izgatavo bildes pasēm, apliecībām, kā arī pārfotografē un palielina dokumentus un bildes. Amatieŗu filmas attīsta un kopē. Uzņēmumus līdz iepriekš pieteikt.
HO 6-3800.
445 Pape Ave., Toronto.

KLĀJ VIESĪBU GALDUS,
piegādā mājās.
E. JIRGENS,
tel. RO 7-6044, Toronto.

Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE 3-7954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W
RO 7-3153
Parkošana abās bēŗu mājās.

PĀRSŪTĀM NAUDU uz LATVIJU
US $ 10.- pret 9 jauniem rubļiem.
Sūtīšanas izdevumi $ 3.50 līdz $ 35.-.
Pārējām summām 10 %.
Sūtījumi apdrošināti.
Saņemšana 14—21 dienu laikā.
DV SAINĪŠU NODAĻA,
123 HURON ST.,
TORONTO 2-B, ONT.
CANADA.

F. Rasay
FUNERAL DIRECTOR
APBEDĪŠANES BIROJS
467 Sherbourne St.,
Toronto.
Tel. WA 4-1408.
Rūpīga un smalkjūtīga apbedīšanas ceremoniju izkārtošana.

J ATVIJAS AMERIKĀ
SPIESTUVE TORONTO
PIEŅEM VISADA VEIDA IESPIEDUMDARBU PASŪTINĀJUMUS
LAULĪBU un IESVETĪBU IELŪGUMU KARTES.
VIZĪTKARTES.
DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBAM
KONCERTU PROGRAMMAS,
SARĪKOJUMU BILETES.
PLAKĀTUS. DZIESMU LAPIŅAS
GRĀMATAS un ŽURNĀLUS,
VĒSTULU VEIDLAPAS, APLOKSNES u. c.
PASŪTINĀJUMUS PIEŅEM:
LA BIROJĀ, 123 HURON IELĀ, TORONTO. 2-B ONT., CANADA. TEL.: EM 8-0792
Pasūtinājumus lūdzam nodot laikus.

Vera L. Daye

VĒŽU FESTIVĀLS KANADĀ

(C. S.) — Nubransvikas Atlantijas piekrastes Šedjakas (Shediac) ciemā krāņām svinībām atzīmē vēžu sezonas sākumu augusta mēneša pirmajās dienās. Vēžu festivāls, ko noorganizēja 1949. gadā daži pilsoņi, lai reklāmētu savu vasaras zelta smilšu spēļu laukus un peldes sāls ūdeņos, kuŗu temperatūra Ziemeļhumberlandes (Northumberland) jūras šaurumā sasniedz 70 gradus, 1963. gadā kļuvis par 3 dienu lielu notikumu ar daudziem apmeklētājiem.

Šedjaka tagad ir laimīga divvalodu pilsētiņa, kur tās akadiešu pēcteči sajaucās ar angliski runājošiem iedzīvotājiem, un visai bieži arī notiek jauktas laulības abu starpā. Uzglabājot savu kultūru un paražas, tie viens otram palīdz noorganizēt svinamās dienas un ir neatkarīgi savos dzīves uzturēšanas ienākumos, kaut arī tā būtu akmeņu laušana, zveja, koku izstrādāšana vai preču pārdošana. Tā akadieši un angļi ir apvienojušies, lai sarīkotu milzīgo vasaras festivālu, kuŗā valda vēzis.

Īstenībā būdama tūristu Meka, Šedjaka var apmierināt tūkstošiem tūristu, kas tur ierodas no visām Kanadas un Savienoto Valstu malām. Tās saulainās pludmales: Belliveau, Parlee un Brule var pielīdzināties kuŗai katrai citai tūristu vietai Ziemeļamerikas kontinentā. Nacionālais parks, kas iekārtots pie Parlee pludmales, ir nometnotāju paradīze. Šinī apgabalā ietelpbērnu atpūtas vieta, sporta laukums, spēļu laukums; tur bērni darbojas pēc izplānotas programmas atpūtas direktoru vadībā. Viesnīcas, moteļi un tūristu kabīnes — visas arvien ir rezervētas vēžu festivālam.

Daudzi apmeklētāji ierodas jau laikus, lai piedalītos flotes svētīšanas ceremonijā, kas notiek svētdienā pirms zvejas sezonas atklāšanas. Šedjakas kuģu piestātnē un tālāk gar piekrasti pie Balda raga sapulcējas vēžu zvejnieku laivas, lai piedalītos šinī ceremonijā. 40 pēdu gaŗas motorlaivas, kas jautri izgreznotas krāsainiem karogiem, ved zvejniekus un viņu ģimenes uz mierīgo noenkurošanās vietu. Kuģu piestātnēs skaitītāji atbrīvo ceļu, kad mācītāji dodas uz svētīšanas vietu. Pēc dievkalpojuma, kad priesteŗi izlūgušies ražīgus pasākumus un drošu atgriešanos mājās visiem tiem, kas dodas jūrā, ātrākām laivām piekrīt goda uzdevums viņus izvizināt.

Bet viss pārvēršas smagā darbā, tikko starta pistole atklāj vēžu sezonu. Lielās laivas, kas līdz malām piekrautas ar darvotiem vēžu slazdiem, dodas sacensības skrējienā uz vēžu nozvejas vietām, vairākas jūdzes ārā no jūras šauruma, jo katrs zvejnieks cenšas iegūt labāko zvejas vietu. Apmeklētāji dodas līdz izvizinātīes, vai arī tie nonomā citas laivas dziļjūras zvejai. Viņu sabiedrības sievieši un bērni labprāt noskatās, kā vēžu laivas izkrauj savu kravu pie konservu fabrikām, vai arī klejo pa ēkām, kuŗās simtiem vēžu uztur pie dzīvības milzīgos tankos, kuŗos iesūknē un atkal izsūknē jūras ūdeni, kamēr vēži gaida savu kārtu tikt strauji atsaldētiem, pārdotiem svaigā veidā vai konservētiem.

Šogad izstrādāta speciāla tūristu pievilkšanas programma. Armijas dienā karaliskie Kanadas dragūņi rīkos orķestŗa koncertu. Lidotāju dienā ASV jūras kājnieku „zilie eņģeļi" uzvedīs gaisa akrobatikas uzvedumus un Akadijas dienā koncertu rīkos Montreālas soliste Ganjé. Krāšņas parādes un dekorētie peldošie līdzekļi godinās necilo vēzi. Izraudzīts arī festivāla princeses un karalieni. Rīkos laivu braucienus, dziļjūras zveju un auto sacīkstes, ko kārtos Monktonas sporta autoklubs. Visumā 1963. g. Šedjakas vēžu festivāls katram ko sniegs.

SIMKO EZERA NEZVĒRS

Līdz šim Simko ezers latviešu izcelsmes makšķerniekiem pazīstams ar mazu asarīšu, lielu līdaku un vienas otras foreles izvilkšanu.

Kanadas profesionālie makšķernieki apgalvo, ka Simko ezers esot zivīm bagātākais, resp., pats labākais lielais ķīlis Toronto tuvumā. Viņiem taisnība — jāzina tikai istās vietas.

Simko ūdeņi ir arī bīstami. Milzīgais, 18 jūdžu garais ķīlis, nelāgiem vējiem iegriežoties, dažās minūtēs var pārvērsties bangainā jūrā.

No Kesvikas tagad nāk jaunas ziņas. Tās var pārvērst Simko ezeru par slavenāko visā pasaulē.

Pagājušā pirmdienā presbiterāņu mācītājs L. B. Wiljams savām acīm redzējis ezerā tupam 11 gadus neredzēto nezvēru. Simko nezvēru iedzimtie kādreiz esot saukuši par Igopogo. Kopā ar mācītāju laivā bijis misters Neils Lathangue, abu sievas un bērni. Atceļā uz Cooks Bay viņu laivas tuvumā ūdens sācis mutuļot un viens no cuikām iesaucies: „Papu! Zemūdene!"

Jaunās paaudzes pārstāvis bija maldījies. Abi cienījamie makšķernieki pamanījuši ūdenī ap 70 pēdu garu, pelēku radījumu.

Nezvērs, kam esot bijušas brangas ķepuras un sunim līdzīga galva, apstājies un brīdi pētījis laivā sēdētājus.

Protams, ka mācītājs, draugs un visi piederīgie bijuši drusku pārsteigti.

Par Simko ezera nezvēru 1952. gadā ziņoja kāds indiāņu mednieks. Viņa vēstījumu toreiz neviens neņēma nopietni. Šoreiz aculiecinieks ir cienījams mācītājs un jau pieminētie izbraukuma dalībnieki.

Būtu nepiedodami oponēt un teikt, ka nezvērs ir bijis kāds nokarsis, paliela izmēra šunelis.

Nākamā nedēļas nogalē izbraukšu pats ar dēlēnu un diviem lieciniekiem to lietu pārbaudīt.

☆

Jūlija mēnesis latviešu makšķerniekiem bijis viens no veiksmīgākajiem kopš Kanadas pilsonības papīru izņemšanas.

Dr. Z. Altraka vienā svētdienā tikusi pie īstām king saiz zivīm.

Preses biedrības priekšniece, rakstniece, etnografe, Latviešu biedrības kultūras daļas vadītāja, rosīgā sabiedriskā darbiniece Biruta Senkeviča ir arī profesionāla makšķerniece. Neticiet? Vismaz desmit lieciniekiem bija klāt tajās dienās, kad Biruta Senkeviča bez žēlastības ar dižlomiem pārspēja visus Georgian Bay ūdeņu rekordlomus. Bilance: 67 mārciņas smukas zivis īsajā atvaļinājuma laikā. Draugi tās kūpinātā, vārītā un ceptā veidā var nogaršot viesmīlīgās makšķernieces galvenajā mītnē Toronto.

☆

Ar siltu laiku pikrelī pārcēlušies uz dziļākiem ūdeņiem. Klusā vakara stundā trekna slieka ir labākā ēsma. Tā kā šī garšīgā zivs ir ļoti slinka, tad nevajaga steigties ar auklas ietīšanu.

A. Pelēkais

MELNAIS . . .

(Pārnesums no 6. lpp.)

Un tā nu, lūk, ir patiesība, kā „izmiruši", patiesībā, kā miruši īstie Tasmānijas melnie iedzīvotāji.

Jūs varbūt, jautāsit, — bet kā tad dzīvo pārpalikušie 40.000 bušmeņu Austrālijas kontinentā . . . Nu, par to būtu jauns stāsts. Bet īsumā jāteic, ka daudzi no viņiem jau strādā pastāvīgā darbā Tā, piem., kā noziedznieku pēdu dzinēji policijas dienestā un kā lopu pārdzinēji viņi ir izrādījušies neatvietojami. Armijā esot arī viens virsnieks majora dienesta pakāpē un ir kādi divi mācītāji - misionāri. Bija slavens autodidakts - gleznotājs Namajava, tam pirms 2 gadiem kā pirmam bušmenim piešķīra Austrālijas pavalstniecību, bet tūliņ pēc tam viņš nomira.

Ir arī vairāki gadījumi, ka baltie apprec melno lubšu, tā sauc melno sievieti. Melnos vīriešus tagad saucam par black fellow, t. i. melnais biedrs, draugs. Bet fakts paliek tas, ka viņi izmirst arī tagad un viņi nekad vairs nebūs noteicēji savā dzimtajā zemē . . .

. . . Iedzimtība ir lieta par sevi un laiki — lieta par sevi. Var gadīties, ka krietnajiem tikumiem vairs nav to, kuŗos iedzimt. Tad tie, lai Dievs nedod, būs kā veļi, kas staigā bez miesas pa ierastām takām. Bet ir lietas, kuŗās Dievs nekā negroza un neuzklausa nevienu lūgšanu. Gan viņš zinās, kādēļ un cik ilgi.

Pāvils Klāns

Baltiešu iesniegums Austrālijas valdībai

Baltiešu padome Dienvidaustrālijā piesūtījusi Austrālijas ministru prezidentam memorandu, izsakot pateicību par viņa noteikto nostāju pret komūnismu. Lai novērstu komūnisma briesmas, Baltijas padome ieteic valdībai šādus soļus:

1) Stiprināt Austrālijas bruņotos spēkus, lai varētu apturēt komūnisma agresiju Āzijā; 2) aizliegt ievest komūnistu propagandas literātūru; 3) Skolu programmās uzņemt iepazīstināšanu ar komūnismu, kāds tas ir īstenībā; 4) ieskatīt Austrālijas komūnistu partiju par svešas valsts aģentu, kuŗa nolūks ir pārvērst Austrāliju par sarkano koloniju ar tādām pašām metodēm, kādas komūnisti lietoja Baltijas valstīs 1940. g.; 5) ierosināt, lai Apvienotās Nācijās uzņem darba kārtībā jautājumu par komūnistu koloniālismu un pieprasīt brīvas vēlēšanas komūnismam pakļautās zemēs.

VAI VECIE EIROPAS KULTŪRAS CENTRI ZAUDĒ SAVU ĪPATO NACIONĀLO SEJU?

Kad pagājušā gadā apmeklēju Vīni, tad tikko bija izbeigusies „lielā cīņa" starp valdības iestādēm un Vines operas diriģentu Herbertu fon Karajanu — ar pēdējā uzvaru. Pat „mazais cilvēks uz ielas" priecājās par šo uzvaru, jo Vinē māksla ir ne tikai labākās sabiedrības privilēģija, bet tautas īpašums. Tā, piemēram, katrs vīnietis lepojas ar to, ka ir atjaunots kaŗa laikā saspostītais operas nams, kaut gan tas nav noticis bez upuriem, kuŗi bija jānes visai tautai. Karajans ir ieguvis tagad gandrīz diktātora varu Vines mūzikas pasaulē un plašus līdzekļus saviem vēl plašākiem plāniem. Pabalsts Vines operai esot apmēram 2 miljoni mārciņu gadā, t. i. 3 reizes vairāk nekā Karaliskajai Koventgardena operai Londonā. Ja vajadzīgs, Karajans varot velt tīt 75 mēģinājumus vienam pašam jauniestudējumam. Karajans varot uzaicināt solistus no ārzemēm, — Itālijas, Anglijas, pat Amerikas u. c., ja atzīstot to par vēlamu. Viņa plāns esot — noorganizēt plaša vēriena solistu, diriģentu un režisoru apmaiņu starp 6 ievērojamākām pasaules operām

Bet katrai lietai ir 2 puses. Vines patrioti sāk bažīties, ka līdz ar šo plašo internacionālo apmaiņas sistēmu cietīs īpatais, gadu simteņu laikā rūpīgi izveidotais Vines mākslas sarikojumu stils, īpatais, vārdos neizteicamais Vines šarms. Viņi žēlojas, ka pats Karajans pastāvīgi esot aizņemts ceļojumos un viesizrādēs ārzemēs. Par Karajana popularitāti un arī pašapziņu stāsta daudz anekdotu. Tā, pieminam, kādu dienu Karajans iesēžas taksometrā. Šoferis, protams, pazīst slaveno diriģentu un jautā, uz kurieni viņam jābrauc. „Brauciet, kur gribat," atbild Karajans, „man ir visur darīšanas! . . ."

Vecās Vines cienītāji žēlojas arī, ka Vines operete, kur agrāk valdīja Johans Štrauss, Lehars, Kalmans, Lorcings, sākot amerikānizēties, — tur sākot uzvest amerikāņu ražojumus (piem., „Kiss me, Kate"). Maz jaunu operu komponējot Vines garā. 83 gadus vecais Roberts Štolcs esot radījis kompoziciju „Sarkanais telefons" — par tiešo telefona vadu starp Kremli un Balto namu: Chruščevs pacel telefona klausuli, lai runātu ar prezidentu Kenediju, bet pēdējā vietā viņam atbild . . . mazā Karolina — prezidenta meitiņa.

Jāatzīst, ka amerikāņi tiešām ir ļoti ieciešuši Vīni. Viesnīcās, restorānos, autobusu izbraukumos, operas izrādēs un koncertos, — visur ir redzami un dzirdami amerikāņi.

Austra Augenberga

RĪGAS PIEVĀRTĒ

(VECĀKU ATMIŅAS)

Laikā, kad Hitlers savus tautas brāļus jau no Latvijas bija aizsaucis, Vecāķu labierīcības biedrības valde, kuŗā darbojās tikai latvieši, nosūtīja kādā vasaras dienā telegrammu uz Vāciju Kiršfeldam, pirmajam vasarnīcas uzcēlējam Vecāķos. Godinājums pionierim - dibinātājam, kas savu „bērnu" bija spiests pamest.

Velta Sniķere savā jaunākā dzeju krājumā Nemitas minamais kādā vārsmā (Vajaga jūras) glorificē jūru, lielo veicēju varu.

Jūras tuvums ar smalko, balto smilti un apbrīnojami tīro gaisu bija putekļos un trokšņos izmocītiem rīdziniekiem kā balzāms. No Rīgas 16 km atstatu esošie Vecāķi strauji auga, bet vasaras svētdienās izbraucēju bija nepārredzamas laužu masas. Plūdmale kāpas un priežu meža tuvākā josla bija tad kā cilvēku nosēta. Pirmdienās papīri un tukšas pudeles liecināja par pilsētnieku neseno iebrukumu.

Divdesmito gadu sākumā Vecāķu vārds nereti parādījās avīzēs Neldes, nudista, izdarību dēļ. Jāsaka, ka kāpās bedres vēlāk bija kā radītas saules kulta cepināšanās cienītājiem, un tāda josla stiepās tālu Carnikavas virzienā, tā kā viens otru netraucēja.

Latvijas pirmajos gados uz Vecāķiem nokļuva ar mazu kuģīti, kas piestāja vecajā Daugavas grīvā (pie Zvejniekciema).

Vecāķu labierīcības biedrības ilggadīgais priekšnieks feldšers Lapiņš neatlaidīgi apstaigāja valdības iestādes un Saeimas kuluārus, lai satiksmes iespējas uz plaukstošo peldvietu uzlabotu. Bija arī viņa un citu rosmei panākumi. Vispirms izbūvēja šosejas atzarojumu uz Vecāķiem, tad apgrozījās autobusi, bet ap trīsdesmito gadu vidu jau Rīgas - Carnikavas - Saulkrastu dzelzceļlīnija deva iespēju ērti nokļūt Vecāķos. Sākumā stacija bija vienkāršs dzelzceļa preču vagons. Vēlāk uzcēla mo dernu dzelzceļa staciju ar paviljonu - bufeti

Vecāķu atrakcijas bija skaitā nedaudzas, bet vietējiem mīļas: trigonometriskā bāka, kāpelēšanai ērtā, likā priede (ziemeļos no docentu Borbala un Mierkalna vasarnīcām), Alba restorāns - kabarē, Augsburga un vēlāk Kalcenava jūras paviljoni un Labierīcības biedrības tenisa laukums. Ielas te dēvējās par prospektiem: Rīgas, Jūras, Upes, Daugavas, vēlāk arī Kāpu. Plūstošā smilts bija apturēta pie Likās priedes ar bezdarbnieku spraudeķļu „kvadrātiem" un sūnām; ziemeļdaļā bija veikta arī meliorācija (tās grāvji, bolševikiem saimniekojot, jau aizauguši, pēc atnākušām ziņām). Kā klusa atpūtas vieta Vecāķi vasarās pievilka daudzus gara darbiniekus, starp tiem komponistu Melngaili, ko nelaikis J. Cīrulis aprakstījis savā grāmatā Muzikanta piezīmes kā kaislīgo Gaujas makšķernieku.

Vecāķos dzīvoja daži zvejnieki. Vasarnīcas bija arī nedaudziem jūrniekiem.

Vecāķi administrātīvi pa daļai piederēja pie Rīgas, bet saimnieciski ietilpa Mangaļu pagastā, kuŗam maksāja nodokļus. Elektrību saņēma no lauku spēkstacijas. Lielākā daļa ietvju bija no koka, jo smiltis iešanu stipri apgrūtināja, bet koki nebija dārgi.

Vakaru pastaigās pludmalē skati vērsās uz Daugavgrīvas bākas pusi, kur nereti bija manāmi apgaismoti slīdam ienākošie vai izejošie no Daugavas kuģi.

Skaidrajās dienās virs jūras kaŗa lidmašīnas vilka platā attālumā mērķus — desas, ko centās trāpīt krasta zenītartilērija.

Vācu okupācijas laikā te neretī bija novietotas arī dažas frontes vienības atpūtā. Biļešu kasierim gan bija grūtāk atšifrēt viņu „Fēkak" par vēlamo Vecāķu staciju! Vienu no mājām, kur tie mita, bija nosaukuši īgauņu meičām - apkalpotājām par godu: Ei muista (Nesaprotu), otru — Ei ole (Nav).

Vecāķnieks trimdā.

VAI LAIKRAKSTU SAŅEMAT KĀRTĪGI?
Vai esat nokārtojuši abonementu?

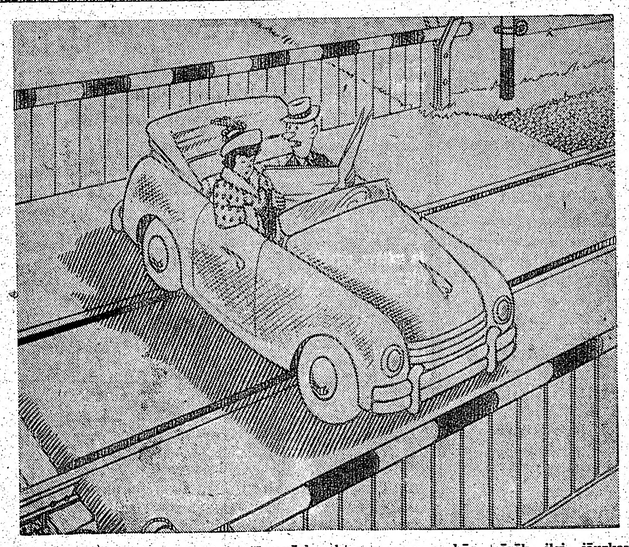

Antona kungs: „Cerams, ka pie šīs pārbrauktuves mums nebūs pārāk ilgi jāuzkavējas.

Mūžībā aizgājusi
ELFRĪDA TIMMERMANE
dzim. NEIMANIS
Mirusi 1963. g. 24. jūlijā Toronto, apglabāta 1963. g. 26. jūlijā, Yorka kapos Toronto.
Viņu mīlestībā pieminēs
MEITA un DĒLS ar ĢIMENĒM.

SLUDINĀJUMS LAIKRAKSTĀ

Gandrīz ikvienā laikrakstā vai žurnālā ir sludinājumu daļa, kas ir it kā starpnieks starp sludinājumu ievietotājiem, kas ar laikraksta palīdzību cer sasniegt savus mērķus, un lasītājiem, kas sludinājumā varētu atrast sev piemērotu vajadzību. Sludinājumiem ir visdažādākais saturs un raksturs.

Latviešu laikrakstos, varbūt, visvairāk bija sludinājumi, kuŗos meklē kādu zudušu piederīgo, draugu vai paziņu. Pasaules kaŗa beigu posms un laiks, kas pēc tam sekoja, latviešus aizrāva dažādās pasaules malās, daudzreiz izšķirot pat tuviniekus. To meklēšana vēl nav beigusies, cerot iegūt ziņas par tagadējo dzīves vietu vai vismaz par meklētā likteni. Samērā bieži var lasīt sludinājumu, kas sākas: „Ja kāds zinātu par . . ."

Otra liela grupa ir sēru sludinājumi, kas vienmēr liekas palielināmies Iebraucot šinī zemē, ikvienu sijāja, skatoties pēc redzamām un neredzamām vainām. Bet cilvēki kļūst vecāki, rodas slimības, darbā strādā vairāk kā normālu darba laiku, līdz ar to arī nāves gadījumu vairāk.

Sludinājumos arī piedāvā pārdot, pirkt vai īrēt. Vislabāk sagatavotais sludinājums liekas Jaunajai Gaitai, kas vispirms kādā laikraksta lapā ar mazāku sludinājumu lasītāju ieinteresē, pēc tam kādā citā lapā atrod īsto sludinājumu, kur ne vien piesola žurnāla abonementu, bet vēl kādu grāmatu par brīvu.

Pārskatot pārdošanai piedāvāto priekšmetu sarakstu, var atrast ikvienu dzīvei vajadzīgu priekšmetu, bieži vien arī pieciešamu vai luksus ražojumu. Var dabūt rupjo un saldskābo maizi, žāvētus zušus, nēģus, sēnes, medu un arī stiprāku padzērienu. Var pirkt māju, var īrēt vasaras atpūtai kādu kabīni vai pilsētā dzīvokli, uz labiem noteikumiem var iegādāties automobili, kādā citā vietā dabūt degvielu, bet vēl citur to apdrošināt.

Garš ir saraksts par grāmatām, bet to pārskatot, tomēr visas pēdējā laikā izdotās grāmatas nevar atrast. Pāris apgādu grāmatu sludinājumus ne visi laikraksti ievietojuši vai arī izdevēji nav vēlējušies sludināties. Par dažu izdotu grāmatu dabū zināt tikai no draugiem vai kaimiņiem.

Ja grib nosūtīt piederīgiem uz dzimteni paciņu, tad to laikrakstā viegli atrast. Var nosūtīt kā pašu gatavotās pakas, gan arī izvēlēties no Anglijas, Zviedrijas vai Dānijas sūtāmas mantas, pukst fabrikā. Izlasot sludinājumu līdz šai vietai, likās, ka šinīs modernajos laikos sāk ražot mākslīgas sirdis, ar ko atvietot tās, kas kaŗa vai pēckaŗa laikā nolietojušās. Bet tālāk lasot, izrādījās, ka tas ir precību sludinājums, jo pircēja vēlama sieviešu kārtas, inteliģenta, 40—50 gadu veca, maza vai vidēja auguma ar salauztu vai lāpītu sirdi.

Arī šāda veida sludinājumi ir vajadzīgi, jo dzīvojot izklaidus gandrīz vai ikvienā pasaules stūrī, vieniniekiem rodas ilgas pēc kāda cilvēka, kam uzticēt savus priekus un bēdas, un to vislabāk var, apvienojot divas vientuļas sirdis vienā siltā kaktiņā.

Sludinājumi ir sava veida ziņas un jaunumi, dodot lasītājam ne vien lasāmvielu, bet palīdzot atrisināt arī dažas dzīves vajadzības.

V. Irbe

Apspiestās tautas demonstrē Denverā

Denverā, Kolorado, pavasarī nodibinājās Apspiesto Nāciju padome, kas īsā laikā attīstījusi sekmīgu darbību. Padomē ietelp latviešu, igauņu, lietuviešu, čechu, ungāru, poļu un ukraiņu pārstāvji. Padomes delegācija apmeklēja gubernātoru J. Lovi un vērsa viņa uzmanību uz komūnistu darbības paplašināšanos Kolorado. Delegācijā bija pa divi pārstāvji no katras tautības. Delegācijas ierašanos pie gubernātora pārraidīja televīzija.

Sakarā ar Apspiesto Nāciju nedēļu 13. jūlijā Denverā notika liela demonstrācija, kuŗā piedalījās pāri par 200 automobiļu, kas bija greznoti atsevišķu tautu karogiem un plakātiem. 14. jūlijā Amerikāņu leģiona telpās bija koncerts - mītiņš, kuŗā runāja gubernātors J. Love. No Apspiesto Nāciju padomes runāja gubernātors J. Love. No Sekoja mūzikāli priekšnesumi un tautas dejas. Sarīkojums bija kupli apmeklēts.

TORONTO PILSĒTAS

UZSAUKUMS
SVINAMĀ DIENA
1963. GADĀ

Toronto Pilsētas padome savā 1963. gada 24. jūnija sanāksmē pieņēma sekojošu rezolūciju:

„Pirmdiena, kas iekrīt 1963. gada 5. augustā, izsludināma par tekošā gada svinamu dienu un pilsētas lielvecākais lūgts to attiecīgi izziņot visiem iedzīvotājiem."

Saskaņā ar minēto rezolūciju paziņoju, ka pirmdiena, kas iekrīt 1963. gada 5.augustā, izsludināta par svinamo dienu šinī gadā. Iedzīvotāji aicināti šo ievērot savās gaitās.

DONALD D. SUMMERVILLE
Lielvecākais

Mayor's Office City Hall,
Toronto, 1963. gada 6. jūlijā.

DIEVS, SARGI ĶĒNIŅIENI!

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331.

Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel. WA 4-1563.

Svētdien, 28. jūlijā, Bērnu svētki Sidrabenē. Dievkalpojums turpat plkst. 10 rītā.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

Sv. Jāņa draudze Toronto.

28. jūlijā, plkst. 2 p. p. dievkalpojums Jāņa baznīcā.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev. - lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361. Danforth Ave.

28. jūlijā, plkst. 12 dievkalpojums draudzes lauku īpašumā Tālavā.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, 18 Victoria Ave., South.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel MU 5-5098.

Londonas latviešu ev. - lut. draudzē, Trīsvienības lut. baznīcā. Oxford un Colborne St.

SV. KATARĪNES

Sv. Katarīnes latviešu ev. - lut. draudzē, Kristus lut. baznīcā. 140 Russel Ave.

18. augustā, plkst. 3,30 p. p., māc A Briedis no Toronto.

LONDONA, ONT.

25. augustā, plkst. 1,30 p. p. dievkalpojums, māc. J. Prauliņš.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev. - lut. draudzes anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd.

VANKUVERA

Māc. K. Kampe, 1425 W 13-th Ave., Vancouver 9, B. C., tel RE 8-8797, Vankuveras ev. - lut. latviešu draudze.

1. septembrī, plkst. 3 p. p. dievkalpojums Kitsilano baznīcā.

4. augustā, plkst. 3 p. p. dievkalpojums Kitsilano baznīcā.

18. augustā, plkst. 10 no rīta kapu svētku dievkalpojums Forest Lawn kapu baznīcā, Grandview Highway un Royal Oak krustojumā.

14. septembrī, plkst. 6 vakarā dievkalpojums Kitsilano baznīcā. Pēc dievkalpojuma baznīcas zālē dāmu komitejas rīkotais gadskārtējais bazārs.

MONTREĀLĀ

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P. Q. Tel. HU 9-3224.

Montreālas Latviešu ev. - lut. Trīsvienības draudze, Sv. Jāņa kalpojums.

Māc. Viesturs Sēfers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal 29, P. Q. Telef. 484-6394.

Sv. Pāvila ev.-lut latviešu draudzes Montreālā dievkalpojumi notiek Presbiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī.

OTAVĀ

Otavas latviešu ev. - lut. Miera draudze; māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Park Road. Tel.: RE 3-3906.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 4 p. p. un trešdienās pl. 8. Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās plkst. 8 vakarā — 106 Dorset Road, Scarboro, Stop 19.

Svētdienu rītos plkst. 10.45 — 11.00 garīgs radio raidījums — Brīdis ar Dievu. Viņu garums 1350 — Ošavas raidītājs.